

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

**GUIDELINES FOR DESIRABLE MORAL DEVELOPMENT OF
TEACHERS UNDER THE PATHUMTHANI EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2**

จุรีรัตน์ ลิทธิโชค

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2551

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

จุรีรัตน์ ลิทธิโชค

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2551

**GUIDELINES FOR DESIRABLE MORAL DEVELOPMENT OF
TEACHERS UNDER THE PATHUMTHANI EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2**

JUREERAT SITTICHOKE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Education Management

Graduate School, Dhurakij Pundit University

2008

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา และศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู ในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับหลักการปฏิบัติที่เหมาะสมของครู ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งการพัฒนาความรู้และการประกอบอาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาค้นคว้า และการจัดทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ลงด้วยจากการได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา ซึ่งท่านให้ความกรุณาในการให้คำแนะนำ สั่งสอนวิธีการทำวิทยานิพนธ์ที่ถูกต้องและเป็นที่ยอมรับวิทยานิพนธ์ที่ดีมาโดยตลอด จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.พิมพ์ใจ ภิบาลสุข ซึ่งได้ให้ความกรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ จิตภา สุนาลัย และดร.กล้า ทองขาว ที่กรุณาให้เกียรติเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์โชติ แยมแสง และคณาจารย์ที่ได้ให้ความรู้ ตลอดจนให้หลักการและทฤษฎีที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณพระคุณ ดร.ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ ดร.อภิชัย อภิชาติบุตร อาจารย์สุพจน์ น้อยจินดา อาจารย์ยุวดี งามเลิศรัตนชัย อาจารย์ธพล ชูดำ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือเพื่อใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ขอขอบพระคุณบิดา มารดาของผู้วิจัยคือ นายสัญญา สิริโชคและนางปราณี สิริโชค ที่สนับสนุนให้กำลังใจ ห่วงใยแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

จूरรัตน์ สิริโชค

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๗
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๗
สารบัญภาพ.....	๗
บทที่	1
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2. แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิด ทฤษฎีและแนวทางการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครู.....	8
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาครู.....	8
แนวทางการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครู.....	15
คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	40
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	44
การสร้างเครื่องมือ.....	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ.....	48
ผลการวิเคราะห์คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู	
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต2.....	52
ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู	
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2.....	55
ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรม	
ที่พึงประสงค์จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน.....	62
5. สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	93
สรุปผลการวิจัย.....	93
อภิปรายผล.....	99
ข้อเสนอแนะ.....	103
บรรณานุกรม.....	108
ภาคผนวก.....	116
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	117
ภาคผนวก ข จำนวนครูในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา	
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต2.....	130
ภาคผนวก ค รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบ	
แบบสอบถาม.....	133
ประวัติผู้วิจัย.....	139

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปทุมธานี เขต2.....	44
4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	49
4.2 คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู ด้านคุณธรรมพื้นฐาน.....	52
4.3 คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู ด้านคุณธรรมวิชาชีพ.....	53
4.4 แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู โดยหน่วยงานภายนอก.....	55
4.5 แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู โดยสถานศึกษา.....	57
4.6 แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู ด้วยตนเอง.....	59
4.7 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทาง การพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์โดยหน่วยงานภายนอก จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	62
4.8 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อ แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ โดยสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา	64
4.9 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อ แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ โดยการพัฒนาตนเอง จำแนกตามวุฒิการศึกษา	66
4.10 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทาง การพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ โดยหน่วยงานภายนอก จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน	67
4.11 ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน ด้านการเข้าอบรมสัมมนาโดยคุรุสภาเพื่อสร้าง ความตระหนักให้เกิดคุณธรรมของครูที่พึงประสงค์.....	70

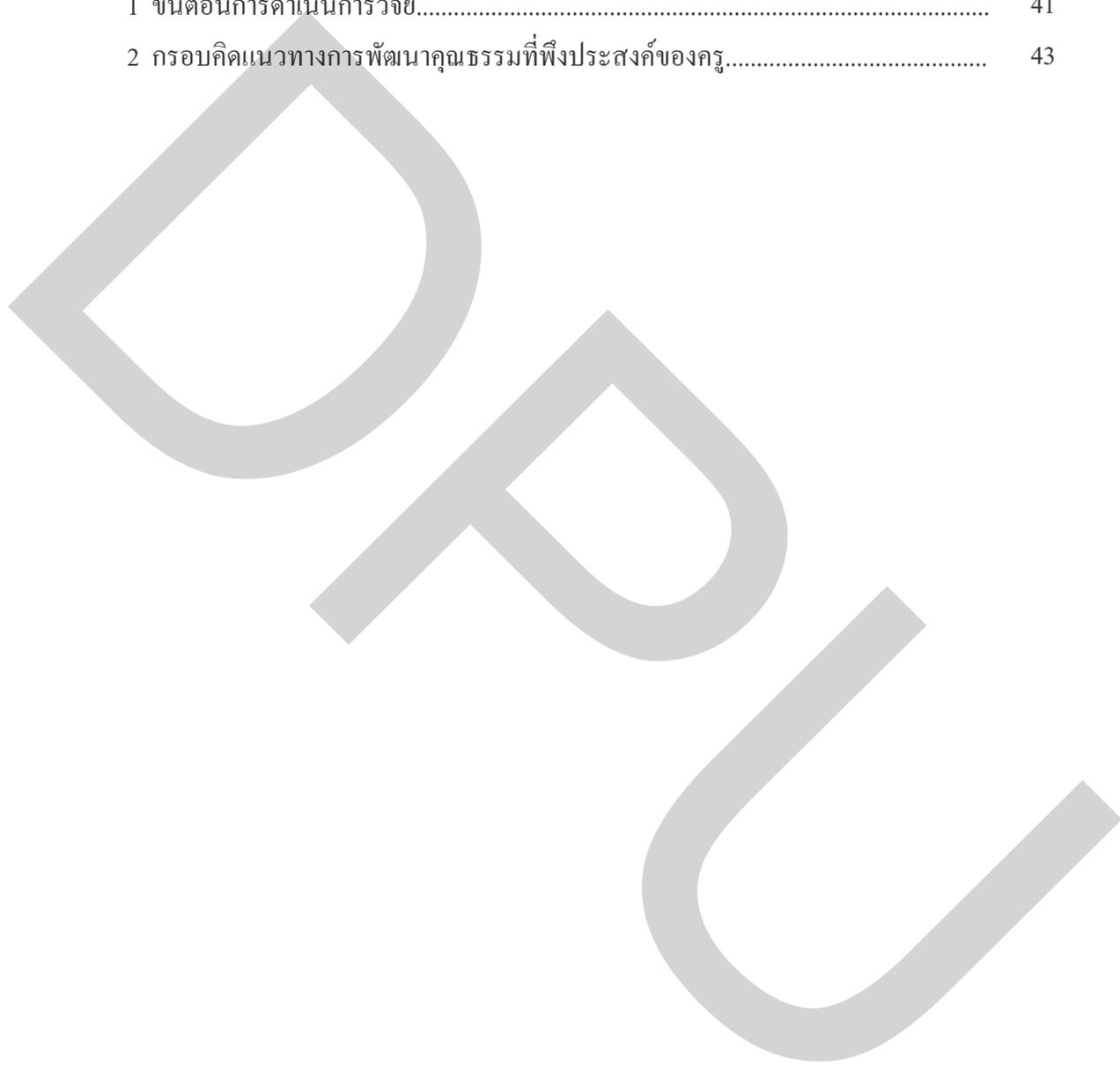
สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.12 ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน ด้านครูศึกษามีมาตรการควบคุมวิชาชีพครู อย่างเป็นระบบทำให้ครูต้องพัฒนาคุณธรรม.....	71
4.13 ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน ด้านครูสภาพประเมินผลและยกย่องครูที่ดีมีคุณธรรม ทำให้เป็นแรงกระตุ้นในการพัฒนาจรรยาบรรณของครู.....	72
4.14 ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน ด้านการเข้ารับการอบรมจากจากองค์กรศาสนา เช่น วัด โบสถ์ หรือมัสยิด.....	73
4.15 ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน ด้านการจัดสัมมนาส่งเสริมครูให้มีคุณธรรม ที่พึงประสงค์จากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น สพฐ.....	74
4.16 ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน ด้านครูสภาจัดวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู.....	75
4.17 ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน ด้านการเผยแพร่คุณธรรมครูอย่างเป็นรูปธรรม โดยวิธีใช้สื่อต่างๆ ผู้โรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาทำให้ครูเกิดจิตสำนึก ในการพัฒนาคุณธรรม.....	76
4.18 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรม ที่พึงประสงค์ โดยสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน.....	77
4.19 ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน ด้านผู้บริหารสถานศึกษาสร้างทัศนคติและจิตสำนึกที่ดีให้แก่ครู.....	79
4.20 ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน ด้านที่ดีมีคุณธรรม โดยการประกาศเกียรติคุณและให้รางวัล.....	80

4.21	ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน	
	ด้านผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาความดีความชอบ	
	โดยยึดหลักคุณธรรม.....	81
4.22	ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน	
	ด้านคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา	
	จัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาคุณธรรมครู.....	82
4.23	ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน	
	ด้านมีบทลงโทษครูที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณ.....	83
4.24	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนา	
	คุณธรรมที่พึงประสงค์โดยการพัฒนาด้วยตนเอง	
	จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน.....	84
4.25	ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน	
	ด้านสร้างสภาพภาคภูมิใจในความเป็นไทย	
	รักษาวัฒนธรรมประเพณี.....	85
4.26	ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน	
	ด้านฝึกฝนการเป็นผู้ให้ที่ดี ทั้งการใช้เวลา ปักจี้หรือความรู้.....	86
4.27	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนา	
	คุณธรรมที่พึงประสงค์ จำแนกตามวุฒิการศึกษา	
	โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน.....	87
4.28	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนา	
	คุณธรรมที่พึงประสงค์ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน	
	โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน.....	88

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	41
2 กรอบคิดแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู.....	43

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2
ชื่อผู้เขียน	จุริรัตน์ สีทธิโชค
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา
สาขาวิชา	การจัดการการศึกษา
ปีการศึกษา	2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู (2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู (3) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู โรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 224 คน เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบใช้ค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า (1) คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย (1.1) ด้านคุณธรรมพื้นฐาน คือ ไม่นำทรัพย์สินของผู้อื่นมาเป็นของตนโดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ประทุษร้ายต่อศิษย์ ขยันหมั่นเพียร รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ยุติธรรม เสียสละ อดทน ประหยัด (1.2) ด้านคุณธรรมวิชาชีพครู คือ มีระเบียบวินัย รักและศรัทธาต่อวิชาชีพครู เมตตา มีความบริสุทธิ์ใจ ไม่เรียกร้อยผลประโยชน์จากศิษย์ ไม่หลงละเมิดทางเพศ เป็นแบบอย่างที่ดี ใฝ่รู้ มีมนุษยสัมพันธ์ ความสามัคคี เป็นผู้นำของสังคม (2) แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย (2.1) การพัฒนาหน่วยงานภายนอก ได้แก่ การเข้ารับการอบรมจากองค์กรศาสนา สถาบันที่ผลิตครูจัดทำหลักสูตร (2.2) การพัฒนาโดยสถานศึกษา ได้แก่ สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมควบคุมดูแลให้ครูปฏิบัติตามหลักคุณธรรม และ (2.3) การพัฒนาด้วยตนเอง ได้แก่ ละ เลิกหรือเลิกอบายมุข สิ่งเสพติดและรู้จักควบคุมพฤติกรรม (3) ผลการเปรียบเทียบโดยภาพรวมครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันและมีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

Thesis Title	Guidelines for Desirable Moral Development of Teachers Under The Pathumthani Educational Service Area Office 2
Author	Jureerat Sittichoke
Thesis Advisor	Prof. Dr. Wallapa Devahastin Na Ayudhya Ed.D
Department	Education Management
Academic Year	2008

ABSTRACT

The purposes of this study were (1) to study desirable moral of teachers, (2) to study desirable moral development of Teachers, (3) to compare teachers' opinions towards guidelines for desirable moral development of teachers under the Pathumthani Educational Service Area Office 2 classified by educational qualifications and working experiences. The samples were 224 teachers in government's secondary schools under the Pathumthani Educational Service Area Office 2. Questionnaire and an interview were used. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and f-test.

The results of the study were (1) The desirable moral of teachers ranking from top aspects were (1.1) desirable fundamental moral of teachers not taking others' belonging without permission, do no harming to students, diligent industrious, responsible, loyalty, fair, sacrifice, patient, economic concerned; (1.2) pedagogical moral aspect, keep discipline, faithful for teaching profession, kind, be honest, not demanding benefit from students, not committing sexual abuse, good model, studious, good human relations, being harmonious and community leader society. (2) guidelines for desirable moral development of teachers were rank as follows (2.1) moral development External institution; development-attending seminars of religious organizations, attending seminars of teacher institutes and designing syllabus; (2.2) moral development from schools; development by morale, support, organizing activities strengthening moral, monitoring teachers, moral performance, and (2.3) moral development by self; avoiding, lessening and quitting causes of ruin, drugs and being aware of behavioral control. (3) from the overall comparison, teachers with different qualifications and experiences had no significantly different at the level of 0.05 on guidelines for desirable.

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศ ความก้าวหน้าทางด้านวัตถุและคุณธรรมจริยธรรมเป็นผลสะท้อนคุณภาพของคนในสังคม ซึ่งสืบเนื่องจากการอบรมบ่มนิสัย จากครอบครัว สถาบันการศึกษา ตลอดจนการได้รับประสบการณ์ในสังคมที่ดี ดังนั้นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนและถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ก็คือ “ครู” เพราะครูเป็นผู้พัฒนามนุษย์ โดยเฉพาะการยกระดับจิตใจให้สูงขึ้นตามปทัสฐานของสังคม ครูจะพาศิษย์ไปในทิศทางที่ถูกต้อง ด้วยการพัฒนาจิตใจให้เกิดสัมมาทิฐิ มีความคิดเห็นที่ถูกต้อง ซึ่งจะนำไปสู่การคิด การพูด รวมทั้งการกระทำในสิ่งที่ดี (ท่านพุทธทาสภิกขุ, ม.ป.ป: 11) นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 1 มาตราที่ 6 บัญญัติว่า “การจัดการศึกษาต้องมีความเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2548: 10)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินำไปสู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาคนและสังคมไปสู่สังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ กำหนดสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีคุณภาพมุ่งพัฒนา คนไทยให้มีความรู้ เสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มีความสุขแข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ และให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุขบนพื้นฐานของความมีเหตุมีผล พัฒนาระบบการคุ้มครองเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้คุณธรรมอย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงกับสถาบันครอบครัว ศาสนา การศึกษา เสริมสร้างสมรรถนะกำลังคนในการประกอบอาชีพ เสริมสร้างระบบสุขภาพที่มีคุณภาพอย่างครบวงจร เพื่อคนไทยได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมทั้งร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม อารมณ์ สามารถแก้ไขปัญหาและมีทักษะในการประกอบอาชีพรวมถึงการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ม.ป.ป: 13)

เมื่อลักษณะสังคมเปลี่ยนไปปัจจุบันคนส่วนใหญ่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน จึงดีจึงเด่นใส่ร้ายป้ายสี เอาเปรียบซึ่งกันและกัน เคารพผู้มีอำนาจ มีผลประโยชน์ร่วมกัน การศึกษาอบรมสั่งสอนเป็นไปได้อย่าง ครูมีการปฏิบัติตนไม่เหมาะสมจึงทำให้ผู้เรียนไม่เชื่อถือหรือเคารพศรัทธาต่อครูผู้สอน

การสร้างคนให้มีคุณธรรมจะต้องสร้างความตระหนักและปลูกฝังคุณธรรม รวมทั้งการนำไปปฏิบัติให้ถูกต้อง หากสังคมใดมีสมาชิกของสังคมที่ไร้คุณธรรมเป็นจำนวนมาก สังคมนั้นก็มีความวุ่นวายยากแก่การพัฒนา ในสังคมครูก็เหมือนกันหากผู้ประกอบวิชาชีพครูไร้คุณธรรม นอกจากจะทำให้ตนเองและสถาบันวิชาชีพเสื่อมเสียตกต่ำลง ยังทำให้สังคมประเทศชาติบ้านเมืองต้องมียันต์ตกต่ำไปด้วย (พระมหาคิสร ธิรสีโล, 2540: 60)

ครูที่ดีมิได้แสดงถึงการสอนดีแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังต้องประกอบไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม และความรัก ความศรัทธาในการประกอบวิชาชีพครู ครูมีส่วนในการฝึกฝนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ หรือรู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และครูยังเป็นผู้ฝึกฝนให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งจะนำไปสู่คุณสมบัติอันเป็นนามธรรมขึ้นในตัวผู้ได้รับการฝึกฝน ที่สำคัญครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี การที่ครูปฏิบัติงานต่างๆ จำเป็นต้องอาศัยคุณธรรม จริยธรรม หลายประการ เช่น ความซื่อสัตย์ต่อสังคมทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์ และมีศีลธรรม คือไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่น หากครูมีความสำนึกในคุณงามความดี ครูสามารถนำไปสอนศิษย์ของตนให้ประพฤติปฏิบัติชอบไปด้วย (ผกา สัตยธรรม, 2544: 31)

บทบาทของครูในการเสริมสร้างวินัย คุณธรรม และจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน เป็นคนดีมีความรู้คู่คุณธรรม ส่งเสริมให้มีการจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาตามระบบคุณธรรมขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปได้โดยความถูกต้องเป็นธรรมโดยเน้นการสร้างวินัย คุณธรรม และจริยธรรมให้เกิดขึ้นในจิตใจ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2544: 32) และนอกจากนี้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 หมวด 5 มาตรา 80 บัญญัติไว้ “ให้มีการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งบางตำแหน่ง และบางวิทยฐานะเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทักษะ เจตคติที่ดี คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพที่เหมาะสมในอันที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและความก้าวหน้าแก่ราชการ” (จามจุรี จำเมืองและคณะ, ม.ป.ป.: 415)

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและสังคมตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาการทำให้ส่งผลกระทบต่อทางค่านิยม ความประพฤติและการปฏิบัติหน้าที่ของครู โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดจากการกระทำผิดวินัยและจรรยาบรรณวิชาชีพครู จากการรายงานประจำปีเกี่ยวกับข้าราชการครูของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในปีงบประมาณ 2544 พบว่า จำนวนข้าราชการครูที่ถูกดำเนินการทางวินัยจำแนกตามลักษณะความผิดจะเห็นได้ว่า ละทิ้งหน้าที่ 25 คน ฐูสาว อนาคต 37 คน ละเมิดทางเพศต่อศิษย์ 11คน การเงิน 29 คน พัสดุก่อสร้าง 68 คน เสพสุรา การพนัน 6 คน ความผิดอาญา 29 คน ความสามัคคี 7 คน การปกครอง 5 คน ผิดระเบียบ 19 คน และอื่นๆ 65 คน รวมครูที่กระทำผิดทั้งสิ้น 301 คน ปีงบประมาณ 2545 พบว่า สถิติครู

ที่ถูกกลโทยทางวินัย จำแนกตามสาเหตุความผิดและระดับโทษ เป็นจำนวนครูกลโทยทางวินัย 635 คน นั้นเมื่อพิจารณาสาเหตุความผิดที่ระบุ ตามลำดับ ได้แก่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบราชการมากที่สุดจำนวน 111 คน ประพฤติชั่วทำให้เสื่อมเสียจำนวน 95 คน ละทิ้งหน้าที่จำนวน 54 คน ผู้สาวจำนวน 32 คน ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่จำนวน 30 คน ทุจริตต่อหน้าที่จำนวน 26 คน และขาดราชการจำนวน 26 คน ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาจำนวน 23 คน บกพร่องต่อหน้าที่จำนวน 22 คน ลงโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุจำนวน 20 คน รายงานเท็จจำนวน 15 คน และถูกดำเนินคดีทางอาญาจำนวน 15 คน ดูหมิ่นและทำร้ายร่างกายผู้อื่นจำนวน 14 คน ไม่รักษาความสามัคคีจำนวน 13 คน เมาสุราจำนวน 13 คน ไม่อุทิศเวลาให้กับราชการจำนวน 8 คน หย่อนความสามารถจำนวน 6 คน ไม่สุภาพเรียบร้อย มีจำนวน 4 คน ในปีงบประมาณ 2547 พบว่า สถิติครูที่ถูกกลโทยจากการกระทำผิดได้แก่ ละทิ้งหน้าที่ 20 คน ผู้สาว 16 คน กรณีความผิดทางเพศที่กระทำต่อศิษย์ 16 คน ความเป็นทางอาญา 22 คน การเงิน 60 คน พัสดุและการก่อสร้าง 13 คน เสพสุราและการพนัน 6 คน เป็นต้นรวมทั้งสิ้น 232 คน ปีงบประมาณ 2548 พบว่าครูกระทำผิดในการละทิ้งหน้าที่ 10 คน ผู้สาวและอนาจาร 7 คน ความผิดทางเพศที่ครูกระทำต่อศิษย์ 10 คน ความผิดทางอาญา 12 คน การเงิน 12 คน พัสดุและการก่อสร้าง 6 คน ยาเสพติด 2 คน เป็นต้น รวมทั้งสิ้น 80 คน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2544, 2545, 2547, 2548)

จากข้อมูลสถิติครูที่กระทำความผิดเป็นปัญหาสำคัญหากสถานศึกษาไม่ตระหนักถึงการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการให้มีแนวทางในการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนขาดคุณธรรมจริยธรรม ผลที่ตามมาคือ ความล้มเหลวหรือความเสียหายที่มีต่อประเทศชาติ สังคม หน่วยงาน และตัวบุคคลเอง นอกจากนี้การกระทำความผิดของครูปรากฏในหนังสือพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี เช่น ข่าวครูลงโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุจนกลายเป็นการทำร้ายร่างกาย ครูข่มขืนนักเรียน เป็นต้น หากปัญหาที่เกิดขึ้นจากความประพฤติของครูที่ไม่เหมาะสมยังเกิดขึ้นอยู่ย่อมมีผลกระทบต่อผู้เรียน เพราะครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ เป็นบุคคลแบบอย่าง หลักการประพฤติปฏิบัติให้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนแนวทางการดำรงชีวิตของผู้เรียน รวมทั้งสถานศึกษาจำเป็นต้องจะมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการมีคุณธรรมจริยธรรม ครูจึงมีบทบาทที่สำคัญต่อการสร้างคน สร้างสังคมและประเทศชาติ

เมื่อมีครูที่กระทำความผิดก็ย่อมจะมีครูที่มุ่งมั่นในการกระทำที่ถูกต้อง ตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูที่ได้กำหนดไว้ ตลอดจนการได้รับการยกย่อง และเป็นที่ยอมรับของเพื่อนครู นักเรียน ผู้ปกครอง และสังคม จากการศึกษาข้อมูลโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียง และมีศักยภาพในการพัฒนาด้านผู้เรียน บุคลากร สังเกตได้จากครูได้รับการยกย่อง ให้ได้รับรางวัลคุรุสดุดี ครูผู้ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณครู ซึ่งจะเห็นได้

ว่าครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่ได้รับการยกย่องในเรื่องของการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณที่กำหนดไว้ ซึ่งเหมือนกับครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น แต่จุดเด่นที่ครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีการพัฒนา คือ มีการพัฒนาองค์กรวิชาชีพ โดยมีวิธีการส่งเสริมเพื่อนครูด้วยการเป็นวิทยากรครูแกนนำ โดยมีครูต้นแบบเป็นวิทยากรในด้านการพัฒนาวิชาชีพ จนเป็นที่ยอมรับแก่เพื่อนครู ผู้ปกครอง เห็นได้จากผลงาน ได้แก่ รางวัลครูดีที่หนูรัก ครูต้นแบบ เป็นต้น(สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2546, 2548, 2549)

ในจังหวัดปทุมธานี ถือเป็นจังหวัดที่เน้นการพัฒนาให้เป็นเมืองศูนย์กลางทางการศึกษา นอกจากนี้อาณาเขตติดต่อกันหลายจังหวัด ได้แก่ ทิศเหนือติดกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสระบุรี ทิศตะวันออกติดกับจังหวัดนครนายก และจังหวัดฉะเชิงเทรา ทิศตะวันตกติดกับจังหวัดนครปฐม และจังหวัดนนทบุรี ทิศใต้ติดกับกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนนทบุรี แต่ละอาณาเขตที่ติดต่อกันทำให้มีความผสมผสานด้านวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งแนวทางการถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในฐานะครูซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมเป็นบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาวิชาชีพครูให้กับเขตการศึกษาอื่นๆ ได้นำแนวทางไปปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู และจะนำไปสู่การศึกษาที่ดีมีความสุขสู่สังคมได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2
2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาปทุมธานี เขต 2

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูแตกต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตการศึกษาในครั้งนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ครู โรงเรียนที่เปิดสอนมัธยมศึกษาของภาคีรัฐ 27 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างสุ่มจากโรงเรียนร้อยละ 50 ของแต่ละอำเภอ ครอบคลุมทั้ง 3 อำเภอ คือ ลำลูกกา ชัยบุรี หนองเสือ ได้โรงเรียนมา 14 โรงเรียน
2. ขอบเขตด้านสาระ
 - 2.1 การวิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ครอบคลุม 3 ประการ คือ (1) การพัฒนาคุณธรรมครูโดยหน่วยงานภายนอก (2) การพัฒนาคุณธรรมครูโดยสถานศึกษา และ (3) การพัฒนาคุณธรรมครูด้วยตนเอง เพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาคุณธรรมครูที่สมบูรณ์
 - 2.2 เปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. หน่วยงาน หรือองค์กรภาครัฐสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปกำหนดนโยบายในการส่งเสริมด้านคุณธรรมของครู บุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร
2. ได้แนวทางการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาคุณธรรมของครูในสถานศึกษาทั้งภาครัฐ
3. เพื่อให้สถานศึกษาตระหนักและนำวิธีการไปพัฒนาคุณธรรมของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2

นิยามศัพท์

คุณธรรม หมายถึง ความประพฤติที่ดั่งงามโดยอาศัยหลักคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ รวมทั้งหลักที่มีความเกี่ยวข้องและสอดคล้องกับหลักทางพุทธศาสนา ทำให้เกิดความดีงามทั้งกาย วาจา ใจ ของแต่ละบุคคล ซึ่งทำให้เกิดผลดีต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู หมายถึง การประพฤติและปฏิบัติตนที่แสดงออกถึงความดีงามของครู ซึ่งสามารถปฏิบัติได้ตามหลักที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่

คุณธรรมพื้นฐานของครู หมายถึง การปฏิบัติตามความหลักศาสนาที่ครูนับถือโดยมีความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ประหยัดพอเพียง ความยุติธรรม ความอดทน ความเสียสละ ขยันหมั่นเพียร เป็นต้น

คุณธรรมวิชาชีพครู หมายถึง หลักการที่ดั่งงาม และมีความถูกต้องที่ครูผู้สอนนำไปปฏิบัติในการประกอบอาชีพครู ได้แก่ ความมีระเบียบวินัยและใฝ่หาความรู้ด้านวิทยาการ ความรักและศรัทธา ความเมตตา ความบริสุทธิ์ใจ เป็นแบบอย่างที่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ ความจริงใจ ความสามัคคี เป็นผู้นำของสังคม

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู หมายถึง หลักการ หรือ วิธีการในการพัฒนาคุณธรรมของครูที่กำหนดไว้ 3 ประการ

การพัฒนาคุณธรรมครูโดยหน่วยงานภายนอก หมายถึง การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ ครูสภา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา และสถาบันผลิตครู ซึ่งมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาคุณธรรมครู โดยการหาต้นแบบครูที่ดีสืบทอด สร้างเครือข่ายพัฒนาคุณธรรม กำกับ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนาคุณธรรม จัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับคุณธรรมครู

การพัฒนาคุณธรรมครูโดยสถานศึกษา หมายถึง การที่สถานศึกษาได้มีการส่งเสริมคุณธรรมครูในรูปแบบต่างๆ โดยมีบุคคลที่มีบทบาทในการพัฒนาคุณธรรมครู ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งมีส่วนผลักดันให้ครูมีคุณธรรมในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้ โดยการเสริมสร้างพฤติกรรมอันเป็นแบบอย่าง การสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูที่ดีมีคุณธรรม จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาคุณธรรมครูด้วยตนเอง หมายถึง ผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูมีความสนใจที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นคนดีมีคุณธรรม ดังนั้น จำเป็นต้องพัฒนาตนโดยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การตรวจสอบข้อบกพร่องของตนเอง ปฏิบัติตนตามแบบอย่างที่ดี ปฏิบัติตามคุณธรรมครู การปฏิบัติตนเป็นผู้นำในด้านการพัฒนาสังคม ควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เป็นผู้ให้ที่ดี แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้าน

ธรรมะ ฝึกสมาธิ ฟังธรรม มีเหตุและผล อ่านหนังสือ หรือชมสื่อที่เกี่ยวกับคุณธรรม การใช้ทัศนคติเชิงบวก เป็นต้น

ครู หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพทางการศึกษาและได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้เป็นผู้บริหารครูมีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน หรือมีหน้าที่อบรม บ่มนิสัย และให้ความรู้แก่ผู้เรียนในโรงเรียนที่เปิดสอนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปทุมธานี เขต 2

โรงเรียนที่เปิดสอนมัธยมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่เปิดสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีการเปิดสอน 3 กรณี ได้แก่ ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6

เขตพื้นที่ หมายถึง บริเวณ หรืออาณาเขตที่มีขอบข่ายจำกัด ได้แก่ เขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ประกอบด้วย อำเภอลำลูกกา อำเภอธัญบุรี อำเภอหนองเสือ

วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับของการศึกษาของครูในโรงเรียนที่เปิดสอนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี ปริญญาโท และ ปริญญาเอก

ประสบการณ์ทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการทำงานของครู ซึ่งกำหนดไว้ 5 ช่วงเวลา คือ ประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี 6-10ปี 11-15ปี 16-20ปี 21ปีขึ้นไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้

1. แนวคิด ทฤษฎี และแนวทางการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครู
 - 1.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาครู
 - 1.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู
 - 1.1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาครู
 - 1.2 แนวทางการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครู
 - 1.2.1 แนวทางการพัฒนาคุณธรรมครูโดยหน่วยงานภายนอก
 - 1.2.2 แนวทางการพัฒนาคุณธรรมครูโดยสถานศึกษา
 - 1.2.3 แนวทางการพัฒนาคุณธรรมครูด้วยตนเอง
2. คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู
 - 2.1 คุณธรรมพื้นฐานของครู
 - 2.1.1 คุณธรรมของตนเอง
 - 2.1.2 คุณธรรมต่อส่วนรวม
 - 2.2 คุณธรรมวิชาชีพครู
 - 2.2.1 จรรยาบรรณวิชาชีพครู
 - 2.2.2 คุณธรรมด้านการเรียนการสอน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด ทฤษฎี และแนวทางการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครู

1.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาครู

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาครู นักวิชาการทางการศึกษาได้เสนอแนวคิด ทฤษฎีของการพัฒนาครู ในรูปแบบ และวิธีการที่สามารถนำไปพัฒนาให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่นได้ ดังต่อไปนี้

1.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู

จากแนวคิดของบุคคลต่างๆ เมื่อนำมาพิจารณาและศึกษาโดยรวม สามารถจำแนกแนวคิดของการพัฒนาครูได้ ดังนี้

1. การพัฒนาตนเอง เป็นการพัฒนาที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมใหม่จากการเลียนแบบประสบการณ์สามารถเรียนรู้ได้ โดยการสังเกตพฤติกรรมที่เหมาะสมมาเป็นแบบอย่างให้กับตัวบุคคลเองทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และการประกอบวิชาชีพของการเป็นครูอย่างมืออาชีพ ดังนี้

คำหามาน คนไค (2546: 95-109) ได้กล่าวถึง การพัฒนาให้เป็นครูมืออาชีพนั้น ครูจะต้องพัฒนาความรู้ทักษะรวมทั้งการดูแลสุภาพให้มีสุภาพกาย สุภาพจิตใจที่ดี ทำใจให้เย็น กลางไม่เห็นแก่ตัว ไม่ถือพวกพ้อง ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุขต่างๆ รู้และเข้าใจมารยาทไทยและมารยาทสากลและปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามมารยาท แสดงความมีคุณธรรมอันเป็นสากลของมนุษย์ รู้จักกฎเกณฑ์การอยู่ร่วมกันในสังคม มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว โดยรู้จักตนและปรับสภาพเข้าสู่สังคมอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ และที่สำคัญครูมีหน้าที่ฝึกฝนคนให้มีเหตุผลและให้เกิดปัญญา และอย่างมีเหตุผล

โชคชัย ชยรัช (2547: 162-163) ครูจะต้องพัฒนาให้มีคุณในตนเองเด่นชัดมี 2 ประการ คือ คุณวุฒิ คุณภาพ คุณงามความดีของครู มีความรู้ดี และความประพฤติดีแสดงออกให้รู้ได้ว่าเป็นคนดี ครูที่ดีมีความประพฤติตนอย่างไร อันเป็นแนวทางให้ผู้ต้องการเป็นครูดีได้จดจำและยึดถือแล้วปฏิบัติเป็นคนดี โดยการเป็นครูดีมีความรู้ดี มีมารยาทงาม มีความซื่อสัตย์ มีความสุจริต มีน้ำใจงาม สุภาพ นุ่มนวล ไม่หยาบคาย ไม่พูดเพื่อเจ้า พูดแต่คำจริงไม่พูดปิด มีความสามัคคี ไม่พูดยุยงให้เขา เป็นผู้ขยันไม่เกียจคร้าน เป็นผู้ประหยัด รู้จักรักษาเกียรติยศของตนเอง ช่วยกันรักษาเกียรติยศของญาติและมิตรสหาย ช่วยกันรักษาเกียรติยศของโรงเรียนและเพื่อนร่วมงาน รู้จักปกครองตนเอง รู้จักปกครองผู้อื่นโดยชอบธรรมมีความตั้งมั่นในความยุติธรรม ไม่ดูหมิ่นผู้อื่น ไม่ประทุษร้ายต่อญาติและมิตรสหาย เป็นผู้มีความกตัญญูกตเวที ไม่ใฝ่ต่ำ ไม่เริบเคลิ้มต่อทรชนที่เข้ามาห้อมล้อม ประจบประแจง

สุชาติ นันทะไชย(2547: 139-165) ได้อธิบายถึงแนวทางการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครูด้วยตนเอง โดยวิธีการการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครูสามารถพัฒนาตนให้มีความเจริญและบริบูรณ์ด้วยเมตตาธรรม ไม่จะอยู่ในฐานบทบาทใดก็ตาม พัฒนาให้ตนมีความมั่นคงในคุณธรรมเชื่อมั่นในคุณงามความดีมากกว่าวัตถุและปัจจัยภายนอก พัฒนาความคิดให้รู้จักแยกแยะความดี ความชั่ว สิ่งไหนถูกสิ่งไหนผิด และรู้จักเลือกใช้เหตุผลทางจริยธรรมโดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมให้มากกว่าพยายามพัฒนาการเรียนรู้ทางคุณธรรมจริยธรรมทั้งจากประสบการณ์ความเป็นจริงของชีวิต

และสภาพสังคม เพื่อเสริมสร้างความพร้อมและพัฒนาการดำเนินชีวิตทั้งโดยส่วนรวมและชีวิตการทำงานให้มีคุณภาพ พัฒนาคุณธรรมในตนด้วยการมองเห็นตน วิเคราะห์ตน ควบคุมตน และฝึกตน ให้มีความเป็นอยู่ที่ถูกต้อง เท่าทันการคิด การพูด การกระทำของตน จนพัฒนาคุณธรรมในตนเอง ได้จนเป็นนิสัย

แนวคิดของการพัฒนาตนเองของครูสามารถ สรุปได้ว่า การพัฒนาตนเองจะต้องพัฒนาในด้านของร่างกาย ได้แก่ การดูแลสุขภาพตนเองให้แข็งแรงอยู่เสมอ รวมทั้งการไม่ข้องเกี่ยวกับสิ่งเสียดสีทั้งหลาย พัฒนาดนในด้านสติปัญญา ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมใช้ความรู้ในการแยกแยะสิ่งที่ถูกและไม่ถูกต้องได้ เรียนรู้สังคม มารยาทของสังคมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น พัฒนาดนเองให้อยู่ในศีลธรรมที่งดงาม

2. การพัฒนาการทำงานของครู เป็นการพัฒนาในด้านของการปฏิบัติงาน ครูจำเป็นต้องมีการพัฒนาการทำงานอยู่ตลอดเวลา มีความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์และวิทยาการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของครู รวมทั้งการพัฒนาในด้านทักษะและกระบวนการทำงานของครูที่มีคุณภาพตามที่ สूरศักดิ์ หลาบมาลา (2543: 25) ได้กล่าวว่า หลักการพัฒนาครูจากนิยามศัพท์การทำงานของครูที่มีคุณภาพซึ่งมี 5 มิติ ต่อไปนี้

1. มีความรู้ในหลักสูตรและเนื้อหาวิชาในหลักสูตรอย่างเพียงพอ
2. มีทักษะด้านวิชาชีพครูและมีความสามารถในการใช้ยุทธวิธีในการสอนและการประเมินผลอย่างหลากหลาย
3. สามารถคิดไตร่ตรองและมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ตนเอง ซึ่งเป็นทักษะสำคัญของวิชาชีพครู
4. มีความเห็นอกเห็นใจ และมีความจริงใจในการรับรู้ศักดิ์ศรีของนักเรียน ผู้ปกครอง และเพื่อนร่วมงานในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
5. มีความสามารถในการจัดการ เพราะครูต้องรับภาระรับผิดชอบในด้านการจัดการหลายๆ ด้านทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2544: 75) ได้ให้สำคัญๆ 3 ด้านที่ครูจะต้องพัฒนา ได้แก่ ด้านภูมิรู้ เป็นผู้ที่มีปัญญาดี มีความคิดสร้างสรรค์ แสวงหาความรู้อยู่เสมอ สามารถอธิบายได้รวบรัดชัดเจน สอนสนุก ผู้เรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่เรียน รวมทั้งทักษะในการดูแลชั้นเรียนให้มีความเรียบร้อย ด้านภูมิธรรม ลักษณะของครูที่ดีจะต้องมีความประพฤติดี เว้นจากอบายมุข กระทำในสิ่งที่สุจริต มีจรรยาบรรณและคุณธรรมสูง ซื่อสัตย์ เสียสละ มีความเมตตากรุณา มานะอดทน ยุติธรรม เป็นต้น ภูมิฐาน ลักษณะท่าทางดี บุคลิกภาพดี แต่งกายเรียบร้อย พุดจาไพเราะ น้ำเสียงชัดเจนมีลักษณะเป็น

ผู้นำและที่สำคัญมีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลทุกเพศ ทุกวัย ทุกชนชั้น ดังนั้นลักษณะที่พึงประสงค์ของครูที่กล่าวมาล้วนเป็นสิ่งสร้าง และสามารถฝึกฝนให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อการประกอบวิชาชีพครูที่ดีได้

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2539: 126-135) ได้ให้แนวทางของการเป็นครูดีโดยมีครูผู้ปฏิบัติงานมีผลงานดีเด่นเป็นผู้ให้แนวทางการปฏิบัติ ซึ่งเป็นเคล็ดลับและวิธีการทำงานในหน้าที่ครูผู้ปฏิบัติงานมีผลงานดีเด่น ได้กล่าวถึงเคล็ดลับ และวิธีการทำงานในหน้าที่ เกิดจากองค์ประกอบหลายประการ สรุปเป็นปัจจัยหลักได้ดังนี้

1. มีความรักและศรัทธาในอาชีพครู คิดเสมอว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่สร้างสังคม เป็นอาชีพที่มีเกียรติจึงมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพครูที่ทำอยู่ทำให้ทุกเรื่องทำอย่างทุ่มเทเต็มกำลังความสามารถด้วยใจรักและศรัทธาในอาชีพครู เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่องาน

2. มีความขยัน อดทน เสียสละ และรับผิดชอบสูง ปัจจัยนี้ช่วยให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี งานของครูเป็นงานหนักเป็นงานที่มุ่งสร้างคนให้เป็นคนดี งานต่างๆที่ได้รับมอบหมายจะสำเร็จไม่ได้เลยหากขาดซึ่งความขยัน เสียสละ ทุ่มเทให้กับงานนั้น

3. ใฝ่หาความรู้ และพัฒนาตนเองอย่างเสมอในการทำงานจะต้องเข้าใจงานที่ทำอย่างลึกซึ้ง ทุกแง่ ทุกมุม จะช่วยให้เราสามารถปรับปรุงงานพัฒนาทุกส่วนให้ดีขึ้นได้

4. การทำงานในเชิงรุกจะไม่ทำงานในลักษณะที่ให้ผู้บังคับบัญชามาสั่งงานก่อนแล้วจึงค่อยลงมือทำ แต่จะพยายามคิดวางแผนสิ่งใดที่จะช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ ก็จะเขียน โครงการเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับ

สรุป แนวคิดในการพัฒนาการทำงานของครู การทำงานของครูจะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง พัฒนาในด้านของความรู้ความสามารถของงานที่ทำ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีคุณธรรมในการทำงาน รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้มีการพัฒนาที่ดีขึ้น

1.1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาครู

ทฤษฎีที่สร้างขึ้นและได้มาจากนักวิชาการทางการศึกษา ได้รวบรวมเนื้อหาจากหลายสถาบัน เป็นการศึกษาที่ใช้เวลายาวนานในการศึกษาจนเกิดเป็นทฤษฎี ทฤษฎีจะนำไปสู่การค้นคว้าและวิจัย เพื่อการพัฒนาบุคคลและสังคม ดังนั้นนักวิชาการจึงกำหนดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาครู ได้แก่

ทฤษฎีทั่วไป

ทฤษฎีทั่วไปเป็นทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาโดยรวม ซึ่งสามารถกำหนดแนวทางของการพัฒนาที่เป็นพื้นฐานของการปฏิบัติ ดังที่

เสาวนีย์ เรวัตโต (2547: 16-17) ได้อธิบายเกี่ยวกับ การพัฒนาคุณธรรมเพื่อเสริมสร้างให้เกิดคุณลักษณะทางจิตใจแล้วนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เหมาะสม ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ทฤษฎีและแนวคิดสรุปได้ คือ

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของบุคคัล (Psychoanalytic Theory) กล่าวถึง มนุษย์ไม่ว่าจะ อยู่ในสังคมใดก็ย่อมมีการเรียนรู้ความรับผิดชอบชั่วดีจากสิ่งแวดล้อมสังคม จนกลายเป็นลักษณะ พิเศษของสังคมนั้น หรือเรียกว่าเอกลักษณ์เป็นกฎเกณฑ์ให้ประพฤติปฏิบัติตามข้อกำหนดโดย อัตโนมัติ คนที่กระทำความชั่วเมื่อรู้ว่าทำผิดก็ไม่ควรปฏิบัติในลักษณะเช่นนี้การศึกษามีบทบาทใน การพัฒนาทางด้านจิตใจเพื่อเสริมสร้างบุคคัลให้มีประสิทธิภาพตามที่ระบบเศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งมีความต้องการเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ได้อธิบายถึง การเกิดของ จริยธรรมเป็นกระบวนการทางสังคม โดยซึมซาบกฎเกณฑ์ต่างๆ รับหลักการเรียนรู้เชื่อมโยงกัน หลักการ เสริมแรงและการทดแทนสิ่งเร้าโดยยึดถือการเรียนรู้ คือ การสังเกตเลียนแบบจากผู้ใกล้ชิดเพื่อแรงจูงใจ คือเป็นที่รักที่ยอมรับในกลุ่มพวกเดียวกันกับกลุ่มต้นแบบเพื่อเป็นพวกเดียวกัน

3. ทฤษฎีการพัฒนาการทางด้านสติปัญญา (Cognitive Theory) จริยธรรมเกิดจาก แรงจูงใจในการปฏิบัติตนที่มีความสัมพันธ์กับสังคม การพัฒนาจริยธรรมจึงต้องมีการพิจารณาเหตุผล เจริญจริยธรรมตามระดับของสติปัญญาของแต่ละบุคคลซึ่งมีวุฒิภาวะสูงขึ้น การพัฒนาจริยธรรมดีขึ้น ตามลำดับ

นอกจากนี้ทฤษฎีทั่วไปเพื่อการพัฒนาคนให้เป็นคนดีที่มีความสมบูรณ์แบบตลอดจนการ พัฒนาในตัวบุคคลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีความสอดคล้องกับการพัฒนาดังนี้

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2542: 130) ได้กล่าวว่า การพัฒนาคนแบบองค์รวม สามารถบูรณาการได้ 3 ด้านแห่งชีวิตในระบบความสัมพันธ์ เป็นแกนกลางของการพัฒนาชีวิตของ บุคคลและอารยธรรมของสังคม การศึกษาที่พัฒนาทั้ง 3 ด้านของชีวิตคน คือ

1. ด้านพฤติกรรม (ศีล) สิ่งสำคัญที่ควรเน้นคือ พฤติกรรมในความสัมพันธ์กับ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ หรือ โลกแห่งวัตถุ กายภาวนา พฤติกรรมในความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทางสังคม และ โลกแห่งชีวิต ศีลภาวนา เช่น การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างไม่เบียดเบียนผู้อื่น พฤติกรรมในด้านอาชีพะ คือการทำมาหาเลี้ยงชีพ ศีลภาวนาด้านสัมมาอาชีพะ มีอาชีพที่สุจริต

2. ด้านจิตใจ (สมาธิ) สภาพจิตใจจะดีได้เมื่อทุกอย่างเกิดสมาธิ ซึ่งประกอบไปด้วยคุณภาพจิต ได้แก่ คุณธรรมความดีงามต่างๆ เช่นเมตตากรุณา นอกจากนี้สมรรถภาพจิตได้แก่ ความเข้มแข็ง มี ประสิทธิภาพของจิต และสุขภาพจิต ได้แก่ สภาพจิตที่ปราศจากความขุ่นมัวเศร้าหมองร่าร้อนเป็นต้น

3. ด้านปัญญา (ปัญญา) ซึ่งมีการพัฒนาหลายด้านหลายระดับ เช่น ความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ฟัง ตลอดจนข้อมูลต่างๆ การรับรู้ประสบการณ์และข้อมูลต่างๆ อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง โดยไม่มีอคติ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้สามารถแก้ปัญหาชีวิตขจัดความทุกข์ในจิตใจของตนเองได้

จากการศึกษาทฤษฎีการพัฒนามนุษย์ทั่วไป สรุปได้ว่า การพัฒนามนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงระยะสิ้นสุดของชีวิต ส่วนที่สามารถพัฒนาตัวบุคคลได้ คือ เริ่มตั้งแต่พฤติกรรมหรือตัวบุคคลเอง การพัฒนาทางด้านจิตใจ สติปัญญา รวมถึงการเรียนรู้ในสภาพของสังคมเพื่อเลือกแบบอย่างที่ดี แล้วนำมาปฏิบัติในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรม

การพัฒนาจริยธรรมของบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์ในการตัดสินใจว่าสิ่งใดเหมาะสม ควรปฏิบัติ หรือสิ่งใดไม่เหมาะสม ไม่ควรปฏิบัติขึ้นอยู่กับสติปัญญาและความคิดของบุคคล ดังนี้

Kohlberg (อ้างถึงในมารศรี กลางประพันธ์, 2546: 28) ได้อธิบายถึงทฤษฎีการพัฒนาทางจริยธรรมของมนุษย์ออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 ระดับก่อนมีจริยธรรมของตนเอง (Preconventional Level) เป็นระดับที่บุคคลที่ จะเลือกตัดสินใจที่จะกระทำในสิ่งที่เห็นประโยชน์แก่ตนเอง ไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้อื่น ซึ่งจะแบ่งได้เป็น 2 ขั้น ได้แก่

ขั้นที่ 1 การเชื่อฟังเพื่อหลบหลีกการลงโทษ

ขั้นที่ 2 การแสวงหารางวัลและการเปลี่ยนแปลง

ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์ (Conventional Level) บุคคลปฏิบัติตามกฎเกณฑ์กลุ่มย่อยของตน ทำตามกฎหมาย หรือศาสนา รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราแสดงบทบาททางสังคมได้

ขั้นที่ 3 การกระทำตามผู้อื่นเห็นชอบ คล้อยตามผู้อื่นโดยเฉพาะเพื่อน

ขั้นที่ 4 การทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม บุคคลจะรู้บทบาทและ

หน้าที่ของตนในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม

ระดับที่ 3 ทำตามคำมั่นสัญญา (Post conventional Level) บุคคลจะเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก เคารพในสิทธิของผู้อื่นควบคุมบังคับจิตใจของตนเองได้ แบ่งได้เป็น 2 ขั้น

ขั้นที่ 5 การมีเหตุผลและเคารพตนเอง ใช้สัญญาสังคมเป็นเหตุผล
ในการตัดสินใจ

ขั้นที่ 6 การยึดอุดมคติสากล ทำความดีเพื่อความดี ใจกว้าง

ดวงเดือน พันธุมนาวิน(2538: 3) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรก เป็นส่วนของดอกและผล ซึ่งจะแสดงถึงพฤติกรรมการทำงานที่ดีสะท้อนความซื่อ รวมถึงพฤติกรรมในการทำงาน การเป็นพลเมืองดี การพัฒนาสังคม พฤติกรรมด้านสุขภาพ ความซื่อ และการอบรมเลี้ยงดู ส่วนที่สอง เป็นส่วนของลำต้น ซึ่งจะประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลกระทำอะไรจะต้องเหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำในสิ่งนั้น ซึ่งเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจให้กระทำในสิ่งที่ถูกต้อง 2) มุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง หมายถึง การแสดงถึงพฤติกรรมพัฒนาตนตามที่สังคมให้การยอมรับ และควบคุมตนเองให้อยู่ในกรอบของพฤติกรรมที่เหมาะสม 3) ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง การเชื่อในสิ่งที่ตัวบุคคลกระทำว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งเหตุปัจจัยใดๆก็ไม่สามารถเข้ามาเปลี่ยนความคิดและการกระทำที่ถูกต้องให้กระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องได้ 4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง การมีความรู้เป็นสิ่งที่ดีต่อตัวบุคคล เมื่อมีความรู้ก็สามารถตัดสินใจความถูกต้องและไม่ถูกต้องได้ 5) ทศนคติ คุณธรรม และค่านิยม หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของตัวบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่แสดงถึงความพอใจสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งบุคคลบางคนมีความสอดคล้องกับค่านิยมของสังคม ดังนั้นจำเป็นจะต้องมีค่านิยมที่ถูกต้องให้กับสังคมควบคู่กับการมีคุณธรรม ส่วนที่สาม เป็นส่วนของรากต้นไม้ มี 3 ส่วน ได้แก่ สติปัญญา ประสบการณ์ทางสังคม สุขภาพจิต ซึ่งเป็นส่วนที่สามารถสะสมหรือได้รับการปรับปรุง เสริมสร้างให้ดีขึ้นได้

ชัยพร วิชชาวุธและธีระพร อูวรรณโณ (2530: 20-30) ได้ให้วิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมได้โดยวิธีการกระจ่างค่านิยม (Value Clarification) ค่านิยมเป็นหลักการปฏิบัติที่บุคคลถือเป็นสิ่งดีงาม เมื่อผู้เรียนพบด้วยตนเอง หลักการปฏิบัติของตนที่ดีเป็นอย่างไร หลักการที่ถูกต้องตามความคิดของตนควรเป็นอย่างไร ฉะนั้นครูจะต้องเป็นผู้ชี้แนะและเป็นแบบอย่างเพื่อจุดความคิด ความเชื่อ พฤติกรรมที่ดี วิธีปลูกฝังด้วยเหตุผล (Moral Reasoning) การพัฒนาที่มีกฎเกณฑ์การตัดสินใจที่ถูกต้องด้วยเหตุผลระดับสูงหรือระดับสังคม และสิ่งสำคัญของทฤษฎีคือการอธิบายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิธีการปรับพฤติกรรม(Behavior Modification) ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเชื่อพฤติกรรมของคนเราถูกควบคุมโดยเงื่อนไขการเสริมแรงและการลงโทษ ดังนั้นต้องจัดเงื่อนไขต่างๆ เพื่อให้การกระทำพฤติกรรมนั้นได้รับการเสริมแรงหากต้องลดพฤติกรรมใด การจัดเงื่อนไขให้ผู้ถูกกระทำไม่ได้รับการเสริมแรง

จากทฤษฎีสามารถทำให้ทราบถึงการพัฒนาคุณธรรมของบุคคลให้เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น โดยมีขั้นของกฎเกณฑ์ตามธรรมชาติและการเรียนรู้ในการที่จะควบคุมความคิด ความรู้สึก และการกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ซึ่งจะมีเหตุและผลเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่างๆ ที่เหมาะสมและอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข

1.2 แนวทางการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครู

หลักการในการส่งเสริมแนวทางการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครูนักวิชาการทางการศึกษาได้ให้แนวทางที่สามารถเป็นหลักในการพัฒนาคุณธรรมครูดังต่อไปนี้

วิลโลว์ ตั้งจิตสมคิด (2544: 129-130) กล่าวว่า แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับครูมีวิธีการในการพัฒนาคุณธรรมให้เหมาะสมกับการที่ได้ชื่อว่าเป็นครู มี 3 วิธี คือ

1. การเลียนแบบจากตัวอย่างที่ดี เพื่อโน้มน้าวให้ครูมีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติ
2. การรวมพลังกลุ่ม กลุ่มครูที่มีแนวคิด และการปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ด้วยดี จะมีอิทธิพลต่อครูคนอื่น สามารถนำกลุ่มชักนำให้ครู ประพฤติตาม
3. การเพิ่มสมรรถภาพทางจิต ด้วยวิธีการฝึกการควบคุมอารมณ์ของตน ไม่ให้แสดงกริยาการตอบสนองในทางลบ พยายามเอาชนะอุปสรรคและบันทึกผลการปฏิบัติของตนเอง พยายามฝึกฝนสมาธิ เพื่อให้มีจิตใจที่สงบ วิธีนี้จะช่วยเพิ่มสมรรถภาพทางจิต และมองเห็นคุณค่าของสมาธิ มีเหตุผลที่จะประพฤติปฏิบัติสมาธิอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้แนวทางการพัฒนาคุณธรรมของครูที่สามารถนำแนวทางไปปฏิบัติได้สามารถทำให้เกิดการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น จากการปฏิบัติตามขั้นตอนการพัฒนาคุณธรรมของครู ดังต่อไปนี้

1.2.1 แนวทางการพัฒนาคุณธรรมครูโดยหน่วยงานภายนอก

การพัฒนาคุณธรรมครูโดยหน่วยงานนั้นเป็นการพัฒนาที่ได้รับการสนับสนุนในด้านของการพัฒนาคุณธรรมจากหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องทางการศึกษาหรือมีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาทางด้านบุคลากรทางการศึกษา และหน่วยอื่นๆ ได้แก่

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2541: 3-7) ได้รายงานการศึกษาแนวทางการพัฒนาวิสัยและจริยธรรมของข้าราชการครู จากปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาวิสัยและจริยธรรมของข้าราชการครูที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับระบบราชการที่มีระเบียบข้อบังคับที่ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงการบริหารงานของผู้บังคับบัญชามีผลกระทบต่อพัฒนา เช่นการเล่นพรรคเล่นพวก ปัญหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม ซึ่งได้กำหนดแนวทางการพัฒนา ได้แก่ การจัดทำคู่มือหรือแนวทางการปฏิบัติ ปรับปรุงแก้ไขกฎ ระเบียบให้มีความ

สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน การหาแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติ กำหนดนโยบายการพัฒนาคุณธรรมที่ชัดเจน จัดฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ ในทุกระดับตำแหน่ง การติดตาม กำกับ ดูแล และประเมินผล การพัฒนาวินัย และจริยธรรมของข้าราชการครูทุกระดับอย่างสม่ำเสมอสร้างระบบเครือข่ายในการพัฒนาโดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการพัฒนาวินัยและจริยธรรมของข้าราชการครู เช่น สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู หน่วยงานทางการศึกษา หน่วยงานระดับจังหวัด ได้แก่ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา สถาบันพัฒนาวิชาชีพครู หน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาวินัยและจริยธรรมของข้าราชการครู องค์กรทางศาสนา องค์กรเอกชน กรมศาสนา สำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ หน่วยงานทางด้านการศึกษา สมาคมศิษย์เก่า สมาคมนักธุรกิจ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา องค์กรวิชาชีพครูอิสระ หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา(2539: 152-155) จึงได้ใช้วิธีการเสริมสร้างวินัยหรือจริยธรรมสามมิติโดยใช้เทคนิคที่สำคัญ 3 ขั้นตอน

1. การสร้างศรัทธา การจะทำให้คนมีวินัย จริยธรรม ต้องศรัทธาให้เกิดขึ้นเสียก่อน เทคนิคการสร้างศรัทธาใช้แนวคิดกระบวนการทำค่านิยมให้กระจ่าง (Value Clarification) ซึ่งเป็นกระบวนการตรวจสอบของบุคคลว่าสิ่งที่เขาได้ทำลงไป เป็นสิ่งที่ดีงามถูกต้อง และเหมาะสมอย่างไรหรือไม่

2. การสร้างพฤติกรรมแบบอย่าง เมื่อเกิดความศรัทธาแล้วก็ใช้อิทธิพลกลุ่มช่วยกำหนดกลุ่มช่วยกำหนดพฤติกรรมแบบอย่าง (Modeling) สำหรับข้าราชการครูในสถานศึกษาได้ปฏิบัติ และกลุ่มตัวอย่างยังทำหน้าที่ควบคุมให้มีการปฏิบัติข้อตกลงของอีกกลุ่มด้วย เทคนิคการสร้างพฤติกรรมแบบอย่างนี้ เป็นแนวคิดกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) ถือว่าพฤติกรรมของคนเป็นผลมาจากการลอกเลียนแบบพฤติกรรมในสังคม

3. การปฏิบัติเป็นนิสัย เมื่อครูแสดงพฤติกรรมมีวินัยตามที่กลุ่มช่วยกันกำหนด ผู้บริหารก็ใช้วิธีการเสริมแรง (Reinforcement) กระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมนั้นถี่ขึ้นจนเป็นนิสัย และอาจใช้การเสริมแรงทางลบ เช่น การตำหนิ การให้ชี้แจงเหตุผล เป็นต้น หยุดยั้งพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของครู

ยนต์ ชุ่มจิต (2546: 286-291) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่สามารถนำไปใช้ได้จริง โดยวิธีการแรกการพัฒนาคุณธรรมครูโดยสถาบันผลิตครูจะต้องให้การอบรมปลูกฝังคุณธรรมความเป็นครูอย่างต่อเนื่อง จัดหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาชีพครูเน้นคุณธรรม วิธีการที่สอง การพัฒนาคุณธรรมครูโดยหน่วยงานที่ใช้ครูจะต้องสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูประจำการ พิจารณาความดีความชอบอย่างมีคุณธรรม วิธีการที่สาม การพัฒนาคุณธรรมครูโดยองค์กรวิชาชีพครูควร

ประชาสัมพันธักระดับให้ครู ผู้บริหารเข้าใจในหลักปฏิบัติตามจรรยาบรรณอย่างต่อเนื่อง วิธีการที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมครูโดยสถาบันสังคมอื่นๆ สถาบันศาสนามีบทบาทในการพัฒนาครูให้มีคุณธรรมและจริยธรรมโดยการให้การอบรมสั่งสอนให้ครู และวิธีการที่ห้า การพัฒนาคุณธรรมครูด้วยตนเองเพิ่มคุณงามความดีให้กับตนเอง โดยการให้ทานรักษาศีล ตรวจสอบตนเองว่ามีข้อบกพร่องอะไรบ้างแล้วปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

จากการศึกษาการพัฒนาคุณธรรมครูโดยหน่วยงานต่างๆ สรุปได้ว่า การพัฒนาจะต้องมีการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาจากต้นกำเนิดครูคือเริ่มจากสถานบันผลิตครูให้การอบรมสั่งสอนปลูกฝังคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง เมื่อเป็นครูในสถานศึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอาชีพครูหรือคุณครูโดยตรงก็ต้องมีบทบาทในการพัฒนา โดยการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการปฏิบัติตามข้อกำหนดของหน่วยงานควบคู่กับคุณธรรม ส่งเสริมฝึกรอบม ให้ความรู้ในด้านคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน นอกจากนี้หน่วยงานทางสังคม เช่นสถาบันศาสนาก็มีส่วนช่วยในการพัฒนาด้านการปฏิบัติที่ครูควรยึดถือและปฏิบัติเป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องและเหมาะสมได้เป็นอย่างดี

1.2.2 แนวทางการพัฒนาคุณธรรมครูโดยสถานศึกษา

การพัฒนาคุณธรรมโดยสถานศึกษาจะมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลในสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะมีส่วนในการสนับสนุนให้ครูมีโอกาสนในการพัฒนาคุณธรรมในวิธีการและกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งการได้รับความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอจนทำให้การพัฒนาคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง ดังที่

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา(2543: 14) ได้อธิบายถึง วิธีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ ประการแรกของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมจะต้องพัฒนาในส่วนของการให้ความรู้ทางคุณธรรมหรือเรียกว่า พุทธิพิสัย ซึ่งมีความจำเป็นที่จะพัฒนาให้ทั่วถึงทุกระดับการศึกษาและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ประการที่สอง เป็นการปลูกฝังค่านิยมทางคุณธรรม หรือจิตพิสัย ครูอาจารย์จะต้องมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดค่านิยมที่ถูกต้อง ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม และประการที่สาม การปฏิบัติทางคุณธรรมจริยธรรม หรือทักษะพิสัย ซึ่งเน้นในเรื่องของการปฏิบัติและการสนับสนุนให้ผู้เรียนมีการปฏิบัติจริง โดยหลักปฏิบัติจะมีความสอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งการพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง

สุวิมล ว่องวานิช และนงลักษณ์ วิรัชชัย (2543: บทคัดย่อ) ได้ให้แนวทางการพัฒนาคุณธรรมโดยวิธีการที่น่าสนใจ ได้แก่ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2) การสร้างวิชาที่

เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรม 3) การชี้นำตัวอย่างหรือแบบอย่างที่ดี 4) การสร้างบรรยากาศเพื่อส่งเสริมคุณธรรมในสถานศึกษา

อุทุมพร จามรมาน (2537: 2) ได้อธิบายถึงกิจกรรมของการปฏิบัติให้เกิดการพัฒนาในระหว่างการประกอบอาชีพ ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวกับปัญญา กิจกรรมที่อาศัยความรู้เฉพาะสิ่ง กิจกรรมที่มีการเตรียมตัวล่วงหน้า กิจกรรมเกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมเกี่ยวกับการใช้เวลาเต็มเวลาและมีการเป็นสมาชิกที่ถาวร กิจกรรมที่มีมาตรฐาน กิจกรรมการให้บริการผู้อื่น และกิจกรรมที่มีองค์กร สถาบันรับรองอย่างชัดเจนและเข้มแข็ง

สรุปการพัฒนาคุณธรรมครูโดยสถานศึกษาสามารถพัฒนาโดยการใช้วิธีการการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน การสร้างวิชาการพัฒนาคุณธรรม แนะนำตัวอย่างหรือแบบอย่างที่ดี การเสริมสร้างบรรยากาศเพื่อส่งเสริมคุณธรรมในสถานศึกษา ซึ่งวิธีการเหล่านี้ขึ้นอยู่กับบุคคลที่มีบทบาทในการบริหารสถานศึกษาที่สามารถสร้างแรงสนับสนุนให้เกิดคุณธรรมในตัวครูได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ

1.2.3 แนวทางการพัฒนาคุณธรรมครูด้วยตนเอง

การพัฒนาคุณธรรมครูด้วยตนเอง เป็นการพัฒนาที่เน้นการปลูกฝังให้ครูมีคุณธรรมในตนเอง ตามการรับรู้ และการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ดังที่

ทิสนา แคมณี (2546: 91-92) ได้อธิบายเกี่ยวกับข้อคิดในการพัฒนาและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของครู ตามหลักการเรียนรู้ทางจิตพิสัยของบลูม (Bloom) ดังนี้

1. ขั้นการรับรู้ (Perceiving) การรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมต้องพยายามจัดสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ที่ช่วยให้บุคคลเกิดการรับรู้และความสนใจในคุณธรรมจริยธรรม
2. ขั้นการตอบสนอง (Responding) เมื่อได้รับรู้เกิดความสนใจในสิ่งนั้น แต่หากไม่ได้รับการตอบสนอง ความสนใจนั้นก็ไม่ได้รับการพัฒนาจนถึงระดับลักษณะนิสัย ดังนั้นการสอนต้องพยายามให้บุคคลมีโอกาสดตอบสนองต่อสิ่งนั้น เกิดความพอใจช่วยให้บุคคลนั้นพัฒนาความสนใจที่มีอยู่มากขึ้น
3. ขั้นการเห็นคุณค่า (Valuing) เมื่อบุคคลมีโอกาสดตอบสนองด้วยความพอใจแล้ว บุคคลนั้นก็จะเริ่มเห็นคุณค่าของสิ่งนั้น หากเราจะจัดกิจกรรมเพื่อให้บุคคลนั้นได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรม หรือค่านิยมที่ต้องการก็จะช่วยให้เห็นคุณค่าของการปฏิบัติและเต็มใจปฏิบัติต่อไป

4. **ขั้นการจัดระบบ (Organizing)** การที่บุคคลเห็นคุณค่าของคุณธรรม จริยธรรม หรือค่านิยม สามารถพัฒนาให้เป็นลักษณะนิสัยได้ ระเบียบ หรือระบบการปฏิบัติตนตามคุณธรรม จริยธรรม หรือค่านิยมในการดำเนินชีวิต จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ก้าวไปสู่ขั้นสูงสุดของการพัฒนาทางด้านจิตพิสัย หรือการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย

5. **ขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย (Characterization)** การปฏิบัติตนตามคุณธรรม จริยธรรม หรือค่านิยม ในการดำเนินชีวิตของตนอย่างสม่ำเสมอจนเป็นลักษณะนิสัยของตน นับว่าเป็นขั้นสูงสุดของการพัฒนาทางด้านจิตพิสัย

สงวน สุทธิเลิศอรุณ(ม.ป.ป: 113) มีวิธีการส่งเสริมคุณธรรมและพัฒนาตนของครูโดยมีหลักการดังนี้

1. ศึกษาประวัติและผลงานของครูที่ดีเด่นในอดีต เพื่อถือเป็นแบบอย่างต่อไป
2. ฝึกหัดและปลูกฝังคุณสมบัติตามแบบอย่างของครูที่คืออย่างต่อเนื่อง
3. ส่งเสริมคุณธรรมสำหรับตนเอง ครูต้องมีแผนในการดำเนินชีวิต ประกอบพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างที่ดีและตรวจสอบพฤติกรรมของตนเองว่าได้ประพฤติปฏิบัติศีลธรรมบ้างหรือไม่ เพื่อให้เป็นที่เคารพศรัทธาแก่ศิษย์

ประภาศรี สีหอำไพ (2540) ได้กล่าวว่า การพัฒนาคุณธรรมสามารถทำได้ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ยอมรับความแตกต่างระหว่างความดีกับความชั่ว โดยให้ความสำคัญกับความดี คนดีย่อมเป็นที่ชื่นชมยกย่อง เป็นสิ่งที่นำความสุขใจมาให้
2. ใช้หลักการสากลในการพิจารณา สามารถนำแก่นมาแยกความดีงาม กำหนดเป็นกฎคุณธรรม ให้เป็นที่ยอมรับทั่วไป
3. ความเข้าใจในคุณธรรม ซึมซาบอยู่ในจิตใจ เมื่อมีเหตุการณ์ หรือความปรารถนา สามารถตัดสินใจเลือกปฏิบัติอยู่ในขอบเขตความถูกต้อง สร้างค่านิยมที่เสริมสร้างคุณธรรม
4. ความต่อเนื่องสัมพันธ์ของระบบที่เสริมสร้างคุณภาพที่เป็นหลักชัดเจน
5. เมื่อเลือกปฏิบัติสิ่งใดแล้วสามารถแยกแยะได้ว่าตนได้กระทำดีตามที่เข้าใจ กระทำ ความดีได้มากน้อยเพียงใด

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาคุณธรรมครูด้วยตนเอง ประกอบด้วย ตามหลักการเรียนรู้ทางจิตพิสัย ได้แก่ การรับรู้ การตอบสนอง การเห็นคุณค่า การทำอย่างเป็นระบบ และการทำเป็น

ประจำ จนเกิดเป็นนิสัยที่ดี และการพัฒนาที่ครูเองสามารถพัฒนาตนได้โดยการศึกษาแบบอย่างที่ดี แล้วฝึกปฏิบัติตาม ยอมรับในข้อบกพร่องของตนเองและปรับปรุงแก้ไข มีความรู้ความเข้าใจในหลักของคุณธรรมทางศาสนา เป็นผู้นำของสังคมในการทำความดี

2. คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู

คุณธรรมที่พึงประสงค์นั้นเป็นคุณธรรมที่ดั่งงามที่บุคคลให้การยอมรับ ซึ่งแสดงออกในลักษณะของการเป็นครูที่มีคุณธรรม มีพฤติกรรมที่เหมาะสม วางตัวเป็นแบบอย่างของการเป็นครูที่ดีได้อย่างสมบูรณ์แบบ การเป็นครูที่ดีครูควรมีคุณธรรม ดังต่อไปนี้

2.1 คุณธรรมพื้นฐานของครู

คุณธรรมพื้นฐานสามารถสร้างรากฐานในการปฏิบัติตนที่ดีได้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม และการเข้าสังคม คนที่เป็นครูจะต้องมีความเพียรพยายามในการอบรมตนเอง แสวงหาหนทางที่จะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้า และสร้างความมั่นคงให้กับสังคม ดังที่

อุดม นิลแสง (2542: 133) ได้กล่าวว่า ครูที่มีคุณธรรมก่อให้เกิดประโยชน์ หากครูมีคุณธรรมก็จะทำให้ครูมีความเจริญก้าวหน้าและมีความมั่นคงในงานอาชีพได้รับคำยกย่องสรรเสริญจากบุคคลทั่วไปเป็นที่เคารพเชื่อฟังของศิษย์ และมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขเพราะแวดล้อมด้วยความรักความนับถือจากศิษย์และประชาชนทั่วไป

พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์, นวลละออ แสงสุข และนุชนาถ สุนทรพันธุ์ (2547: 73-76) กล่าวว่า คุณธรรมด้านส่วนตัว ได้แก่ ความประพฤติดีเป็นแบบอย่างแก่ศิษย์และเป็นแบบอย่างแก่เพื่อนร่วมประกอบอาชีพครู มีความใฝ่รู้ เข้าใจในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี การให้คำแนะนำแก่ศิษย์ปฏิบัติอย่างความสม่ำเสมอ มีความอดทนและเสียสละ และที่สำคัญเมื่อมีอุปสรรคต่างที่ทำให้ครูมีการเปลี่ยนแปลงอารมณ์ครูจะต้องควบคุมอารมณ์ตนเองให้คงที่ รวมทั้งมีบุคลิกภาพที่ดีอยู่เสมอ

Kirschenbaum, Howard (1995: 17) ได้อธิบายถึงคุณธรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา ได้แก่ 1) ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม จารีตประเพณีและความถูกต้องยุติธรรม 2) ความประพฤติที่มีเหตุผล การกระทำอะไรจะต้องมีความรอบคอบมีเหตุผลสูง และตรวจสอบผลที่ตามมา 3) การปฏิบัติที่เห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่นเป็นที่ตั้ง และความเห็นอกเห็นใจ 4) การปฏิบัติให้เป็นนิสัย เช่น มีสติรู้ สึกคิดชอบชั่วดี แสดงความรักที่ดี ควบคุมจิตใจ ความถ่อมตน ยึดหลักคุณธรรมในการปฏิบัติ

สรุปได้ว่า คุณธรรมพื้นฐานจะต้องสร้างจากตนเองโดยการเสริมสร้างคุณงามความดี มีความประพฤติดี รู้จักควบคุมตนเองให้อยู่ในขอบเขตของการทำความดี

2.1.1 คุณธรรมของตนเอง

หลักในการปฏิบัติตนให้มีคุณธรรม ซึ่งตัวบุคคลจะต้องมีการศึกษาตนเองว่าควรปฏิบัติตนอย่างไรให้มีความเหมาะสม ไม่เห็นแก่ส่วนตนเป็นที่ตั้งมีเหตุและผลในการตัดสินใจ สิ่งที่มาคือคุณธรรมในตนเอง และคุณงามความดีที่มีอยู่ในตัวบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ

Jacobs, Jonathan (2002: 52-53) ได้กล่าวว่าคุณงามความดีในตัวบุคคลและความเห็นแก่ตัวนั้นบางครั้งจู่โจมภายนอกอยู่ในตัวคุณก็ขัดแย้งกับตัวคุณเอง “ความเห็นแก่ตัวเกิดจากแรงผลักดันบางสิ่ง” จุดน่าสนใจในภาพรวมที่จะให้เป็นที่ยอมรับไม่ว่าอะไรก็ตาม วิสัยทัศน์มีคุณค่าทางจิตใจ ซึ่งเป็นประโยชน์ที่จะช่วยสะท้อนเป็นอย่างดี เป็นสุดยอดของหลักฐานที่แสดงให้เห็นโดยแท้จริงว่าคุณงามความดี และความเห็นแก่ตัว ถูกกระตุ้นโดยมีสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จากเหตุผลในเชิงบวกแรงผลักดันของแต่ละบุคคลบางครั้งเกิดจากแรงบันดาลใจบางสิ่ง ดังนั้น เหตุผลจากความคิดเห็นที่แตกต่าง การเรียกร้องสิทธิความเท่าเทียมกัน ทำให้เกิดการโต้แย้ง

Killen, Melanie and Hart, Daniel (1995: 1) ได้กล่าวถึง การสร้างคุณงามความดีในตัวบุคคลไว้ 3 ประการ คือ บทบาทการตัดสินใจ การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และคุณธรรมรวมเข้าด้วยกันก็จะทำให้เกิดความสุขที่แท้จริงนั้นได้

Kant, Lacan (2000: 140) ได้กล่าวถึง ความดีงามเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้ตัวบุคคลไม่ให้เกิดความชั่วมีจิตสำนึก รู้จักผิดชอบชั่วดี สิ่งนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่สามารถยึดเหนี่ยวจิตใจของตัวบุคคลให้เกิดการปฏิบัติได้ สิ่งสองสิ่งที่แตกต่างกัน “พบปะกันโดยบังเอิญ” นั่นคือคุณธรรมและจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่แท้จริง ซึ่งแสดงให้เห็นสิ่งแรกของการกำหนดกฎของคุณธรรมเกี่ยวกับความเข้าใจ ความตระหนัก มุมมอง ตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน ผลสะท้อนที่สำคัญของความแตกต่าง ความคิดเห็นและความเป็นจริงที่เป็นผลลัพธ์สะท้อนต่อกฎของคุณธรรม ความรู้สึกผิดชอบชั่วดีที่อยู่ภายใต้จิต ซึ่งเป็นกฎของคุณธรรมที่ไม่มีเงื่อนไข

คุณธรรมสามารถสร้างความสำเร็จให้กับตัวบุคคลสร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวม ซึ่งประโยชน์ที่ได้รับจะมีส่วนเสริมสร้างทั้งกาย วาจา ใจ ให้มีความสมบูรณ์ ดังที่

สมเดช สีแสง (2544: 237) ได้สรุปความสำคัญของคุณธรรมถือเป็นเครื่องช่วยให้แต่ละคนประสบความสำเร็จและความเจริญในหลายๆทาง เช่น

1. คุณธรรมเป็นเครื่องดำรงศักดิ์ของความเป็นมนุษย์ เช่น คุณค่าของคนไม่ใช่อุบัติที่เงินทอง แต่จะตัดสินคุณค่าของคนด้วยคุณธรรม
2. คุณธรรมเป็นเครื่องเสริมบุคลิกภาพ เช่น ความซื่อสัตย์ ทำให้คนมีความสมบูรณ์ในด้านความคิด การกระทำ เพราะไม่เกิดความขัดแย้ง ระหว่างกาย วาจา ใจ

3. คุณธรรมเป็นเครื่องเสริมมิตรภาพ เช่น ความจริงใจ ทำให้มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่นไม่ว่าจะทำอะไรก็มีแต่ความสุข และประสบผลสำเร็จอย่างราบรื่น

4. คุณธรรมเป็นเครื่องสร้างความสบายใจ เช่น ความสบายใจเกิดจากการกระทำที่มีความถูกต้อง และไม่ผิดศีลธรรม

5. คุณธรรมเป็นเครื่องส่งเสริมความสำเร็จ และความมั่นคงปลอดภัยในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต

พรหมิ บุญประกอบ และมนัส บุญประกอบ (2544: 2) ได้กล่าวสรุปว่า ครูจะต้องเสริมสร้างโดยการฝึกฝนตนเอง โดยการตระหนักรู้อารมณ์ของตนเอง ได้แก่ วิธีการสำรวจตนเอง ทบทวนอารมณ์ที่เกิดขึ้น ฝึกสมาธิ ฝึกสติ รวมถึงการจัดการกับอารมณ์ตนเอง การคลายความเครียด การฝึกควบคุมตนเอง การจูงใจตนเอง เช่น การกำหนดเป้าหมายและการวางแผน การให้รางวัลตนเอง การตระหนักรู้อารมณ์ผู้อื่น เช่น ฝึกให้สนใจใส่ใจผู้อื่น การมองโลกในแง่ดี การมีทักษะทางสังคม เช่น ฝึกการสื่อสาร ฝึกแสดงความคิดเห็น

จากการศึกษาคุณธรรมที่มีต่อตนเอง การสร้างคุณธรรมให้มีอยู่ในตัวบุคคลนั้นจะต้องอาศัยความพยายามในตัวบุคคลเองว่า ตนเองควรจะต้องปรับปรุงส่วนใดบ้างที่ยังไม่ถูกต้องและเหมาะสม ตัวบุคคลเองจะต้องทราบว่าควรจะต้องปรับปรุงอย่างไร ต้องมีการสืบเนื่องจากการใฝ่เรียนรู้แล้วนำมาปฏิบัติจริง โดยวิธีการฝึกฝน อบรม ตลอดจนการปฏิบัติตามวิถีชีวิตที่ถูกต้องตามคำสอนในศาสนาที่ตนเองนับถือ เช่น การยึดถือหลักคุณธรรมตามพุทธศาสตร์ ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวไว้ดังนี้

วันทนา เมืองจันทร์ (2543: 24) ได้ให้แนวทางในการนำหลักธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงาน ควรยึดถือในตัวความจริง ความถูกต้องดีงาม ความรักธรรม ใฝ่ธรรม การถือธรรมะเป็นใหญ่ ให้มีแรงเหนือ “มานะ” ทุกคนต้องยอมให้แก่ธรรมโดยไม่ต้องยอมให้แก่คนด้วยกัน ยอมให้แก่คนด้วยกันได้เพื่อเห็นแก่ธรรม พัฒนาคนให้มีธรรมจันตะให้คนส่วนหลักของสังคมมีธรรมจันตะอยู่ด้วยปัญญา ไม่ต้องอาศัยกิเลสเป็นแรงผลักดันให้สร้างชาติ พยายามต้านทานเอาชนะกิเลสให้ได้

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต)(2542: 53-55) ได้ให้หลักปฏิบัติตามแนวพุทธศาสตร์ของครูต้องเป็นกัลยาณมิตร ประกอบด้วยองค์คุณของกัลยาณมิตร 7 ประการ เป็นผู้ประสิทธิ์ความรู้โดยตั้งตนอยู่ในธรรมของผู้แสดงธรรม หรือที่เรียกว่าธรรมเทศกธรรม 5 ประการ มีลิลาคูกรบทั้งสี่ ครูสามารถมีลิลาของนักสอน 4 มีหลักตรวจสอบสาม ครูอาจตรวจสอบตนเองด้วยลักษณะการสอนของพระบรมครู 3 และทำหน้าที่ครูต่อศิษย์ ปฏิบัติต่อศิษย์ โดยอนุเคราะห์ตามหลักธรรมเสมือนเป็นทิศเบื้องขวา

ธีรศักดิ์ อัครบวร(2544: 86-90) ได้อธิบายถึง หลักธรรมในศาสนาพุทธเพื่อสร้างคุณธรรม ความศรัทธาในการประกอบวิชาชีพครู โดยเสนอหลักหลักไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การใช้หลักการเบญจศีล เบญจธรรม เป็นหลักธรรมที่สามารถควบคุมความประพฤติทางกาย วาจา จิตใจ ควบคุมให้ตั้งอยู่ในความดีงามซึ่งเป็นคุณธรรมพื้นฐานมีความสำคัญในการดำรงชีวิตเป็นอย่างยิ่ง

2. หลักธรรมาวาสธรรม4 ธรรมที่ครูสามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของการเป็นครูที่ดี จะต้องเป็นผู้มีความซื่อตรง จริงใจต่อตนเอง และผู้อื่น ฝึกนิสัยการรู้จักปรับปรุงตนเอง ความอดทน ต่อหน้าที่ ผู้เสียสละ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละ

3. หลักพรหมวิหาร4 ธรรมที่ทำให้เกิดประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์ ครูเปรียบเสมือนเป็นผู้ทำประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนและผู้อื่นด้วยความบริสุทธิ์ใจโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน หลักธรรมในการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดประโยชน์นี้ได้แก่ ความปรารถนาดีอยากให้ผู้เรียนและผู้อื่นได้มีความสุขช่วยให้ผู้อื่นโดยใช้สติปัญญาที่มีอยู่ในการช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์ได้ มีความยินดีเมื่อผู้เรียนและผู้อื่นประสบความสำเร็จ ครูผู้ที่มีจิตใจเป็นกลาง ดำรงชีวิตอยู่ในศีลธรรม

4. หลักสังคหวัตถุธรรม4 เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจครูให้มีความรัก ความสามัคคีและรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น หลักธรรมที่ควรปฏิบัติ คือ ผู้ให้ความรู้ด้วยความจริงใจ โดยไม่ได้หวังสิ่งตอบแทนพูดจาสุภาพ ประพฤติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ช่วยเหลือและส่งเสริมในสิ่งที่ถูกต้องดีงามแก่ผู้เรียนและผู้อื่น ปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย ปฏิบัติตนเหมาะสมแก่ฐานะ

5. หลักทศ 6 เป็นหลักธรรมที่ควรปฏิบัติต่อบุคคล และธรรมที่สำคัญสำหรับครูนั้น เป็นธรรมที่อยู่ในทิศเบื้องขวา คือทักษิณทศ หรือทศใต้ ฉะนั้นผู้เป็นครูจึงควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ฝึกฝนแนะนำให้เด็กเป็นคนดี
2. สอนให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจน
3. สอนและถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ
4. ยกย่องให้เป็นที่น่าปรากฏ
5. สร้างเครื่องคุ้มภัยในทิศต่างๆ(ฝึกทักษะการดำรงชีวิตที่ดี)

พระเทพเวที (ประยูรย์ ปยุตโต) (2534: 61-62) ได้กล่าวถึง คุณธรรมหรือธรรมของครูที่พระพุทธเจ้าได้ให้ไว้ เพื่อการปฏิบัติตนที่ดี มีความสุขในการอยู่ร่วมกันทั้งในอดีตและปัจจุบัน ได้แก่ กัลยาณมิตรธรรม 7 ประการ

ประการที่ 1 ปิโย หมายถึง ผู้เป็นครูต้องกิริยามารยาทอ่อนน้อม เป็นเพื่อนคุยกันได้ทุกคน

ประการที่ 2 ครู หมายถึง ผู้เป็นครูต้องเป็นที่เคารพ หักแน่นอน

ประการที่ 3 ภาวนีโย หมายถึง ครูต้องเป็นผู้เจริญใจ เป็นแบบอย่างที่ดี ในฐานที่มีคุณวุฒิ มีความรู้ น่ายกย่อง

ประการที่ 4 วตฺตา หมายถึง ผู้เป็นครูต้องรู้จักกาล รู้จักแนะนำในสิ่งที่ดี

ประการที่ 5 วจนก ขโม หมายถึง ผู้เป็นครูต้องอดทนต่อความก้าวร้าว

ประการที่ 6 คมภิรณจ กถ กตดา หมายถึง ผู้เป็นครูต้องพูดง่ายๆ แต่มีใจความสำคัญที่ชัดเจน

ประการที่ 7 โน จกฺขาน นโยชเย หมายถึง ผู้เป็นครูอย่าพูดเพื่อคาดหวังสิ่งตอบแทน หรือหวังที่จะได้สิ่งใด ไม่พูดจาชักนำให้กระทำไปในทางที่ไม่ถูกต้อง

จากหลักคำสอนของศาสนาพุทธ ทำให้สรุปได้ถึงหลักการยึดถือเพื่อเป็นแนวในการปฏิบัติตนให้กระทำในสิ่งที่ถูกต้อง รวมทั้งการดำเนินชีวิต การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การปฏิบัติหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบได้ดีพร้อมทั้งกาย วาจา จิตใจ และที่สำคัญสติปัญญาที่มีอยู่จะต้องใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม เพื่อสร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้นในตัวเองด้วยหลักคำสอนทางศาสนาที่สอนให้ทุกคนเป็นคนดี ประพฤติดี และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติสุข

2.1.2 คุณธรรมต่อส่วนรวม

คุณธรรมที่มีต่อส่วนรวมถือเป็นคุณธรรมที่สำคัญในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นหากในส่วนรวมหรือสังคมที่คนรวมกันเป็นจำนวนมากเกิดปัญหาบ้านเมืองก็เกิดความวุ่นวายเกิดการแตกแยกไม่ว่าจะเป็นทางด้านความคิดและการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันไม่ได้ ฉะนั้นการมีคุณธรรมที่มีต่อส่วนรวมสามารถสร้างคนดี สังคมที่ดีได้

พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์, นวลละออ แสงสุข และนุชนาถ สุนทรพันธุ์ (2547: 73-76) อธิบายคุณธรรมด้านการมีส่วนร่วม ครูเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อศิษย์ เพื่อนครู ผู้ปกครอง และที่สำคัญบุคคลทั่วไปในชุมชนและท้องถิ่นมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม

อุดม นิลแสง (2542: 133) ได้กล่าว สังคมชุมชนมีการดำรงชีวิตโดยยึดหลักคุณธรรมก็จะทำให้สมาชิกของสังคมเป็นคนดีมีคุณธรรมสูงรู้จักสิทธิหน้าที่อย่างถูกต้องสังคมมีสันติสุข และด้านความมั่นคงของชาติ สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความมั่นคง เพราะประชาชนมีความรักความเข้าใจและเห็นความสำคัญอย่างแท้จริงรวมทั้งประเพณีและวัฒนธรรมของชาติมีความมั่นคงถาวร เพราะครูอาจารย์ได้อบรมสั่งสอนศิษย์ให้มีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

การสร้างคุณธรรมที่มีต่อส่วนรวมให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล จากการศึกษาจำเป็นจะต้องมีขั้นตอนในการปฏิบัติ ดังที่

ปราชญา กล้าผจญ (2544: 273) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม ต่อสังคมและประเทศนั้นจะต้องเริ่มจากการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต และการทำงานมีครอบครัวที่อบอุ่น มีความเกรงใจ เอาใจเขามาใส่ใจเราเสมอ ห่างไกลจากอบายมุข ใฝ่รู้ พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าอยู่เสมอ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การงาน ซื่อสัตย์ สุจริต ดำรงตนอยู่ในศีลธรรมที่ดีงาม มีความเป็นประชาธิปไตย ช่วยเหลือผู้อื่น และมีความเสมอต้นเสมอปลาย

ผกา สัตยธรรม (2544: 57-59) กล่าวว่า ครูมีบทบาทสำคัญในการสร้างสังคม ได้แก่

1. การพัฒนาและสร้างคน บุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กทรงลงมาจากบิดามารดาคือ ครู นักเรียน ได้ ครูนอกจากจะให้วิชาความรู้แล้วยังต้องให้คุณธรรมควบคู่กันไป คือเป็นผู้ที่มีความสามารถ มีความรู้และต้องมีคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่กันไป โดยครูจะต้องเป็นผู้พัฒนาตนเองในด้านวิชาการและด้านคุณธรรม เพื่อเป็นตัวอย่างในการสร้างคนที่มีคุณธรรมอย่างสมบูรณ์แบบ

2. การสืบทอดและรักษาระเบียบประเพณีและวัฒนธรรมของชาติ ครูจะต้องมีความรู้ความสามารถที่จะอบรมสั่งสอนและมีความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์ต่างๆ ตลอดจนการจัดการจัดหาประสบการณ์ที่ดีเพื่อปลูกฝังทัศนคติที่ดีงามและมีคุณค่า ที่เหมาะสมให้แก่เยาวชนของชาติ

3. การเป็นผู้นำของสังคม โดยคาดหวังว่าครูจะต้องเป็นผู้มีความสามารถ มีความรู้ที่ดี มีความสามารถที่จะอบรมสั่งสอนให้ศิษย์ของตนมีความรู้ความสามารถ เป็นผู้นำของสังคมได้ และครูเองก็จะต้องสามารถให้ความคิดเห็นและให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ได้ ขณะเดียวกันก็ต้องเป็นผู้นำทางความประพฤติ เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีมีคุณค่าแก่บุคคลในสังคมที่ตนอาศัยอยู่ด้วย

ธีรยุทธ พึ่งเทียร (2543: 19-20) ครูที่ดีต้องเป็นกัลยาณมิตรซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเป็นครูและลักษณะของครูที่ดีอย่างมีอาชีพยั้งจำเป็นต้องรู้อบต้องรู้จัก มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รู้คิด รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของโลก พร้อมทั้งจะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมมือในการทำงานอย่างสร้างสรรค์ ทั้งระดับองค์กร บุคคล ชุมชน และสังคม ด้วยความสัมพันธ์อันดีที่เปี่ยมรักและสันติ

สรุปว่า คุณธรรมที่มีต่อส่วนรวม จะต้องมีรากฐานของยึดหลักปฏิบัติตามหลักของสังคม คือ การเป็นคนดีเคารพสิทธิของผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างทางด้านความคิด แสดงความรับผิดชอบ ต่อสาธารณะ ตระหนักในหน้าที่ต่อการมีส่วนร่วมในสังคม และที่สำคัญเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

2.2 คุณธรรมวิชาชีพครู

การมีคุณธรรมในการประกอบอาชีพครูนั้นเป็นสิ่งสำคัญ เพราะครูนั่นเป็นผู้นำคน เป็นผู้ฝึกอบรม สั่งสอนคน เพื่อนำทางไปสู่ปัญญา เมื่อคนที่ได้รับการสั่งสอนมีสติปัญญาที่สามารถมีเหตุผลในการตัดสินใจสิ่งถูกและสิ่งที่ผิดได้ ครูเป็นผู้สร้างต้นแบบของคนที่มีคุณธรรม ซึ่งจะเกิดความดีงาม ส่งผลให้เกิดการปฏิบัติตาม ดังนั้น ครูจึงจำเป็นจะต้องมีคุณธรรมวิชาชีพเพื่อเป็นสิ่งสะท้อนสู่สังคม เมื่อสังคมให้การยอมรับและประพฤติ ปฏิบัติตาม สิ่งปรากฏคือ ความเคารพนับถือต่อผู้ประกอบวิชาชีพครู

2.2.1 จรรยาบรรณวิชาชีพครู

การกำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพครู ซึ่งมีแนวทางในควบคุมการประกอบวิชาชีพที่เป็นวิชาชีพควบคุม เพื่อยกระดับวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงและเป็นที่ยอมรับของสังคม นักการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้อธิบายเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพครู ดังนี้

พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์, นวลละออ แสงสุข และนุชนาด สุนทรพันธุ์ (2547: 131) กล่าวถึง จรรยาบรรณโดยทั่วไปแล้วมีความหมาย คือ จรรยากับบรรณ คำว่าจรรยาแปลว่า กริยาที่ควรปฏิบัติในหมู่คณะ ส่วนคำว่าบรรณ แปลว่าหนังสือ เมื่อนำมารวมกันเป็นคำใหม่ว่า จรรยาบรรณ จึงหมายถึง ความประพฤติที่ผู้ประกอบวิชาชีพต่างๆ ควรปฏิบัติตาม

ปราชญา กล้าผจญ (2544: 313) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความหมายของจรรยาบรรณ (Etiquette) คือ สิ่งที่ยึดถือไว้เป็นลายลักษณ์อักษรที่ควรประพฤติในวงการวิชาชีพต่างๆ ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ กติกาให้ละเว้นในบางสิ่ง เพื่อการประกอบวิชาชีพนั้นได้อย่างมีความสุข

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549: 44) ได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติตนหรือจรรยาบรรณ ของผู้ประกอบวิชาชีพครู ประกอบด้วย

1. ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ
2. ต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อวิชาชีพ เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ
3. ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า
4. ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ
5. ต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ
6. ต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ
7. ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

8. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาพึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

9. ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา พึงประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และ พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนร่วมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข

จากการศึกษาจรรยาบรรณวิชาชีพครู สามารถสรุปได้ว่า จรรยาบรรณวิชาชีพเป็นส่วนสำคัญในการประกอบวิชาชีพและกำหนดขึ้น เพื่อการควบคุมการกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม เมื่อมีจรรยาบรรณเพื่อควบคุมความประพฤติ ครูก็จำเป็นจะต้องมีคุณธรรมวิชาชีพประกอบด้วย ความมีระเบียบวินัย ความศรัทธาต่อวิชาชีพ ความเมตตา ความบริสุทธิ์ใจ การเป็นแบบอย่างที่ดี มีความจริงใจ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ความสามัคคี การเป็นผู้นำ รวมทั้งการพัฒนาตนเองด้านวิทยาการอยู่เสมอ เพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติให้มีความถูกต้องและสร้างความดีงามให้กับตัวครูผู้มีหน้าที่สั่งสอนให้ผู้อื่นเป็นคนดี

2.1.2 คุณธรรมด้านการเรียนการสอน

การเรียนการสอนเป็นหัวใจสำคัญของการทำงานอาชีพครู จุดประสงค์เพื่อผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามแนวทางที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านของการสอนครูจะต้องเป็นผู้ให้ความรู้อบรม สั่งสอนในด้านของวิชาการ การดำรงชีวิต ดังนั้นครูจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในด้านของวิชาการ ด้านทักษะการสอน เมื่อถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนผู้เรียนสามารถปฏิบัติ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ครูจำเป็นต้องมีความรู้ในด้านของคุณธรรมที่สามารถนำไปใช้ในการสอนเพื่อเสริมสร้างการสอนที่ดีมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้มีนักวิชาการหลายๆ ท่านได้เสนอคุณธรรมในด้านของการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน ดังนี้

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา และคณะ (ม.ป.ป: 123) กล่าวโดยภาพรวม ครูจะต้องมีการปฏิบัติงานสอนและงานอื่นๆ ได้แก่ ความคล่องแคล่วกระฉับกระเฉง เหมาะสมกับกิจกรรมต่างๆ ใช้คำพูดง่ายๆ ชัดเจน สื่อสารความหมายได้ถูกต้อง ยิ้มแย้มแจ่มใส เบิกบาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีไหวพริบดี แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีขันติธรรม ช่างสังเกต รวบรวมข้อมูล ทำงานประณีต มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นตัวอย่างที่ดี มีความเป็นประชาธิปไตย ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ

ทร สุนทรายุทธ (ม.ป.ป: 249) ได้กล่าวถึง ขอบข่ายพฤติกรรมของครูที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงให้เกิดผลดีในวิชาชีพครู ดังนี้

1. อุปสรรคในการทำงาน (Hindrance) เกี่ยวกับความรู้สึกของครูต่อครูใหญ่ในการทำงาน ครูรู้สึกที่ครูใหญ่ไม่สนใจครู ไม่พอใจต่องานของครู ครูรู้สึกที่ครูใหญ่ปิดบังงานของเขามากกว่าเห็นงานของเขามีประโยชน์และรวมไปถึงครูได้รับความยุ่งยากในการทำงาน
2. ความใกล้ชิดระหว่างครู (Intimacy) เกี่ยวกับความสนุกสนานในการทำงาน ครูมีความเป็นเพื่อนกันมากมักจะไม่ได้งาน
3. ความไม่เกี่ยวข้องกับงาน (Disengagement) เกี่ยวกับแนวโน้มที่ครูจะทำอะไรตามใจโดยไม่ผูกพันกับงาน ทำงานไปคนละทิศละทางไม่ค่อยสัมพันธ์
4. ความเลื่อมใสศรัทธาต่อโรงเรียน (Esprit) เกี่ยวกับขวัญและกำลังใจในการทำงานของตนและมีความสามัคคีกัน

อุดม นิลแสง (2542: 133) ได้กล่าวว่า ด้านสถาบันวิชาชีพ สถาบันวิชาชีพครูมีคุณธรรมจะทำให้สถาบันมีชื่อเสียงของคณะครูเป็นที่ศรัทธาเลื่อมใสของปวงชน งานวิชาชีพครูมีความเจริญก้าวหน้าเพราะครูอาจารย์ทำงานเต็มกำลัง มีความรู้ความสามารถคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ใหม่ๆ สถาบันการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ เพราะได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากประชาชน

Campbell, Elizabeth (2003: 26) ได้กล่าวว่า ครูโรงเรียนใดมุ่งเน้นให้ในห้องเรียนมีข้อความคุณธรรม ลำดับเรื่องราวเกี่ยวกับทัศนคติ และการกระทำของนักเรียนได้อย่างโดดเด่น ถือเป็นสิ่งที่ดี องค์ประกอบที่สำคัญของคุณธรรมและจริยธรรม ขอบเขตของการอธิบายถึงความเปลี่ยนแปลงเปรียบเสมือนเลนส์ที่กำหนดตำแหน่งความดีงามด้วยวิธีการมองเห็นกิจวัตรประจำวันที่ปฏิบัติอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง วิธีทางที่จะทำให้เกิดผลดี และมีเทคนิคในการควบคุมให้มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติ ครูเป็นผู้ที่จะทำให้เกิดผลดี และน่าเชื่อถือได้เกี่ยวกับความรู้

ผกา สัตยธรรม(2544: 11-13) ได้ให้ความหมายคุณธรรมของครู คือ ความดีงามที่ครูจะต้องศึกษาทำความเข้าใจและนำหลักต่างๆ มาปฏิบัติตนเองให้ดีขึ้นจนเกิดผลดีแก่ตนเอง แล้วนำคุณธรรมต่างๆ เหล่านั้นมาแนะนำสั่งสอน ศิษย์ให้เป็นผู้มีความรู้คู่คุณธรรม

รัญจวน อินทรกำแหง (2547: 12-14) ได้เสนอว่า ครูควรมีความเมตตาครูณาอย่างแท้จริง คือ ความเมตตาโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ไม่คิดทวงคืนจากศิษย์ ครูควรมีความเป็นกัลยาณมิตรต่อศิษย์ตลอดชีวิต ไม่ว่าศิษย์จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ทำงานการมีตำแหน่งหน้าที่อย่างไร ครูก็ยังห่วงใยติดตามด้วยความหวังดี ครูจะทำหน้าที่แนะนำ ตักเตือน ครูต้องมีเจตนารมณ์ที่แน่วแน่ในการมุ่งสร้างสังคม สร้างชาติบ้านเมือง ผู้เป็นครูไม่สามารถปฏิเสธการร่วมรับผิดชอบในความเลื่อมใสหรือ

ความเจริญ ของสังคมที่เกี่ยวข้องได้ ครูเป็นผู้อบรมพัฒนาจิตของศิษย์ให้มีสติปัญญาอันถูกต้องเป็นสัมมาทิฐิ ในทางธรรมเปรียบความสำคัญของสัมมาทิฐิว่าเป็นเสมือนเข็มทิศ เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ครูต้องสามารถกระทำได้อย่างที่สอนศิษย์ ครูจะต้องมีจุดยืน ให้เห็นว่าเป็นความถูกต้อง ครูต้องยืนอยู่บนความถูกต้อง

เทพ สุนทรสารทูล.(ม.ป.ป: 4-81) ได้สรุปความสำคัญของคุณธรรมของการเป็นครูไว้ 16 ประการ

1. ขยัน ครูเป็นผู้ที่มีความขยัน ผู้เรียนหรือศิษย์ก็จะขยันตามครู
2. อุดม คุณธรรมที่มีอยู่ในตัวครู ได้แก่การอบรมสั่งสอนศิษย์ให้มีความอดทน รู้จักเห็นคุณค่าของความอดทน ไม่ว่าจะเป็นความอดทนต่อหน้าที่การทำงานแม้การอบรมสั่งสอนลำบาก ครูก็ต้องอดทนไม่แสดงถึงความอ่อนแอ ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งหลาย
3. ประหยัด หากจะพัฒนาในเรื่องของการประหยัดให้กับคนไทยจะต้องเริ่มจากครู อันเป็นผู้นำที่ดีของสังคม ครูมีหน้าที่ที่จะปลูกฝังให้ศิษย์หรือเยาวชนได้เห็นคุณค่าของการประหยัดด้วยความเข้าใจที่แท้จริง และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม
4. ซื่อสัตย์ คนไทยมีความคาดหวังในหน้าที่ของครูที่จะอบรมสั่งสอนให้คนไทยในอนาคตเป็นคนดีมีความซื่อสัตย์ ได้เมื่อเรามีครูที่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อหน้าที่ ต่อผู้อื่น ต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
5. กตัญญูกตเวที ครูจะต้องสั่งสอนศิษย์ให้รู้จักตอบแทนคุณต่อผู้ที่มีพระคุณ และจะต้องเป็นแบบอย่างในการแสดงถึงการตอบแทนคุณให้ศิษย์เห็น หรือพูดให้ฟัง จนสามารถนำแบบอย่างจากครูและวิธีการที่ได้จากอบรม สั่งสอนไปใช้ได้ถูกต้อง
6. เสียสละ ครูจงปฏิบัติตามพราวาธรรม 4 ได้แก่ สัจจะ มีความจริงใจ ซื่อสัตย์ อดทน รู้จักข่มใจตนเอง ขันติ อดทน อดกลั้น จาคะ ความละเว้น เสียสละธรรมทั้ง 4 จะทำให้การดำรงชีวิตอยู่ด้วยความสุข ครูทุกคนจะเป็นครูที่ดีได้ก็ต่อเมื่อครูปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละอย่างจริงจัง ไม่เอาอาชีพของตนไปเปรียบกับอาชีพอื่นด้วยความน้อยใจ ยึดมั่นในอาชีพความเป็นครูด้วยความเสียสละ
7. สามัคคี เป็นคุณธรรมที่ทุกสังคมต้องการ ผู้ที่ประกอบวิชาชีพครูจะเป็นผู้สร้างความสามัคคีรู้ว่าอะไรไม่ควรกระทำหากทำแล้วจะทำลายความสามัคคี รู้ว่าควรทำอย่างไรจึงจะสร้างความสามัคคี และที่สำคัญครูจะต้องปลูกฝังให้ศิษย์ได้เห็นคุณค่าของความสามัคคี
10. จงรักภักดี คุณธรรมอันมีความสำคัญของครู เป็นเครื่องมือของคนดีที่หน้าคบหา ความต้องการของสังคมครูต้องเป็นคนที่ดีซื่อสัตย์และมีความจงรักภักดี

11. มีวินัย เมื่อมีศีลธรรมสิ่งทีตามมาก็คือความมีระเบียบวินัยทำให้เป็นที่หน้าเคารพนับถือ ครูเป็นผู้สั่งสอนให้ศิษย์มีความรู้ มีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ครูเปรียบเสมือนผู้ที่สร้างชาติ ชาติมีเยาวชนที่มีระเบียบวินัย จะเห็นได้ว่าชาตินั้นมีความเจริญ

12. ไทยปัญญา ครูเป็นผู้นำในด้านการอนุรักษ์ วัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงามให้คงอยู่คู่สังคมไทย ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจสังคมในท้องถิ่น และสังคมโลกเป็นอย่างดี ครูเป็นผู้มีความสามารถในการถ่ายทอดศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีให้แก่คนรุ่นได้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจน

13. สัมมาธรรม สัมมาคือความเที่ยงตรง ธรรมคือทุกสิ่งที่เป็นอยู่ ดังนั้น สัมมาธรรม เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนควรแสวงหา โดยยึดถือความถูกต้อง ความชอบธรรม ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมคา ธรรมชาติ เพียรพยายามศึกษาอบรม สร้างคุณงามความดี

14. นำสังคม ครูบุคคลหนึ่งดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่น การกระทำดีกระทำชั่วจึงเป็นผลกระทบต่อสังคมโดยรวม เมื่อครูประพฤติไม่เหมาะสมก็จะเป็นผู้นำทางไปสู่ความการกระทำที่ผิดและไม่เหมาะสม ครูประพฤติตนเหมาะสมเป็นแบบอย่างเป็นผู้นำที่ดีให้กับสังคม ก็จะนำสังคมไปสู่ความเจริญ ความสุข และความสันติ

15. อบรมศิษย์ บทบาทและหน้าที่ของครูคือการอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

16. รับผิดชอบ ครูต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การเป็นครูที่ดีต้องรู้จักหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี ไม่โยนความรับผิดชอบให้แก่ผู้อื่น ศิษย์ได้ดีมีเกียรติก็ดีใจ ครูมีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบในการดูแล และติดตามความทุกข์ ความสุขของศิษย์ตลอดชีวิต

17. ครอบห้วใจน เปรียบได้เสมือนการครอบวิชา คือ การเรียนวิชาเมื่อเรียนแล้วจะต้องทำพิธีครอบวิชา จึงจะได้ผลให้เกิดมิ่งขวัญ กำลังใจที่มั่นคงในการประกอบวิชาที่เรียน ส่วนครอบครู คือ การครอบชีวิตวิญญาณให้ศิษย์ เพื่อเกิดความรู้สึกศรัทธาเชื่อมั่น เกิดกำลังใจนำไปใช้ผลที่แน่นอน จะมีครูคอยให้ความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำ เมื่อเจอกับอุปสรรค หากเปรียบได้กับครูปัจจุบัน ครู คือ ผู้ปลูกฝังชีวิตวิญญาณของศิษย์ให้ยึดมั่นในคุณงามความดี

18. เป็นโอรตาทิพย์ ครูเป็นผู้รู้จักศิษย์ของตนดีที่สุด ประกอบความรักเมตตา กรุณา เห็นอกเห็นใจ สอดส่องดูแลทั้งที่อยู่ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ปกป้องคุ้มครองให้ศิษย์กระทำในสิ่งดี และดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

วัดลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2543: 6-8) ได้กล่าวว่าการเป็นครูที่ดีจะต้องมีหลักปฏิบัติสิบประการได้แก่ (1) มุ่งมั่นวิชาการ ครูเป็นผู้รอบรู้ ซึ่งความรู้ที่ได้ส่วนใหญ่มาจากการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม นอกจากจะรอบรู้จะต้องมีความรู้ที่จะสอน การสอน รวมทั้งการพัฒนาคน (2) รัก

งานสอน ครูต้องรักในอาชีพของการเป็นครู หรือมีความศรัทธาต่อวิชาชีพครู ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถมีความสุข เมื่อได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน (3) อาหารศิษย์ ครูต้องมีความรักความเมตตา เข้าใจ เอาใจใส่ ห่วงใยศิษย์ด้วยความบริสุทธิ์ใจ (4) คิดดี ครูเป็นผู้มีความคิดในทางที่ดีต่อศิษย์ รวมทั้งการสอน การประกอบอาชีพครูจะต้องไปในทางบวก (5) มีคุณธรรม ครูจำเป็นจะต้องมีคุณธรรม เพื่อสร้างคนให้เป็นคนดี สร้างงานให้ประสบผลสำเร็จ และที่สำคัญสร้างสังคมที่มีความสงบสุขอย่างยั่งยืนให้แก่ประเทศชาติ(6) ผู้นำสังคมครูเป็นผู้นำทางสังคม เป็นผู้นำให้บุคคลในสังคมกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง (7) อบรมจิตใจ ครูต้องเป็นผู้พัฒนาเยาวชนของชาติให้พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ เพื่อให้ศิษย์มีพฤติกรรมที่ถูกต้อง (8) ใฝ่ความก้าวหน้า ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา สร้างความก้าวหน้าให้กับประเทศ โดยการสร้างผลงานทางวิชาการ พัฒนาชุมชนให้ก้าวหน้าเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม (9) วาจางาม ครูเป็นผู้ที่มีวาจาสุภาพอ่อนหวาน เพื่อเป็นการสร้างแรงผลักดันให้ผู้เรียนมีกำลังใจที่จะศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีความสุข (10) ความเป็นไทย ครูจำเป็นจะต้องเป็นผู้ที่รักษาเอกลักษณ์ของความเป็นไทย โดยการถ่ายทอดความเป็นไทยนั้นให้กับศิษย์ได้สืบทอดทั้งวัฒนธรรม ประเพณีที่ดีงามให้คู่กับคนไทยตลอดไป

ธนู มีสัจย์(2542: 22) ได้มองถึงงานครูเป็นงานที่สำคัญและยากยิ่งเพราะต้องเกี่ยวข้องกับนักเรียน ที่มีพฤติกรรมแตกต่างกันออกไปยากที่จะให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ทุกคน ตามความต้องการของครูที่ตั้งไว้ การสอนของครูที่ดั้นด้นไม่เพียงแต่จะสอนความรู้อย่างเดียว จำเป็นต้องสอนความประพฤติ ความรับผิดชอบ วินัยที่ดีให้แก่นักเรียนมุ่งปฏิบัติการสอนให้เกิดผลดีต่อนักเรียนด้วยความตั้งใจจริงว่าผลการสอนสร้างความภูมิใจในตัวนักเรียนและครูจึงเป็นลักษณะของครูดีที่สังคมต้องการ

พระเทพวิสุทธิเมธี(ปัญญานันทภิกขุ)(ม.ป.ป: 105-112) ได้อธิบายว่า ครู อาจารย์ผู้มีหน้าที่สั่งสอนให้คนเป็นคนดีควรประพฤติปฏิบัติตามหลัก 11 ประการ

1. แนะนำดี ครูเป็นผู้อบรมสั่งสอนให้ศิษย์มีความรู้ความเข้าใจทั้งในด้านการประพฤติและวิชาความรู้ รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นผู้นำในด้านของการประพฤติ
2. ให้เล่าเรียนดี ครูจะต้องให้ศิษย์ได้เล่าเรียนด้วยวิธีการที่ถูกต้องชัดเจนมีความเข้าใจในบทเรียนได้เป็นอย่างดี ส่วนเรียนดีครูจะต้องสอนให้ตรงตามแผนที่กำหนดไว้เพื่อเป็นประโยชน์แก่ศิษย์
3. บอกศิลปวิทยาให้สิ้นเชิง ไม่ปิดบังอำพราง ครูจะต้องถ่ายทอดวิชาความรู้อย่างเต็มความสามารถ เพื่อจะได้มีผู้สืบทอดวิชาความรู้ต่อไป

4. ยกย่องให้ปรากฏในเพื่อนฝูงและประชาชน ซึ่งมีคำหลัก 2 ประการ คือ ยกย่องและข่มขี้ หรือ ปลอดภัยปราบ หากครูยกย่องศิษย์เพียงอย่างเดียวก็ไม่ดี ศิษย์อาจหลงผิดได้ บางครั้งศิษย์ปัญหาไม่มีทางออก มักจะหันไปหาหนทางที่ผิด ฉะนั้นเมื่อศิษย์ประพฤติดีก็จะต้องได้รับการยกย่องจากครู แต่เมื่อศิษย์กระทำผิดครูก็ต้องมีหน้าที่ตักเตือนและลงโทษอย่างเหมาะสม

5. ทำความป้องกันในทิศทั้งหลาย ครูให้วิชาความรู้แก่ศิษย์ได้คิดตัว ไม่ว่าจะอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างไร มารยาทที่งดงามรวมทั้งคุณสมบัติที่ดีที่มีอยู่ ก็ย่อมจะเป็นเครื่องป้องกันให้แก่ศิษย์ ได้ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข

6. ตั้งจิตประกอบด้วยพรหมวิหาร หน้าที่ครูที่จะต้องแนะนำ สั่งสอนให้ศิษย์รู้จักการให้ด้วยจิตใจที่บริสุทธิ์ ฝึกฝนให้ศิษย์มีศีลธรรมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ฝึกฝนให้ศิษย์รู้จักการให้หรือการบำเพ็ญทานกุศล เช่น การสร้างโบสถ์ โรงเรียน ศาลา เป็นต้น

7. สอนดีและคุ้มครองดีด้วยอุบายวิธีต่างๆ ครูจะต้องมีบทบาทหน้าที่ในการลงโทษเท่าที่ควร และปรอง การสอนดีแต่คุ้มครองไม่ดี ศิษย์เป็นคนเก่งแต่จะกลายเป็นคนที่ขาดระเบียบวินัย สอนดีแล้วจะต้องสอนระเบียบวินัยด้วยจึงจะเป็นการคุ้มครองที่ดี

8. ต้องฉลาดในการชี้แจงเหตุผล ให้ชัดเจนและชี้แนะให้ทำตามอย่างกล้าหาญในสิ่งที่ถูกต้อง

9. ฝึกให้ศิษย์มีนิสัยรักงาน ฝึกฝนให้ศิษย์เป็นคนรักการทำงาน ครูจะต้องมีขันติสูงอดทนที่จะฝึกให้ศิษย์ชอบที่จะทำงาน

10. ตั้งใจวิจารณ์เหตุผลที่ปรากฏเฉพาะหน้า ผู้ที่เป็นครูจะต้องเป็นผู้ประสบสิ่งกับประสาธน์สัมผัสทั้งห้า พิจารณาเหตุให้รู้แล้วครูจะต้องรู้จักวิจารณ์ให้เหตุผล ส่วนที่ดีก็ควรเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ ส่วนที่ไม่ดีก็ไม่ควรเอามาเป็นแบบอย่าง

11. ต้องอบรมให้มีกำลังใจ ครูเป็นผู้มีกำลังใจจริง มีความอดทนเสียสละให้ทุกอย่างตลอดจนความสุขของตน ตั้งใจถ่ายทอดวิชาความรู้ และศีลธรรมให้แก่ศิษย์ เปรียบครูเป็นผู้ที่พร้อมสมบูรณ์พูนสุขด้วยลาภยศและสิ่งที่ดีให้กับศิษย์ สั่งสอนทุกคนด้วยความจริงใจ ให้กำลังใจที่จะนำไปสู่ความสำเร็จทุกสิ่งได้

ชาตรี ตำราญ (2544: 111) ได้กล่าวว่าครูผู้มีหน้าที่สอนให้เด็กแยกสิ่งต่างๆ ได้เป็นอย่างดี และครูต้องสอนจนกระทั่งให้เห็นคุณค่าของสิ่งนั้นๆ เช่นสอนเกี่ยวกับอาหารจะต้องสอนเริ่มตั้งแต่การเลือกใช้เป็นรู้จักเลือกบริโภคสำคัญที่สุดต้องสอนให้เด็กนั้นมีคุณธรรมจริยธรรมการปรุงอาหารและการบริโภคอาหารชี้ให้เห็นคุณค่า และโทษประโยชน์ ได้อย่างทะลุปรุโปร่ง

พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์, นวลละออ แสงสุข และนุชนาถ สุนทรพันธุ์ (2547: 73-76) ได้อธิบาย การปฏิบัติงานของครู ควรรอบรู้ด้านวิชาการอย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นความรู้ทั่วไปและ

ความรู้เฉพาะ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ในด้านการสอนด้วยกระบวนการและวิธีการสอนที่ถูกต้องอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่ผู้เรียนรวมทั้งความรู้ในด้านแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี

จากข้อมูลดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่า คุณธรรมวิชาชีพครูนั้นจะเน้นเรื่องของการปฏิบัติตามข้อกำหนดของหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นจรรยาบรรณวิชาชีพ คุณธรรมในด้านของการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องเป็นผู้มีคุณธรรม การมีคุณธรรมของครูนั้นสามารถส่งผลถึงผู้เรียนได้ โดยผู้เรียนรู้และเข้าใจบทเรียนที่ได้เรียนรู้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีครูที่มีความรู้ดี สอนดี มีคุณธรรมเป็นที่รักของผู้เรียน และผู้อื่นในสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยในครั้งนี้มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

ศุภพงศ์ แดงท่าไม้ (2548: 113) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มจริยธรรมครูที่พึงประสงค์ในทศวรรษหน้า จากการศึกษาพบว่า เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินลักษณะของครู ได้แก่ ต้องตระหนักในบทบาทและคุณค่าของความเป็นครู ตัวบ่งชี้จริยธรรมครูที่พึงประสงค์ มี 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการทำความเป็นที่รัก ด้านความสามารถในการครองตน ครองคน ครองงาน ด้านบุคลิกภาพดี ด้านวาทศิลป์ ด้านหนักแน่นอดทน ด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ด้านชักชวนหรือชี้แนะผู้เรียนหรือบุคคลอื่นไปในทางที่ถูกที่ควร ส่วนแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมครูที่พึงประสงค์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า กระทรวงศึกษาธิการ ต้องพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นตัวอย่างจริยธรรมครูอย่างจริงจัง และติดตามผลการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง แนวทางในการพัฒนาจริยธรรมครูในทศวรรษหน้า ต้องจัดทำหลักสูตรพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

จิระศักดิ์ สงวนชีพ (2542: บทคัดย่อ) ได้กล่าวถึงการศึกษาการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับครู-อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม พบว่าการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมและจริยธรรมครู-อาจารย์อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า ครูอาจารย์ชายมีการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากกว่าครู-อาจารย์หญิง แต่เมื่อนำมาเปรียบเทียบสถานภาพ ระหว่างครู – อาจารย์โสดกับครู-อาจารย์สมรสแล้ว พบว่า ระดับการปฏิบัติตนในด้านคุณธรรม และจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ในส่วนระดับตำแหน่งครู-อาจารย์ที่มีระดับตำแหน่งสูง คือ ระดับ 7-8 ระดับการปฏิบัติตนในด้านคุณธรรม และจริยธรรมมากกว่าระดับตำแหน่งอื่น

พระมหาสุติ ชาญสมร (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการส่งเสริมให้ครูมีวินัยของผู้บริหารที่ส่งผลต่อจริยธรรมของครู พบว่า พฤติกรรมการส่งเสริมให้ครูมีวินัยของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวม และรายด้าน จริยธรรมของครูอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวม และรายด้าน พฤติกรรมการส่งเสริมให้ครูมีวินัยของผู้บริหารโดยรวม ไม่ส่งผลต่อจริยธรรมครู โดยภาพรวม ในขณะที่พฤติกรรมรายด้านส่งผลต่อจริยธรรมของครู อันได้แก่การสร้างเงื่อนใจ การให้ความรู้ การดูแล และการลงโทษ

พีระเพชร ศิริกุล (2542: บทคัดย่อ) จากการศึกษาวิเคราะห์การลงโทษทางวินัยตามลักษณะความผิด มูลเหตุ สถานภาพ และแนวโน้มการกระทำความผิดทางวินัยโทษ 6 สถาน มูลเหตุแห่งการกระทำความผิดเกิดจาก ข้าราชการครูไม่ปฏิบัติตามระเบียบของราชการว่าด้วยการลา ทอดทิ้งละทิ้งหน้าที่ทางราชการ ขาดราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา กระทำความผิดทางวินัยด้วยความจงใจ ดื่มสุรา ก้าวร้าวต่อเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา กระทำการให้ผู้อื่นเสียหาย ทะเลาะวิวาทแตกแยกความสามัคคี กระทำการข่มขืนผู้บังคับบัญชา นำวัสดุสิ่งของราชการมาใช้ประโยชน์ส่วนตัว ประพฤติผิดประเวณี ซู้สาว ไม่เลื่อมใสศรัทธา ถูกดำเนินคดีทางอาญา สถานภาพ ของข้าราชการที่กระทำความผิดทางวินัย ส่วนใหญ่เพศชายกระทำความผิดทางวินัยมากกว่าเพศหญิง อายุ ตั้งแต่ 36-45 ปี กระทำความผิดมากที่สุด รองลงมาอายุไม่เกิน 35 ปี อายุ เกินกว่า 45 ปี กระทำความผิดทางวินัยน้อยที่สุด คุณวุฒิทางการศึกษา ในระดับปริญญาตรีกระทำความผิดทางวินัยมากที่สุด ต่ำกว่าปริญญาตรีกระทำความผิดทางวินัยน้อยที่สุด ในส่วนของอายุราชการ เกินกว่า 10 ปี กระทำความผิดทางวินัยมากที่สุด รองลงไม่เกิน 5 ปี กระทำความผิดทางวินัยน้อยที่สุด

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา และคณะ (ม.ป.ป: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูให้มีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ ตามหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พบว่าสภาพปัจจุบันของสมรรถภาพครูประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีเป็นส่วนใหญ่ ส่วนทักษะของครูอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่การรวบรวมข้อมูลในการศึกษาชุมชน การสังเกตลักษณะของครูมีหลายประการอยู่ในระดับดี แต่ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ พฤติกรรมการสอนของครูโดยส่วนรวมอยู่ในระดับดี แต่เรื่องที่อยู่ในระดับไม่น่าพอใจ ได้แก่ ลักษณะการใช้คำถาม ประเภทของคำถาม และลักษณะการเสริมแรง ทักษะจิตทางวิทยาศาสตร์โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง รูปแบบการพัฒนาครูประถมศึกษาที่น่าเสนอครอบคลุมการพัฒนาครูก่อนประจำการและครูประจำการ โดยจะต้องมีการปรับหลักสูตรการฝึกหัดครูประถมศึกษาปัจจุบันให้สามารถผลิตครูให้มีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ ส่วนรูปแบบการพัฒนาครูของกลุ่มมัธยมศึกษา ต้องครอบคลุมทั้งการพัฒนาสมรรถภาพครูก่อนประจำการ โดยพัฒนาครูศึกษาเพื่อให้ผู้เข้าสู่ระบบมีสมรรถภาพที่พึงประสงค์

และพัฒนาครูประจำการ โดยให้ทั้งความรู้และการศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการและการฝึกอบรม ในรูปแบบการฝึกอบรมระหว่างประจำการได้มุ่งเน้นเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ถาวร

ประสิทธิ์ ต้นสกุล(2546: 88-89) ศึกษาคุณลักษณะของครูประถมศึกษิตตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูและเปรียบเทียบคุณลักษณะของครูประถมศึกษิตตามตัวแปร พบว่ามาตรฐานที่อยู่ในระดับดีมาก 11 มาตรฐาน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 มาตรฐาน ได้แก่มาตรฐานที่8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน มาตรฐานที่9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ มาตรฐานที่10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน หากจำแนกเป็นรายข้อ โดยภาพรวมที่อยู่ในระดับมาก พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด3 อันดับแรกได้แก่ ข้อที่23 เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต ข้อที่26 ให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆกับผู้ร่วมงานด้วยความเต็มใจ ข้อที่28 ให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการปฏิบัติกิจกรรมและพัฒนางานร่วมกับชุมชนด้วยความเต็มใจ ส่วนค่าเฉลี่ยที่มีค่าต่ำสุดคือข้อที่2 เผยแพร่ความรู้เอกสาร ตำราผลงานทางวิชาการและสื่อต่างๆ ดังนั้นคุณลักษณะของครูประถมศึกษิตตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูจึงมีความแตกต่างกัน เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับตัวแปร ได้ผลไม่แตกต่างกัน แต่ในส่วนของตำแหน่ง มาตรฐานที่2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน มาตรฐานที่4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติให้เกิดผลจริง และมาตรฐาน7 พัฒนาสื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอแตกต่างกัน

ศิริวรรณ ยิ้มแย้ม (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินคุณธรรมสังักัดกรมอาชีพศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูด้านคุณธรรมของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภากรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับคุณธรรมของครูมีด้านความเมตตา กรุณา มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบ มีวินัย มีความซื่อสัตย์ มีความอดทน มีความประหยัด มีความรักและศรัทธาในอาชีพครู มีความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิตทั้ง 9 ด้าน ในวิทยาลัยเทคนิคเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ด้านคุณธรรมของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาอยู่ในระดับสูงมาก ครูในวิทยาลัยเทคนิคที่มีเพศต่างกัน คุณธรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ0.05 ครูในวิทยาลัยเทคนิคที่มีอายุต่างกัน มีคุณธรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในด้านมีความเมตตา กรุณา มีความประหยัด มีความรักและศรัทธาในอาชีพครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติระดับ 0.05 ส่วนในด้านความยุติธรรม มีความรับผิดชอบ มีวินัย มีความซื่อสัตย์ มีความอดทน และมีความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงาน และการดำรงชีวิตไม่แตกต่างกันครูในวิทยาลัย เทคนิคที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีคุณธรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูทุกด้านไม่แตกต่างกัน ครูในวิทยาลัยเทคนิคที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีคุณธรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูทุกด้านไม่แตกต่างกัน ครูในวิทยาลัยเทคนิคที่มีสภาพทางการสมรสต่างกันมี

คุณธรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน และครูในวิทยาลัยเทคนิคที่มีจำนวนบุตรต่างกันมีคุณธรรมของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

ณรงค์ สิทธิประสงค์ (2537: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสำคัญของการปฏิบัติตนตามข้อกำหนดจรรยาบรรณของคุรุสภา และเพื่อเปรียบเทียบระดับความสำคัญของการปฏิบัติตน พบว่าข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย ให้ความสำคัญในการปฏิบัติตนตามข้อกำหนดจรรยาบรรณ ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการถ่ายทอดความรู้เต็มความสามารถ ด้านการให้เกียรติแก่ผู้ร่วมงานทางวิชาการ และด้านความซื่อสัตย์สุจริต ระดับมากที่สุด ด้านความเลื่อมใสการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ด้านการยึดมั่นในศาสนา ด้านการอุทิศเวลาในการสอน ด้านการรักษาชื่อเสียงของตนเอง ด้านการปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ ด้านการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและด้านการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างครู เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับทรศนะของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย โดยจำแนกตามเพศ ข้าราชการครูชายและหญิงมีทรศนะในการปฏิบัติตามข้อกำหนดจรรยาบรรณครูแตกต่างกัน โดยครูผู้หญิงจะให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติตนสูงกว่าครูชาย จำแนกตามอายุ ข้าราชการที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี และตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไปไม่แตกต่างกัน ส่วนของตำแหน่ง ข้าราชการครูที่เป็นผู้บริหาร และครูผู้สอน แสดงทรศนะต่อความสำคัญในการปฏิบัติตนตามข้อกำหนดจรรยาบรรณครูแตกต่างกัน โดยครูผู้สอนให้ความสำคัญในการปฏิบัติตนสูงกว่าผู้บริหารทุกด้าน

จุฑาทิพย์ เจริญนำ (2548: บทคัดย่อ) จากการศึกษาคุณลักษณะทางจริยธรรมของครูในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตเจ้าพระยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี เมื่อเปรียบเทียบตามประสบการณ์การทำงานของครู พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 6 ปี ระหว่าง 6-15 ปี มีคุณลักษณะทางจริยธรรมโดยรวม รายด้าน คือด้านความรับผิดชอบ ความเมตตา กรุณา ความเสียสละ ความยุติธรรม และความมีระเบียบวินัยอยู่ในระดับค่อนข้างดี ส่วนด้านความซื่อสัตย์อยู่ในระดับดี และครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 15 ปี มีคุณลักษณะทางจริยธรรมโดยรวม คือ ความรับผิดชอบ ความเสียสละ ความยุติธรรม และความมีระเบียบวินัย อยู่ในระดับค่อนข้างดี ส่วนด้านความซื่อสัตย์และความเมตตา กรุณา อยู่ในระดับดี เมื่อนำมาเปรียบเทียบครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 6 ปี ระหว่าง 6-15 ปี และมากกว่า 15 ปี มีคุณลักษณะทางจริยธรรมรายด้านคือ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเมตตา กรุณา ความยุติธรรม และความมีระเบียบวินัย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ส่วนครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 6 ปี มีคุณลักษณะทางจริยธรรมรายด้านความเสียสละต่ำกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 6-15 ปี และมากกว่า 15 ปี อย่างมีนัยสำคัญ

จันทิมา สิ้นพนชนบุตร (2548: 58-62) ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู อาจารย์โรงเรียนฝึกออาชีพในทรรณะของศิษย์เก่า พบว่าโดยภาพรวมเมื่อจำแนกตามรายด้าน ครู จะต้องมีความรู้ด้านอาชีพ ความสนใจศึกษาค้นคว้า มีความรู้ความชำนาญเทคนิคและความสามารถในการประยุกต์ ด้านความสามารถในการสอน ได้แก่เอาใจใส่แนะนำในขณะที่ผู้เรียนปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ด้านคุณธรรมและความประพฤติ ได้แก่ ถ่ายทอดความรู้โดยไม่ปิดบัง มีอารมณ์ขัน ยิ้มแย้มแจ่มใส และมีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อ ด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนวทาง ได้แก่ ให้ความเป็นกันเองกับผู้เรียน เป็นที่ปรึกษาด้วยความหวังดี จริงใจ และสามารถให้คำปรึกษาทางด้านวิชาชีพได้ และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับศิษย์เก่าที่มีคุณลักษณะที่แตกต่างกันมี ทรรณะแตกต่างกันในด้านการให้คำปรึกษาและแนะแนวทางด้านความรู้ทางวิชาชีพ แตกต่างกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

Stapp (อ้างถึงใน พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์, นวลละอ อ แสงสุข และนุชนาก สุนทร พันธุ์, 2547: 251) ได้ศึกษาเกี่ยวกับครูผู้สอนเด็กในรัฐอาร์คันซอส ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูใหญ่ ครู นักเรียน ทำการศึกษาโดยวิเคราะห์ลักษณะที่สำคัญของครู คือ ให้คำแนะนำได้ดี มีความยุติธรรม มีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจ ครูสามารถให้นักเรียนใช้ความสามารถพิเศษ ทำงานร่วมกับครูอื่นๆ ได้ สร้างบรรยากาศที่อบอุ่น รับรู้ความต้องการของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ มีความยุติธรรมในการตรวจผลงานนักเรียน ความสำคัญอื่นๆ เช่น การแต่งกาย การจัดตกแต่งห้องเรียนได้เหมาะสม เพื่อการเสริมสร้างสติปัญญาที่ดี

Goodlad (1999: 237) ได้ศึกษาเกี่ยวกับครูที่มีคุณธรรม ผู้รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม ให้แก่โรงเรียน จะเห็นได้การที่ในโรงเรียนมีครูที่มีคุณธรรมจะต้องเริ่มต้นจากความสามัคคี ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญหากไม่ได้รับการสนับสนุนให้มีครูที่มีคุณธรรมโรงเรียน ผลลัพธ์ที่ตามมาสามารถทำให้เกิดสถานการณ์ที่ลำบาก ฉะนั้นจะต้องมีการควบคุม ให้อยู่ในสถานการณ์ที่เป็นปกติ ไม่ให้มีสิ่งใดมาครอบงำผู้ที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาในระหว่างการปฏิบัติงานในโรงเรียน ควรเน้นคุณธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนให้มีมาตรฐาน โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการทดสอบด้านคุณธรรมให้กับนักเรียน

Stewart (2006: 345-358) ได้กล่าวถึงการศึกษาครูผู้เป็นแบบอย่างในประเทศออสเตรเลีย ครูส่วนใหญ่มีความคาดหวังในด้านของการกระทำความดี มีคุณธรรม เพื่อเสริมสร้างและการยกระดับของหน่วยงาน โดยวิธีการฝึกฝนให้ครูมีการอบรมตามโครงการที่กำหนดไว้ ซึ่งการฝึกฝนจะประกอบด้วย การสร้างบทความเพื่อการเสนอความคิดเห็น โดยมีการอ้างเหตุผลสิ่งที่กระทำที่

ถูกต้องและไม่ถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นการที่ครูใช้นักเรียนไปในทางที่ผิด ดังนั้นจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาคุณธรรมของครูอย่างต่อเนื่อง

Richert (2005: 24) ทศนคติของครูเกี่ยวกับการสอนคุณธรรม ครูจำนวน 53 คนได้เข้าร่วมอภิปรายในหัวข้อลักษณะการสอนที่ดี และมีคุณธรรม เพื่อให้ทั้งสองอย่างนี้ควบคู่กันได้ โดยมีผลลัพธ์ที่ตามมา คือ ความรู้ที่เกิดจากในห้องเรียน ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการตอบคำถามอย่างราบรื่นว่าควรจะตกลงกันอย่างไร และส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการสอนคุณธรรมอย่างครอบคลุม ความคิดเห็นในการตอบคำถามพบว่า ควรมีคุณธรรมเพื่อใช้ในห้องเรียน สถานศึกษา และคุณธรรมที่สำคัญต่อการยึดถือปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ ความซื่อสัตย์

Hilton (2005: 108) ครูส่วนใหญ่ในสหรัฐอเมริกายังมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนา และการช่วยเหลือนักเรียน ทั้งนี้เกิดจากการกระทำที่ไม่เท่าเทียมกัน การมองถึงคุณธรรมเป็นสิ่งเดียวที่สามารถหยุดยั้งการกระทำที่ไม่ถูกต้อง การกระทำที่ไม่ได้ผ่านการตรวจสอบ และพัฒนาจากนักจิตวิทยาที่เป็นรากฐานของการศึกษา ทำให้เกิดข้อสงสัยว่าสิ่งที่ครูควรปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอมีอะไรบ้าง และคุณธรรม ความมีเหตุผล สัมพันธ์กับครูอย่างไร ฉะนั้นควรจะต้องมีการตรวจสอบและพัฒนาให้ดีขึ้น

จากการศึกษาเอกสาร ผลงานวิจัยที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูประกอบด้วย คุณลักษณะของการเป็นครูที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เด่นชัดพร้อมที่จะเป็นแบบอย่างได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ เห็นได้อย่างชัดเจนเมื่อคุณลักษณะนั้นปรากฏ เช่นความมีวินัย ความซื่อสัตย์ สามัคคี ความยุติธรรม มีน้ำใจต่อเพื่อนร่วมงาน มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง ขยันอดทน เป็นผู้มีความเสียสละ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เรียนและผู้อื่น เป็นผู้นำในด้านการสืบสานและอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม มีลักษณะที่ก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้า และความสงบสุขในสังคม บทบาทและหน้าที่ที่สำคัญของครู คือ การถ่ายทอดวิชาความรู้ และการฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะสิ่งไหนควรปฏิบัติสิ่งไม่ควรปฏิบัติ และที่สำคัญสามารถแก้ปัญหาด้วยเหตุและผล โดยยึดหลักปฏิบัติทางศาสนาที่นับถือ ผลที่ตามจากการประพฤติดี คือ การคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข หากการปฏิบัติหน้าที่ของครูดีก็จะส่งผลดีต่อผู้เรียน ครูเปรียบเสมือนผู้สร้างเยาวชนทั้งประเทศให้พร้อมด้วยสติปัญญา จิตใจ และพฤติกรรมที่ดี

หากครูทำหน้าที่ของครูได้ไม่เต็มที่หรือไม่เหมาะสม ขาดคุณธรรมจริยธรรมในการประกอบอาชีพ ผลที่สะท้อนอาจเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติ เมื่อปัญหาเกิดขึ้นการแก้ไขและพัฒนา ปรับปรุงข้อบกพร่องบางส่วนให้สมบูรณ์ เป็นส่วนของการกระทำที่ดีสำหรับการแก้ปัญหา ดังนั้นแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สิ่งแรกที่ต้องคำนึงถึงในการ

ประกอบวิชาชีพครู คือ การปฏิบัติตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติ ซึ่งได้แก่มาตรฐาน และจรรยาบรรณของครูที่จำเป็นต้องปฏิบัติ รวมทั้งหลักการปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาที่พึงปฏิบัติตาม นอกจากนี้หน่วยงานต้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุน จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพครู ให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงกับการพัฒนาสภาพชีวิตให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพครูได้อย่างเหมาะสม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษา แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
2. กรอบแนวคิดในการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมถึงการศึกษาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมครู ตลอดจนศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างกรอบแนวคิด
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยใช้หลักการของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา(2539) ที่ว่าด้วยเรื่องมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพงาน และศึกษางานวิจัยเพื่อเป็นแนวทางการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นครูในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 27 โรงเรียน โดยการสุ่มตัวอย่างโรงเรียนร้อยละ 50 ได้โรงเรียนมา 14 โรงเรียน จาก 14 โรงเรียนเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบง่ายวิธีการจับฉลาก ตัวอย่างครูที่ได้ร้อยละ 50 จึงได้กลุ่มตัวอย่างครู 224 คน จำนวน 14 โรงเรียน
3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จากข้อมูลที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้า รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แก่ไขตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือ โดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ 5 คนพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหาปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องตามข้อเสนอแนะ นำแบบสอบถามไป

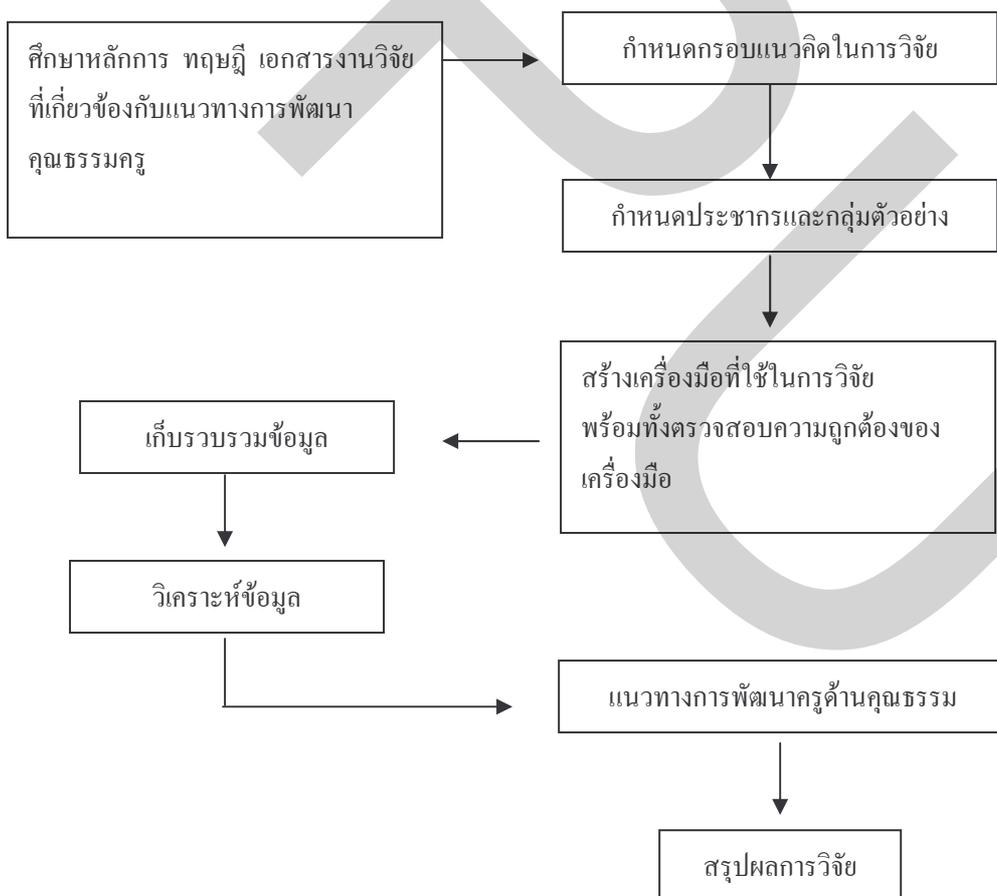
ทดลองใช้ จำนวนครู 30 คน จากโรงเรียนที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเที่ยง โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้เท่ากับ 0.9679

4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บข้อมูลจะต้องจัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อนำเสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา โดยผู้วิจัยได้กำหนดวันรับคืนภายใน 30 วัน เมื่อครบกำหนดผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

5. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อกระบวนการเก็บข้อมูลเสร็จสิ้นจึงเริ่มดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยประมวลผลทางคอมพิวเตอร์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

6. กำหนดแนวทางการพัฒนาครูด้านคุณธรรม จากการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาคุณธรรมของครูอย่างชัดเจน

7. สรุปผลการวิจัย เมื่อทราบแนวทางการพัฒนาจากข้อมูลจากแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ และข้อเสนอที่กลุ่มตัวอย่างได้เพิ่มเติมทำให้สรุปผลการวิจัยในครั้งนี้ได้ตามวัตถุประสงค์

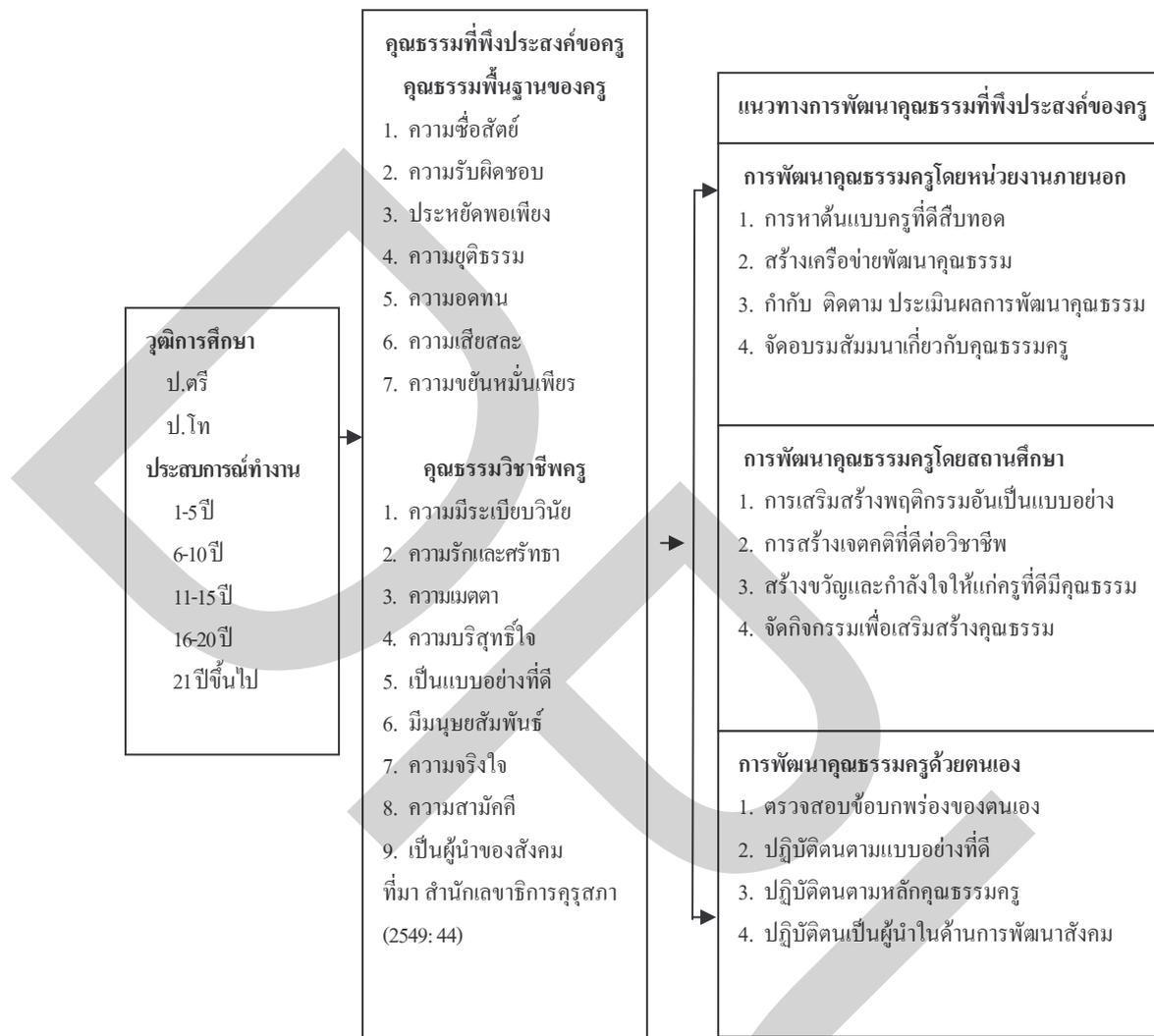
ภาพที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูนั้นมีความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดทางวินัยที่เกิดจากการปฏิบัติตนไม่เหมาะสม โดยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีทางคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งเอกสาร หนังสือที่มีความเกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครูและกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

การศึกษาที่ดีและมีคุณภาพจำเป็นจะต้องมีครูที่ดีและมีประสิทธิภาพเช่นกัน เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และที่สำคัญมีคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ครูจึงจำเป็นต้องตระหนักถึงการพัฒนาทางด้าน การจัดการเรียนการสอน และการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน ฉะนั้นครูผู้เป็นแบบอย่างในการประพฤติตนที่ดีควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องซึ่งสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา(2539: 226) ได้กล่าวถึงการเสริมสร้าง และพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมครูอย่างเป็นระบบตลอดชีวิตการปฏิบัติงานของครู โดยให้ความรู้ความเข้าใจ สร้างแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดี รวมทั้งหลักแนวคิดของ ทิศนา แขมมณี (2546: 5) ได้อธิบายถึงการฝึกปฏิบัติเพิ่มเติมจนเป็นนิสัยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และจากการศึกษาของ สุวิมล ว่องวานิช และนงลักษณ์ วิรัชชัย (2543: บทคัดย่อ) ได้ให้แนวทางการพัฒนาคุณธรรมโดยวิธีการที่น่าสนใจ ได้แก่ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2) การสร้างวิชาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรม 3) การชี้นำตัวอย่างหรือแบบอย่างที่ดี 4) การสร้างบรรยากาศเพื่อส่งเสริมคุณธรรมในสถานศึกษา

จากการศึกษาหลักธรรมทางศาสนาที่ครูควรปฏิบัติ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ หลักทางศาสนา จรรยาบรรณวิชาชีพครู หลักการพัฒนาและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสรุปเป็นแนวทางในการศึกษาการพัฒนาคุณธรรมของครู ดังนี้

ภาพที่ 2 กรอบคิดแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดแหล่งข้อมูลโดยใช้ประชากรในสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งแบ่งเป็น 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอลำลูกกาจำนวน 12 โรงเรียน อำเภอธัญบุรีจำนวน 8 โรงเรียน อำเภอหนองเสือจำนวน 7 โรงเรียน รวมจำนวนโรงเรียน 27 จำนวนครู 1,076 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นครูที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่เปิดระดับมัธยมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีทั้งหมด 27 แห่ง ตามลำดับขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างร้อยละ 50 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ดำเนินการเลือกตัวอย่างโดยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ใช้วิธีการจับฉลาก รวมจำนวนโรงเรียนที่ศึกษาทั้งหมด 14 โรงเรียน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างครูที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มแบบง่ายได้จำนวนประชากรของ 14 โรงเรียน จำนวนครู 446 คน จากนั้นสุ่มตัวอย่างครูที่ได้ร้อยละ 50 จึงได้กลุ่มที่ใช้ในการศึกษาเป็นจำนวนครู 224 คน ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวน โรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

อำเภอ	โรงเรียน		ครู	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ลำลูกกา	12	6	179	90
ธัญบุรี	8	4	222	111
หนองเสือ	7	4	45	23
รวม	27	14	446	224

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังต่อไปนี้

แบบสอบถาม

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างคำถามในแบบสอบถามเสนอแบบต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา การใช้ภาษา แล้วนำแบบร่างไปแก้ไขให้สมบูรณ์
3. แบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเพื่อแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง
4. แบบสอบถามที่สร้างให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาความตรงของเนื้อหา (Content Validity) แล้วดำเนินการแก้ไขปรับปรุงให้มีความถูกต้องตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (เพ็ญแข แสงแก้ว, 2541: 121-128) ได้ค่า $\text{Alpha} = 0.9679$
6. นำแบบสอบถาม จัดพิมพ์เตรียมความพร้อมในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

แบบสัมภาษณ์

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. นำข้อมูลจากการศึกษามากำหนดแบบสัมภาษณ์และขอบเขตของเนื้อหา
3. สร้างแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อแก้ไขปรับปรุง
4. นำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาความตรงของเนื้อหา แล้วนำไปแก้ไขปรับปรุง
5. นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้ครูดีเด่นด้านคุณธรรมที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง 3 คน
6. นำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปสัมภาษณ์ ครูดีเด่นจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยจัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ เพื่อนำเสนอผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทมาศบุรี เขต 2 เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ไปยังกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งทำความเข้าใจให้ผู้ตอบคำถามเข้าใจในการตอบแบบสอบถามและนัดหมายการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้กำหนดวันรับแบบสอบถามคืนภายใน 30 วัน เมื่อครบกำหนดผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ซึ่งดำเนินการแจกไป 224 ฉบับ แต่ได้รับคืน 200 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์โดยประมวลผลทางคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ซึ่งสามารถจำแนกการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. แบบสอบถาม

ตอนที่1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ วิเคราะห์โดยวิธีการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูนำมาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ

- 5 หมายถึง คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูในระดับมาก
- 3 หมายถึง คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูในระดับน้อย
- 1 หมายถึง คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่3 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูนำมาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ

- 5 หมายถึง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูในระดับมาก
- 3 หมายถึง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูในระดับปานกลาง

2 หมายถึง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูในระดับน้อย

1 หมายถึง แนวทางการพัฒนา คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูในระดับน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์ใช้ในการสัมภาษณ์ครูดีเด่น ในเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต2จำนวน4 คน

3. การแปลความหมายของข้อมูล พิจารณาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ใช้สถิติเชิงพรรณนากำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน ดังนี้ (ชนเศรษฐ์ จำปางาม, 2543: 52)

3.1 การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู

ค่าเฉลี่ย 4.51- 5.00 หมายถึง คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51- 4.50 หมายถึง คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51- 3.50 หมายถึง คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51- 2.50 หมายถึง คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00- 1.50 หมายถึง คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูในระดับน้อยที่สุด

3.2 การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู

ค่าเฉลี่ย 4.51- 5.00 หมายถึง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51- 4.50 หมายถึง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51- 3.50 หมายถึง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51- 2.50 หมายถึง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00- 1.50 หมายถึง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ระดับน้อยที่สุด

4. ข้อมูลที่เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูในสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่

และการบรรยายสรุป

5. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู โดย

จำแนกตามวุฒิการศึกษาใช้สถิติค่าที (t-test) และประสบการณ์ทำงานต่างกัน การวิเคราะห์

แปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี LSD

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาข้อมูล เรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทมาณี เขต 2 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ
- 4.2 คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู
- 4.3 แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู
- 4.4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นและการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ

จากข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นครูในโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทมาณี เขต 2 รวม 14 โรงเรียน จำนวนครู 224 คน ได้กลับคืนมา 200 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90 เมื่อพิจารณาตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน รวมทั้งการได้เข้ารับการฝึกอบรมการพัฒนาคุณธรรมจากสถาบันการศึกษา หน่วยงานภายนอกและการพัฒนาตนเอง ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4. 1

ตารางที่ 4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ		จำนวน	ร้อยละ
1.	เพศ		
	ชาย	60	30.00
	หญิง	140	70.00
2.	อายุ		
	20-30 ปี	25	12.50
	31-39 ปี	63	31.50
	40-49 ปี	84	42.00
	50-60 ปี	28	14.00
3.	ระดับการศึกษา		
	ปริญญาตรี	157	78.50
	ปริญญาโท	43	21.50
4.	ประสบการณ์ทำงาน		
	1-5 ปี	37	18.50
	6-10 ปี	43	21.50
	11-15 ปี	47	23.50
	16 - 20 ปี	30	15.00
	21 ปีขึ้นไป	43	21.50

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ครูในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.00 ในขณะที่เพศชายมีร้อยละ 30.00 มีอายุระหว่าง 40-49 ปี ร้อยละ 42.00 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 78.50 มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 11-15 ปี ร้อยละ 23.50

ตารางที่ 4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
5. ในรอบปีที่ผ่านมา เข้ารับอบรมพัฒนาคุณธรรมจากสถานศึกษาที่สังกัดและพัฒนาตนเอง		
การพัฒนาคุณธรรมในสถานศึกษา		
ไม่เคยได้รับการอบรม	141	70.50
รับการอบรม 1-2 ครั้ง	59	29.50
การพัฒนาตนเองด้านคุณธรรม		
ไม่เคยพัฒนาตนเอง	5	2.50
พัฒนาด้านคุณธรรม	195	97.50
โดยการ		
อ่านหนังสือ	87	43.50
ศึกษาจากเว็บไซต์	43	21.50
ปฏิบัติธรรม	29	14.50
สนทนากับผู้รู้	36	18.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ครูในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ส่วนใหญ่ ไม่เคยเข้ารับการอบรมการพัฒนาคุณธรรมจากสถาบันการศึกษาของตนเอง ร้อยละ 70.50 ได้เข้ารับการอบรมการพัฒนาคุณธรรมจากสถาบันการศึกษาของตนเอง 1-2 ครั้ง ร้อยละ 29.50 และได้พัฒนาตนเองด้านคุณธรรม ร้อยละ 97.50 โดยวิธีการส่วนใหญ่อ่านหนังสือ ร้อยละ 43.50

ตารางที่ 4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
6. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านได้รับการอบรมคุณธรรมจากหน่วยงานภายนอกหรือไม่		
ไม่เคยได้รับการอบรม	124	62.00
รับการอบรม 1-2 ครั้ง	64	32.00
รับการอบรมมากกว่า 3 ครั้ง	12	6.00
อบรมโดย		
ครูสภา	9	4.50
สพฐ.	16	8.00
สพท.	11	5.50
สำนักศาสนา	9	4.50
สถาบันการศึกษา	31	15.50

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ครูในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ส่วนใหญ่ ไม่เคยได้รับการอบรมคุณธรรมจากหน่วยงานภายนอก ร้อยละ 62.00 ได้รับการอบรมคุณธรรมจากหน่วยงานภายนอก 1-2 ครั้ง ร้อยละ 32.00 โดยส่วนใหญ่ อบรมกับสถาบันการศึกษาภายนอก ร้อยละ 15.50 รองลงมา สพฐ. ร้อยละ 8.00

ผลการวิเคราะห์คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปฐมวัย เขต 2

การวิเคราะห์คุณธรรมที่พึงประสงค์ผู้วิจัยได้นำเสนอค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมพื้นฐานของครู ด้านคุณธรรมวิชาชีพครูดังตารางที่ 4.2 และ 4.3

ตารางที่ 4.2 คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู ด้านคุณธรรมพื้นฐาน

คุณธรรมพื้นฐานที่พึงประสงค์ของครู	\bar{X}	S.D	ระดับ	ลำดับ ที่
1. ยึดถือและปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่นับถืออย่างสม่ำเสมอ	4.21	0.75	มาก	8
2. ซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่	4.38	0.65	มาก	5
3. มีความรับผิดชอบทำงานให้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย	4.43	0.58	มาก	3
4. ใช้จ่ายประหยัดพอเพียงเหมาะสมกับฐานะ	4.32	0.67	มาก	7
5. มีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง	4.38	0.61	มาก	5
6. มีความเข้มแข็งอดทนต่อปัญหาและอุปสรรค	4.36	0.63	มาก	6
7. มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	4.36	0.64	มาก	6
8. ขยันหมั่นเพียรในการถ่ายทอดความรู้และอบรมศิษย์	4.45	0.61	มาก	2
9. เข้าสอนตรงต่อเวลา ไม่ออกก่อนเวลา	4.36	0.61	มาก	6
10. ไม่ก่อกวนสั่น จนกระทบศักดิ์ศรีของความเป็นครู	4.40	0.64	มาก	4
11. ไม่นำทรัพย์สินของโรงเรียน หรือของผู้อื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต	4.49	0.62	มาก	1
12. ไม่ประทุษร้ายศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และใจ	4.45	0.58	มาก	2
รวม	4.38	0.63	มาก	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับ คือ อันดับแรกไม่นำทรัพย์สินของโรงเรียน หรือของผู้อื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต ($\bar{x} = 4.49$) อันดับสองไม่ประทุษร้ายศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และใจ ($\bar{x} = 4.45$) ขยันหมั่นเพียรในการถ่ายทอดความรู้และอบรมศิษย์ ($\bar{x} = 4.45$) อันดับสาม มีความรับผิดชอบทำงานให้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{x} = 4.43$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น แต่ยังอยู่ในระดับมาก คือ ยึดถือและปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่นับถืออย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 4.21$)

ตารางที่ 4.3 คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู ด้านคุณธรรมวิชาชีพ

คุณธรรมวิชาชีพที่พึงประสงค์ของครู	\bar{X}	S.D	ระดับ	ลำดับ ที่
1. ยึดระเบียบวินัยราชการและสถานศึกษาเป็นหลักปฏิบัติในการทำงาน	4.46	0.58	มาก	1
2. สนใจใฝ่รู้ ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการเพื่อนำมาถ่ายทอดให้ศิษย์	4.37	0.63	มาก	7
3. รักเกียรติศักดิ์ศรี และศรัทธาต่อวิชาชีพครู	4.45	0.61	มาก	2
4. มีความเมตตา ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจผู้เรียน	4.43	0.56	มาก	3
5. ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ	4.43	0.61	มาก	3
6. เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งด้านความคิด การพูด และความประพฤติที่ดีงาม	4.40	0.59	มาก	6
7. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เรียน เพื่อนร่วมงานและผู้ปกครอง	4.36	0.59	มาก	8
8. ไม่เรียกร้องผลประโยชน์ อามิสสินจ้างจากการสอนศิษย์	4.42	0.68	มาก	4
9. ยึดหลักการปฏิบัติงานร่วมกันโดยการสร้างความสามัคคีเป็นหมู่คณะ	4.34	0.61	มาก	9
10. เป็นผู้นำในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพัฒนาสังคม	4.26	0.66	มาก	10
11. เป็นผู้สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของชาติ	4.21	0.64	มาก	12
12. ใช้วาจาที่ไพเราะ ให้กำลังใจยกย่องชมเชยผู้เรียน	4.24	0.58	มาก	11
13. ไม่ล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้ร่วมงาน และศิษย์	4.41	0.65	มาก	5
รวม	4.36	0.61	มาก	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$) เมื่อพิจารณาคุณธรรมรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับ คือ อันดับแรก ยึดระเบียบวินัยราชการและสถานศึกษาเป็นหลักปฏิบัติในการทำงาน ($\bar{x} = 4.46$) อันดับสองรักเกียรติศักดิ์ศรี และศรัทธาต่อวิชาชีพครู ($\bar{x} = 4.45$) อันดับสามมีความเมตตา ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจผู้เรียน และถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ ($\bar{x} = 4.43$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นแต่ยังอยู่ในระดับมาก คือ เป็นผู้สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของชาติ ($\bar{x} = 4.21$)

คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู

สรุป คุณธรรมพื้นฐานที่พึงประสงค์ของครู สามารถเรียงลำดับรายละเอียดจากผลการศึกษาดังต่อไปนี้

- ลำดับที่1 ไม่นำทรัพย์สินของโรงเรียน หรือของผู้อื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต
- ลำดับที่2 ไม่ประทุษร้ายศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และใจ ขยันหมั่นเพียรในการถ่ายทอดความรู้และอบรมศิษย์
- ลำดับที่3 มีความรับผิดชอบทำงานให้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย
- ลำดับที่4 ไม่ก่อกวนสิ่งจนกระทบศักดิ์ศรีของความเป็นครู
- ลำดับที่5 มีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง ซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่
- ลำดับที่6 มีความเข้มแข็งอดทนต่อปัญหาและอุปสรรค เข้าสอนตรงต่อเวลาไม่ออกก่อนเวลา มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
- ลำดับที่7 ใช้จ่ายประหยัดพอเพียงเหมาะสมกับฐานะ
- ลำดับที่8 ยึดถือและปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่นับถืออย่างสม่ำเสมอ

สรุป คุณธรรมวิชาชีพครูที่พึงประสงค์ สามารถเรียงลำดับรายละเอียดจากผลการศึกษาดังต่อไปนี้

- ลำดับที่1 ยึดระเบียบวินัยราชการและสถานศึกษาเป็นหลักปฏิบัติในการทำงาน
- ลำดับที่2 รักเกียรติศักดิ์ศรี และศรัทธาต่อวิชาชีพครู
- ลำดับที่3 มีความเมตตา ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจผู้เรียน ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- ลำดับที่4 ไม่เรียกร้องผลประโยชน์ อามิสสินจ้างจากการสอนศิษย์
- ลำดับที่5 ไม่ล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้ร่วมงาน และศิษย์
- ลำดับที่6 เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งด้านความคิด การพูด และความประพฤติที่ดีงาม
- ลำดับที่7 สนใจใฝ่รู้ ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการเพื่อนำมาถ่ายทอดให้ศิษย์
- ลำดับที่8 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เรียน เพื่อนร่วมงานและผู้ปกครอง
- ลำดับที่9 ยึดหลักการปฏิบัติงานร่วมกันโดยการสร้างความสามัคคีเป็นหมู่คณะ
- ลำดับที่10 เป็นผู้ดำเนินการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพัฒนาสังคม
- ลำดับที่11 ใฝ่หาที่ไพเราะ ให้กำลังใจยกย่องชมเชยผู้เรียน
- ลำดับที่12 เป็นผู้สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของชาติ

ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาปทุมธานี เขต 2

ผู้วิจัยได้นำเสนอค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแนวทางการพัฒนาคุณธรรม
ครูโดยหน่วยงานภายนอก โดยสถานศึกษา และการพัฒนาด้วยตนเอง ดังตารางที่ 4.4-4.6
ตารางที่ 4.4 แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูโดยหน่วยงานภายนอก

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูโดยหน่วยงานภายนอก	\bar{X}	S.D	ระดับ	ลำดับ ที่
1. ครูสภามีระบบคัดเลือกครูต้นแบบที่ดี	4.03	0.79	มาก	3
2. การเห็นครูต้นแบบที่ดีกระตุ้นให้ครูพัฒนาคุณธรรม	4.03	0.83	มาก	3
3. การสร้างเครือข่ายพัฒนาคุณธรรมสู่ วัด โรงเรียน ชุมชน และสังคม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทำให้ครูพัฒนาคุณธรรม	4.00	0.73	มาก	5
4. การกำกับ ดูแล ตรวจสอบและประเมินด้านคุณธรรมครูของสำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทำให้ครูพัฒนาคุณธรรม	4.06	0.79	มาก	2
5. การเข้ารับอบรมสัมมนาโดยครูสภาเพื่อสร้างความตระหนักให้เกิดคุณธรรม ของ ครูที่พึงประสงค์	4.01	0.82	มาก	4
6. ครูสภามีมาตรการควบคุมวิชาชีพครูอย่างเป็นระบบทำให้ครูต้องพัฒนา	4.01	0.87	มาก	4
7. ครูสภาประเมินผลและยกย่องครูที่ดีมีคุณธรรมทำให้เป็นแรงกระตุ้นในการ พัฒนาจรรยาบรรณของครู	4.06	0.83	มาก	2
8. การเข้ารับอบรมจากองค์กรศาสนาเช่น วัด โบสถ์ หรือมัสยิดเพื่อพัฒนาคุณธรรม	4.09	0.80	มาก	1
9. การจัดสัมมนาส่งเสริมครูให้มีคุณธรรมที่พึงประสงค์จากองค์กรที่เกี่ยวข้อง กับการศึกษา เช่น สพฐ.	4.00	0.87	มาก	5
10. ครูสภาจัดวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู	3.90	0.85	มาก	7
11. การเผยแพร่คุณธรรมครูอย่างเป็นรูปธรรม โดยวิธีใช้สื่อต่างๆสู่โรงเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทำให้ครู เกิดจิตสำนึกในการพัฒนาคุณธรรม	3.98	0.89	มาก	6
12. สถาบันที่ผลิตครูจัดทำหลักสูตรการพัฒนาคุณธรรมของผู้ที่จะประกอบ วิชาชีพครูให้สอดคล้องกับมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพครู	4.09	0.77	มาก	1
รวม	4.02	0.82	มาก	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมโดยหน่วยงานภายนอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับ คือ อันดับแรก สถาบันที่ผลิตครูจัดทำหลักสูตรการพัฒนาคุณธรรมของผู้ที่จะประกอบวิชาชีพครูให้สอดคล้องกับมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพครู และการเข้ารับการอบรมจากจากองค์กรศาสนา เช่น วัด โบสถ์ หรือมัสยิดเพื่อพัฒนา คุณธรรม($\bar{x} = 4.09$) อันดับสองการกำกับ ดูแล ตรวจสอบและประเมินด้านคุณธรรมครูของสำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทำให้ครูพัฒนาคุณธรรม และ ครูสภาพประเมินผลและยกย่องครูที่ดีมีคุณธรรมทำให้เป็นแรงกระตุ้นในการพัฒนาจรรยาบรรณของครู ($\bar{x} = 4.06$) อันดับสามครูสภาพมีระบบคัดเลือกครูต้นแบบที่ดี และการเห็นครูต้นแบบที่ดีกระตุ้นให้ครูพัฒนาคุณธรรมตาม($\bar{x} = 4.03$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ครูสภาพจัดวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู ($\bar{x} = 3.90$)

ตารางที่ 4.5 แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู โดยสถานศึกษา

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูโดยสถานศึกษา	\bar{X}	S.D	ระดับ	ลำดับ ที่
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมเป็นแบบอย่างที่ดีทำให้ครูประพฤติตาม	4.07	0.81	มาก	3
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างทัศนคติและจิตสำนึกที่ดีให้แก่ครู	4.07	0.80	มาก	3
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูที่ดีมีคุณธรรม โดยการประกาศเกียรติคุณและให้รางวัล	4.09	0.82	มาก	1
4. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัด กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมครูโดยใช้วิธีการต่างๆ ทั้งการสัมมนา การอบรม และการปฏิบัติ	4.09	0.86	มาก	1
5. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำมาตรฐาน ภาระงานสำหรับครู โดยให้ครูเน้นหลักคุณธรรมในการปฏิบัติงาน	4.08	0.84	มาก	2
6. ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุมดูแลให้ครูปฏิบัติตามหลักคุณธรรมที่ดี	4.09	0.72	มาก	1
7. ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานและจรรยาบรรณครูอย่างต่อเนื่อง	4.05	0.83	มาก	4
8. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม	4.03	0.92	มาก	5
9. ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาความดีความชอบ โดยยึดหลักคุณธรรม	4.00	0.95	มาก	6
10. คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาคุณธรรมครู	3.85	0.96	มาก	9
11. คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมครูที่พึงประสงค์	3.93	0.89	มาก	8
12. โรงเรียนนิมนต์พระมาเทศน์เพื่อพัฒนาคุณธรรมของครูเป็นประจำ	3.97	0.85	มาก	7
13. มีบทลงโทษครูที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณ	4.07	0.87	มาก	3
รวม	4.03	0.92	มาก	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู ด้านการพัฒนาคุณธรรมโดยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับ คือ อันดับแรก ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัด กิจกรรมเสริมสร้าง คุณธรรมครูโดยใช้ วิธีการต่างๆ ทั้งการสัมมนา การอบรม และการปฏิบัติ และ ผู้บริหาร สถานศึกษาควบคุมดูแลให้ครูปฏิบัติตามหลักคุณธรรมที่ดี ($\bar{x} = 4.09$) อันดับสอง ผู้บริหาร สถานศึกษาจัดทำมาตรฐาน ภาระงานสำหรับครู โดยให้ครูเน้นหลักคุณธรรมในการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 4.08$) อันดับสาม ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมเป็นแบบอย่างที่ดีทำให้ครูประพฤติตาม ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างทัศนคติและจิตสำนึกที่ดีให้แก่ครู และ มีบทลงโทษครูที่ประพฤติผิด จรรยาบรรณ ($\bar{x} = 4.07$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหาร สถานศึกษาจัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาคุณธรรมครู ($\bar{x} = 3.85$)

ตารางที่ 4.6 แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูด้วยตนเอง

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูด้วยตนเอง	\bar{X}	S.D	ระดับ	ลำดับ ที่
1. หมั่นพิจารณาข้อบกพร่องของตนเองและแก้ไขพัฒนาตนให้ดีขึ้น	4.17	0.72	มาก	7
2. พยายามฝึกปฏิบัติให้ใช้คำพูดที่ดี เสริมแรงจูงใจต่อศิษย์	4.27	0.58	มาก	5
3. ละ ลดหรือเลิกอบายมุข สิ่งเสพติด สุรา ยาสูบ	4.34	0.62	มาก	1
4. สร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทยรักวัฒนธรรมประเพณี	4.32	0.63	มาก	3
5. รู้จักควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของตนเอง ลดความโลภโกรธ หลง	4.33	0.62	มาก	2
6. ฝึกฝนการเป็นผู้ให้ที่ดี ทั้งการให้เวลาปัจจัยหรือความรู้	4.30	0.63	มาก	4
7. พุดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านธรรมะกับเพื่อนครู	4.16	0.72	มาก	8
8. พัฒนาคุณธรรมโดยวิธีการปฏิบัติธรรมฝึกสมาธิ เจริญสติ และภาวนา	4.09	0.76	มาก	10
9. ฝึกฝนตนเองให้ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์เมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ไม่พึงพอใจ	4.15	0.68	มาก	9
10. ไปวัดเพื่อฟังเทศน์และฟังธรรม	4.04	0.75	มาก	12
11. อ่านหนังสือหรือคู่มือที่มีเนื้อหาคุณธรรม	4.05	0.68	มาก	11
12. ฝึกการใช้ทัศนคติเชิงบวกต่อคนและเหตุการณ์รอบด้าน	4.23	0.62	มาก	6
รวม	4.20	0.66	มาก	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูด้านการพัฒนาคุณธรรมด้วยตนเอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.20$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับ คือ อันดับแรก ละ ลดหรือเลิกอบายมุข สิ่งเสพติด สุรา ยาสูบ ($\bar{x} = 4.34$) อันดับสอง รู้จักควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของตนเอง ลดความโลภโกรธ หลง ($\bar{x} = 4.33$) อันดับสาม สร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทยรักวัฒนธรรมประเพณี ($\bar{x} = 4.32$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ไปวัดเพื่อฟังเทศน์และฟังธรรม ($\bar{x} = 4.04$)

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู

สรุป แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูโดยหน่วยงานภายนอก สามารถเรียงลำดับรายละเอียดจากผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

ลำดับที่ 1 การเข้ารับการอบรมจากองค์กรศาสนา เช่น วัด โบสถ์ หรือมัสยิดเพื่อพัฒนาคุณธรรม สถาบันที่ผลิตครูจัดทำหลักสูตรการพัฒนาคุณธรรมของผู้ที่จะประกอบวิชาชีพครูให้สอดคล้องกับมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพครู

ลำดับที่ 2 การกำกับ ดูแล ตรวจสอบและประเมินด้านคุณธรรมครูของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทำให้ครูพัฒนาคุณธรรม ครูสภาพประเมินผลและยกย่องครูที่ดีมีคุณธรรมทำให้เป็นแรงกระตุ้นในการพัฒนาจรรยาบรรณของครู

ลำดับที่ 3 การเห็นครูต้นแบบที่ดีกระตุ้นให้ครูพัฒนาคุณธรรมครูสภาพมีระบบคัดเลือกครูต้นแบบที่ดี

ลำดับที่ 4 ครูสภาพมีมาตรการควบคุมวิชาชีพครูอย่างเป็นระบบทำให้ครูต้องพัฒนาการเข้ารับการอบรมสัมมนาโดยครูสภาพเพื่อสร้างความตระหนักให้เกิดคุณธรรมของ ครูที่พึงประสงค์

ลำดับที่ 5 การสร้างเครือข่ายพัฒนาคุณธรรมสู่ วัด โรงเรียน ชุมชน และสังคม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทำให้ครูพัฒนาคุณธรรม

ลำดับที่ 6 การเผยแพร่คุณธรรมครูอย่างเป็นรูปธรรม โดยวิธีใช้สื่อต่างๆสู่โรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทำให้ครู เกิดจิตสำนึกในการพัฒนาคุณธรรม

ลำดับที่ 7 ครูสภาพจัดวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ

สรุป แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูโดยสถานศึกษา สามารถเรียงลำดับรายละเอียดจากผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

ลำดับที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุมดูแลให้ครูปฏิบัติตามหลักคุณธรรมที่ดี ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัด กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมครู โดยใช้วิธีการต่างๆทั้งการสัมมนา การอบรม และการปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูที่ดีมีคุณธรรม โดยการ ประกาศเกียรติคุณและให้รางวัล

ลำดับที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำมาตรฐาน ภาระงานสำหรับครูโดยให้ครูเน้นหลักคุณธรรมในการปฏิบัติงาน

ลำดับที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมเป็นแบบอย่างที่ดีทำให้ครูประพฤติตาม ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างทัศนคติและจิตสำนึกที่ดีให้แก่ครูมีบทบาทโทษครูที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณ

ลำดับที่ 4 ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานและจรรยาบรรณครูอย่างต่อเนื่อง

ลำดับที่ 5 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม

ลำดับที่ 6 ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาความดีความชอบโดยยึดหลักคุณธรรม

ลำดับที่ 7 โรงเรียนนิมนต์พระมาเทศน์เพื่อพัฒนาคุณธรรมของครูเป็นประจำ

ลำดับที่ 8 คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมครูที่พึงประสงค์

ลำดับที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาคุณธรรมครู

สรุป แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูด้วยตนเอง สามารถเรียงลำดับรายละเอียดจากผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ลำดับที่ 1 ละ ลดหรือเลิกอบายมุข สิ่งเสพติด สุรา ยาสูบ

ลำดับที่ 2 รู้จักควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของตนเอง ลดความโลภ โกรธ หลง

ลำดับที่ 3 สร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทยรักวัฒนธรรมประเพณี

ลำดับที่ 4 ฝึกฝนการเป็นผู้ให้ที่ดีทั้งการให้เวลาปัจจัยหรือความรู้

ลำดับที่ 5 พยายามฝึกปฏิบัติให้ใช้คำพูดที่ดี เสริมแรงจูงใจต่อศิษย์

ลำดับที่ 6 ฝึกการใช้ทัศนคติเชิงบวกต่อคนและเหตุการณ์รอบด้าน

ลำดับที่ 7 หมั่นพิจารณาข้อบกพร่องของตนเองและแก้ไขพัฒนาตนให้ดีขึ้น

ลำดับที่ 8 พุดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านธรรมะกับเพื่อนครู

ลำดับที่ 9 ฝึกฝนตนเองให้ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์เมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ไม่พึงพอใจ

ลำดับที่ 10 พัฒนาคุณธรรมโดยวิธีการปฏิบัติธรรมฝึกสมาธิ เจริญสติ และภาวนา

ลำดับที่ 11 อ่านหนังสือหรือคู่มือที่มีเนื้อหาคุณธรรม

ลำดับที่ 12 ไปวัดเพื่อฟังเทศน์ และฟังธรรม

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ จำแนกตาม
วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์
โดยหน่วยงานภายนอก จำแนกตามวุฒิการศึกษา

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูโดยหน่วยงานภายนอก	ป.ตรี \bar{x}	ป.โท \bar{x}	t	Sig.
1. ครูศึกษาระบบคัดเลือกครูต้นแบบที่ดี	4.07	3.86	1.543	.125
2. การเห็นครูต้นแบบที่ดีกระตุ้นให้ครูพัฒนาคุณธรรมตาม	4.10	3.77	2.362	.019*
3. การสร้างเครือข่ายพัฒนาคุณธรรมสู่ วัด โรงเรียน ชุมชน และสังคมสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทำให้ครูพัฒนาคุณธรรม	4.03	3.88	1.180	.239
4. การกำกับ ดูแล ตรวจสอบและประเมินด้านคุณธรรมครูของ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทำให้ ครูพัฒนาคุณธรรม	4.10	3.91	1.389	.166
5. การเข้ารับการอบรมสัมมนาโดยครูสภาเพื่อสร้างความตระหนักให้เกิด คุณธรรมของครูที่พึงประสงค์	4.04	3.88	1.090	.277
6. ครูสภามีมาตรการควบคุมวิชาชีพครูอย่างเป็นระบบทำให้ครูพัฒนาคุณธรรม	4.03	3.93	.634	.527
7. ครูสภาประเมินผลและยกย่องครูที่ดีมีคุณธรรมทำให้เป็นแรง กระตุ้นในการ พัฒนาจรรยาบรรณของครู	4.10	3.93	1.198	.232
8. การเข้ารับการอบรมจากองค์กรศาสนา เช่น วัด โบสถ์	4.12	3.98	1.052	.294
9. การจัดสัมมนาส่งเสริมครูให้มีคุณธรรมที่พึงประสงค์จากองค์กรที่ เกี่ยวข้องกับ การศึกษา เช่น สพฐ.	4.03	3.86	1.144	.254
10. ครูสภาจัดวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพ	3.94	3.79	.997	.320
11. การเผยแพร่คุณธรรมครูอย่างเป็นรูปธรรม โดยวิธีใช้สื่อต่างๆสู่ โรงเรียนของ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาทำให้ครูเกิดจิตสำนึกในการพัฒนาคุณธรรม	4.02	3.81	1.345	.180
12. สถาบันที่ผลิตครูจัดทำหลักสูตรการพัฒนาคุณธรรมของผู้ที่จะ ประกอบวิชาชีพครูให้สอดคล้องกับมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพครู	4.10	4.05	.416	.678
รวม	4.05	3.88	1.228	.275

จากตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ระหว่างครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มการศึกษาปริญญาตรี และกลุ่มการศึกษาปริญญาโท พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการพัฒนาคุณธรรมครูโดยหน่วยงานภายนอก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ปริญญาตรี ($\bar{x} = 4.05$) ปริญญาโท ($\bar{x} = 3.88$) โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ข้อ 2 การเห็นครูต้นแบบที่ดีกระตุ้นให้ครูพัฒนาคุณธรรมตาม

ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์
โดยสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูโดยสถานศึกษา	ป.ตรี \bar{x}	ป.โท \bar{x}	t	Sig.
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมเป็นแบบอย่างที่ดีทำให้ครูประพฤติตาม	4.09	3.98	.801	.424
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างทัศนคติและจิตสำนึกที่ดีให้แก่ครู	4.11	3.91	1.515	.131
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูที่ดีมีคุณธรรม โดยการประกาศเกียรติคุณและให้รางวัล	4.15	3.88	1.869	.063
4. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมครู โดยใช้วิธีการ ต่างๆ ทั้งการสัมมนาการอบรมและการปฏิบัติ	4.15	3.86	1.943	.053
5. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำมาตรฐาน ภาระงานสำหรับครู โดยให้ครู เน้นหลัก คุณธรรมในการปฏิบัติงาน	4.13	3.88	1.684	.094
6. ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุมดูแลให้ครูปฏิบัติตามหลักคุณธรรมที่ดี	4.08	4.09	-.078	.938
7. ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานและจรรยาบรรณครู อย่างต่อเนื่อง	4.07	3.98	.651	.516
8. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม	4.05	3.95	.616	.539
9. ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาความดีความชอบโดยยึดหลักคุณธรรม	4.03	3.86	1.050	.295
10. คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำคู่มือแนว ทางการพัฒนาคุณธรรมครู	3.91	3.60	1.871	.063
11. คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ประชาชนมี ส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมครูที่พึงประสงค์	3.98	3.72	1.715	.088
12. โรงเรียนนิมนต์พระมาเทศน์เพื่อพัฒนาคุณธรรมของครูเป็นประจำ	4.01	3.81	1.361	.175
13. มีบทลงโทษครูที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณ	4.13	3.84	1.941	.054
รวม	4.06	3.87	1.303	.264

จากตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ระหว่างครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มการศึกษาปริญญาตรี และกลุ่มการศึกษาปริญญาโท พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีระดับ การศึกษาปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท เมื่อพิจารณาเป็นราย ข้อ พบว่า ด้านการพัฒนาคุณธรรมครูโดยสถานศึกษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ปริญญาตรี ($\bar{x} = 4.06$) ปริญญาโท ($\bar{x} = 4.21$) โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์
โดยการพัฒนาตนเอง จำแนกตามวุฒิการศึกษา

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูด้วยตนเอง	ป.ตรี \bar{x}	ป.โท \bar{x}	t	Sig.
1. หมั่นพิจารณาข้อบกพร่องของตนเองและแก้ไขพัฒนาตนให้ดีขึ้น	4.15	4.21	-454	.651
2. พยายามฝึกปฏิบัติให้ใช้คำพูดที่ดี เสริมแรงจูงใจต่อศิษย์	4.27	4.28	-.115	.909
3. ละ ลดหรือเลิกอบายมุข สิ่งเสพติด สุรา ยาสูบ	4.34	4.33	.171	.864
4. สร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทยรักวัฒนธรรมประเพณี	4.32	4.33	-.007	.995
5. รู้จักควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของตนเอง ลดความโลภ โกรธ หลง	4.32	4.35	-.285	.776
6. ฝึกฝนการเป็นผู้ให้ที่ดี ทั้งการให้เวลาปัจจัยหรือความรู้	4.32	4.26	.579	.563
7. พุดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านธรรมะกับเพื่อนครู	4.15	4.16	-.080	.936
8. พัฒนาคุณธรรมโดยวิธีการปฏิบัติธรรมฝึกสมาธิ เจริญสติ และภาวนา	4.14	3.88	1.969	.050
9. ฝึกฝนตนเองให้ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์เมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ไม่ พึงพอใจ	4.14	4.19	-.393	.695
10. ไปวัดเพื่อฟังเทศน์และฟังธรรม	4.08	3.88	1.506	.134
11. อ่านหนังสือหรือดูสื่อที่มีเนื้อหาคุณธรรม	4.07	3.98	.799	.425
12. ฝึกการใช้ทัศนคติเชิงบวกต่อคนและเหตุการณ์รอบด้าน	4.22	4.26	-.366	.715
รวม	4.21	4.17	.277	.647

จากตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ระหว่างครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน 2 กลุ่ม คือ
กลุ่มการศึกษาปริญญาตรี และกลุ่มการศึกษาปริญญาโท พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีระดับ
การศึกษาปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท เมื่อพิจารณาเป็นราย
ข้อ พบว่า ด้านการพัฒนาคุณธรรมครูด้วยตนเอง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ปริญญาตรี ($\bar{x} = 4.21$) ปริญญาโท
($\bar{x} = 4.17$) โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ โดยหน่วยงานภายนอก จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ ของครูโดยหน่วยงานภายนอก	ประสบการณ์					F	Sig.
	1 - 5 ปี \bar{x}	6 - 10 ปี \bar{x}	11 - 15 ปี \bar{x}	16 - 20 ปี \bar{x}	21 ปีขึ้นไป \bar{x}		
1. ครูศกามีระบบคัดเลือกครูต้นแบบที่ดี	4.00	4.28	3.98	3.83	3.98	1.656	.162
2. การเห็นครูต้นแบบที่ดีกระตุ้นให้ครูพัฒนา คุณธรรมตาม	4.11	4.28	3.98	3.87	3.88	1.735	.144
3. การสร้างเครือข่ายพัฒนาคุณธรรมสู่ วัด โรงเรียน ชุมชน และสังคมสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทำให้ครู พัฒนาคุณธรรม	3.95	4.23	4.02	3.93	3.84	1.777	.135
4. การกำกับ ดูแล ตรวจสอบและประเมินด้าน คุณธรรมครูของสำนักงานคณะกรรมการ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทำให้ ครูพัฒนาคุณธรรม	4.03	4.28	4.04	4.10	3.84	1.744	.142
5. การเข้ารับอบรมสัมมนาโดยครูศกามีเพื่อ สร้างความตระหนักให้เกิดคุณธรรมของครูที่ พึงประสงค์	4.03	4.28	4.04	4.10	3.84	4.270	.002*
6. ครูศกามีมาตรการควบคุมวิชาชีพครูอย่าง เป็นระบบทำให้ครูต้องพัฒนาคุณธรรม	3.86	4.40	3.89	4.13	3.77	3.749	.006*
7. ครูศกามีประเมินผลและยกย่องครูที่ดีมี คุณธรรมทำให้เป็นแรงกระตุ้นในการ พัฒนา จรรยาบรรณของครู	4.05	4.42	4.00	4.00	3.84	2.972	.021*
8. การเข้ารับการอบรมจากจากองค์กรศาสนา เช่น วัด โบสถ์ หรือมัสยิดเพื่อพัฒนา คุณธรรม	3.97	4.44	4.06	4.03	3.91	3.032	.019*
9. การจัดสัมมนาส่งเสริมครูให้มีคุณธรรมที่ พึงประสงค์จากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น สพฐ.	3.95	4.30	4.02	4.17	3.58	4.370	.002*

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์
โดยหน่วยงานภายนอก จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ ของครูโดยหน่วยงานภายนอก	ประสบการณ์					F	Sig.
	1 - 5 ปี \bar{x}	6 - 10 ปี \bar{x}	11 - 15 ปี \bar{x}	16 - 20 ปี \bar{x}	21 ปีขึ้นไป \bar{x}		
10. ครูสภากิจวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู	3.84	4.30	3.87	3.87	3.63	3.799	.005*
11. การเผยแพร่คุณธรรมครูอย่างเป็น รูปธรรม โดยวิธีใช้สื่อต่างๆโรงเรียนของ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษาทำให้ครูเกิดจิตสำนึก ในการพัฒนาคุณธรรม	4.05	4.26	3.94	4.20	3.51	4.944	.001*
12. สถาบันที่ผลิตครูจัดทำหลักสูตรการ พัฒนาคุณธรรมของผู้ที่จะประกอบวิชาชีพ ครูให้สอดคล้องกับมาตรฐานจรรยาบรรณ วิชาชีพครู	4.22	4.30	3.94	4.07	3.95	1.908	.111
รวม	4.00	4.31	3.98	4.02	3.79	2.996	.062

จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน คือ กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ 1-5 ปี กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ 6-10 ปี กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ 11-15 ปี กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ 16-20 ปี และ กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ 21 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นในการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวม การพัฒนาคุณธรรมครูโดยหน่วยงานภายนอกไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ข้อ 5 การเข้ารับอบรมสัมมนาโดยครูสภา เพื่อสร้างความตระหนักให้เกิดคุณธรรมของครูที่พึงประสงค์ ข้อ 6 ครูสภามีมาตรการควบคุมวิชาชีพครูอย่างเป็นระบบทำให้ครูต้องพัฒนาคุณธรรม ข้อ 7 ครูสภาประเมินผลและยกย่องครูที่ดีมีคุณธรรมทำให้เป็นแรงกระตุ้นในการ พัฒนาจรรยาบรรณของครู ข้อ 8 การเข้ารับการอบรมจากจากองค์กรศาสนา เช่น วัด โบสถ์ หรือมัสยิดเพื่อพัฒนา คุณธรรม ข้อ 9 การจัดสัมมนาส่งเสริมครูให้มีคุณธรรมที่พึงประสงค์จากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น สพฐ. ข้อ 10 ครูสภาจัดวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู และ ข้อ 11 การเผยแพร่คุณธรรมครูอย่างเป็นทางการ โดยวิธีใช้สื่อต่างๆสู่โรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทำให้ครูเกิดจิตสำนึกในการพัฒนาคุณธรรม

การทดสอบความแตกต่างรายคู่

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูโดยหน่วยงานภายนอก

ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ทำงานบทความสอดคล้องกันมีอยู่ 6 ข้อ ดังรายละเอียดในตาราง 4.11-4.17

ตารางที่ 4.11 ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน ด้านการเข้ารับการอบรมสัมมนาโดยครูสภาเพื่อสร้างความตระหนักให้เกิดคุณธรรมของครูที่พึงประสงค์

ประสบการณ์ทำงาน	\bar{X}	ประสบการณ์ทำงาน				
		1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 - 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
1-5 ปี	4.03		-.63* .000			
6-10 ปี	4.28			.50* .003		.58* .001
11-15 ปี	4.04				-.58* .17	
16 - 20 ปี	4.10					
21 ปีขึ้นไป	3.84					

* $P < .05$

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปีและ 21 ปีขึ้นไป ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปีมีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 16-20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

ตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน ด้านครูศึกษามีมาตรการควบคุม
วิชาชีพครูอย่างเป็นระบบทำให้ครูต้องพัฒนาคุณธรรม

ประสบการณ์ทำงาน	\bar{X}	ประสบการณ์ทำงาน				
		1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 - 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
1-5 ปี	3.86		-.53*			
6-10 ปี	4.40		.006	.50*		.63*
11-15 ปี	3.89			.006		.001
16 - 20 ปี	4.13					
21 ปีขึ้นไป	3.77					

* $P < .05$

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปีและ 21 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

ตารางที่ 4.13 ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน ด้านครูสภาพประเมินผลและยกย่อง
ครูที่ดีมีคุณธรรมทำให้เป็นแรงกระตุ้นในการพัฒนาจรรยาบรรณของครู

ประสบการณ์ ทำงาน	\bar{X}	ประสบการณ์ทำงาน				
		1- 5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 - 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
1- 5 ปี	4.05		-.36*			
6-10 ปี	4.42		.048	.42*	.42*	.58*
11-15 ปี	4.00			.016	.003	.001
16 - 20 ปี	4.00					
21 ปีขึ้นไป	3.84					

* $P < .05$

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี 16-20ปีและ21ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

ตารางที่ 4.14 ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน ด้านการเข้ารับการอบรมจาก
องค์กรศาสนา เช่น วัด โบสถ์ หรือมัสยิด

ประสบการณ์ ทำงาน	\bar{X}	ประสบการณ์ทำงาน				
		1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 - 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
1-5 ปี	3.97		-47* .008			
6-10 ปี	4.44			.38* .023	.41* .029	.53* .002
11-15 ปี	4.06					
16 - 20 ปี	4.03					
21 ปีขึ้นไป	3.91					

* $P < .05$

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี 16-20ปีและ21ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

ตารางที่ 4.15 ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน ด้านการจัดสัมมนาส่งเสริมครูให้มีคุณธรรมที่พึงประสงค์จากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น สพฐ.

ประสบการณ์ทำงาน	\bar{X}	ประสบการณ์ทำงาน				
		1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 - 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
1-5 ปี	3.95					
6-10 ปี	4.30					.72*
						.000
11-15 ปี	4.02					.44*
						.014
16 - 20 ปี	4.17					.59*
						.004
21 ปีขึ้นไป	3.58					

* $P < .05$

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี 11-15ปี และ 16-20ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 21ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

ตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน ด้านครูสภาจัดวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพครู

ประสบการณ์ทำงาน	\bar{X}	ประสบการณ์ทำงาน				
		1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 - 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
1-5 ปี	3.84		.46*			
6-10 ปี	4.30		.013	.43*	.44*	.67*
11-15 ปี	3.87			.014	.028	.000
16 - 20 ปี	3.87					
21 ปีขึ้นไป	3.63					

* $P < .05$

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี 16-20ปีและ21ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

ตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน ด้านการเผยแพร่คุณธรรมครู
 อย่างเป็นรูปธรรม โดยวิธีใช้สื่อต่างๆสู่โรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการ
 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทำให้ครูเกิดจิตสำนึกในการพัฒนาคุณธรรม

ประสบการณ์ ทำงาน	\bar{X}	ประสบการณ์ทำงาน				
		1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 - 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
1-5 ปี	4.05					.54* .005
6-10 ปี	4.26					.74* .000
11-15 ปี	3.94					.42* .020
16 - 20 ปี	4.20					.69* .001
21 ปีขึ้นไป	3.51					

* $P < .05$

จากตารางที่ 4.17 พบว่า จากตารางที่ 4.14 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี และ 16-20 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 21 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

ตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ โดยสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูโดยสถานศึกษา	ประสบการณ์					F	Sig.
	1 - 5 ปี \bar{x}	6 - 10 ปี \bar{x}	11 - 15 ปี \bar{x}	16 - 20 ปี \bar{x}	21 ปีขึ้นไป \bar{x}		
1. ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมเป็นแบบอย่างที่ดีทำให้ครูประพฤติตาม	4.00	4.30	3.87	4.10	4.07	1.663	.160
2. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างทัศนคติและจิตสำนึกที่ดีให้แก่ครู	4.08	4.37	3.87	4.13	3.93	2.725	.031*
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูที่ดีมีคุณธรรม โดยการประกาศเกียรติคุณและให้รางวัล	3.95	4.40	3.83	4.27	4.07	3.463	.009*
4. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมครูโดยใช้วิธีการต่างๆ ทั้งการสัมมนา การอบรม และการปฏิบัติ	4.08	4.30	3.96	4.20	3.93	1.436	.223
5. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำมาตรฐานภาระงานสำหรับครูโดยให้ครูเน้นหลักคุณธรรมในการปฏิบัติงาน	3.97	4.35	3.94	4.10	4.02	1.652	.163
6. ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุมดูแลให้ครูปฏิบัติตามหลักคุณธรรมที่ดี	4.14	4.21	3.96	4.23	3.95	1.289	.276
7. ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานและจรรยาบรรณครูอย่างต่อเนื่อง	4.05	4.26	4.00	4.17	3.81	1.742	.142
8. ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม	4.03	4.30	3.91	4.13	3.81	1.851	.121
9. ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาความดีความชอบโดยยึดหลักคุณธรรม	4.08	4.37	3.77	4.13	3.70	3.891	.005*
10. คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาคุณธรรมครู	4.08	4.37	3.77	4.13	3.70	4.453	.002*

ตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ โดยสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ ของครูโดยสถานศึกษา	ประสบการณ์					F	Sig.
	1 - 5 ปี \bar{x}	6 - 10 ปี \bar{x}	11 - 15 ปี \bar{x}	16 - 20 ปี \bar{x}	21 ปีขึ้นไป \bar{x}		
11. คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมครูที่พึงประสงค์	3.89	4.23	3.85	4.00	3.67	2.372	.054
12. โรงเรียนนิมนต์พระมาเทศน์เพื่อพัฒนาคุณธรรมของครูเป็นประจำ	3.97	4.19	3.94	4.00	3.77	1.342	.256
13. มีบทลงโทษครูที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณ	4.05	4.40	3.96	4.13	3.81	2.738	.030*
รวม	4.02	4.31	3.89	4.13	3.86	2.355	.113

จากตารางที่ 4.18 พบว่า กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน คือ กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ 1-5 ปี กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ 6-10 ปี กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ 11-15 ปี กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ 16-20 ปี และ กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ 21 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นในการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวม การพัฒนาคุณธรรมครูโดยสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ข้อ 2. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างทัศนคติและจิตสำนึกที่ดีให้แก่ครู ข้อ 3 ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูที่ดีมีคุณธรรม โดยการประกาศเกียรติคุณและให้รางวัล ข้อ 9 ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาความดีความชอบโดยยึดหลักคุณธรรม ข้อ 10 คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาคุณธรรมครู และข้อ 13 มีบทลงโทษครูที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณ

การทดสอบความแตกต่างรายคู่

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูโดยสถานศึกษา

ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ทำงานบทความสอดคล้องกันมีอยู่ 5 ข้อ ดังรายละเอียดในตาราง 4.19-4.23

ตารางที่ 4.19 ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน ด้านผู้บริหารสถานศึกษาสร้างทัศนคติและจิตสำนึกที่ดีให้แก่ครู

ประสบการณ์ทำงาน	\bar{X}	ประสบการณ์ทำงาน				
		1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 - 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
1-5 ปี	4.08					
6-10 ปี	4.37			.50*		.44*
				.003		.010
11-15 ปี	3.87					
16 - 20 ปี	4.13					
21 ปีขึ้นไป	3.93					

* $P < .05$

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี และ 21 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

ตารางที่ 4.20 ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน ด้านผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูที่ดีมีคุณธรรม โดยการประกาศเกียรติคุณและให้รางวัล

ประสบการณ์ทำงาน	\bar{X}	ประสบการณ์ทำงาน				
		1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 - 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
1-5 ปี	3.95					
6-10 ปี	4.40	.45*		.57*		
		.013		.001		
11-15 ปี	3.83				-.44	
					.021	
16 - 20 ปี	4.27					
21 ปีขึ้นไป	4.07					

* $P < .05$

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี 16-20ปีและ21ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

ตารางที่ 4.21 ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน ด้านผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณา
ความดีความชอบโดยยึดหลักคุณธรรม

ประสบการณ์ ทำงาน	\bar{X}	ประสบการณ์ทำงาน				
		1- 5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 - 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
1- 5 ปี	4.08					
6-10 ปี	4.37			.61*		.67
				.002		.001
11-15 ปี	3.77					
16 - 20 ปี	4.13					.44*
						.048
21 ปีขึ้นไป	3.70					

* $P < .05$

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี 16-20ปีและ21ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

ตารางที่ 4.22 ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน ด้านคณะกรรมการสถานศึกษา
และผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาคุณธรรมครู

ประสบการณ์ ทำงาน	\bar{X}	ประสบการณ์ทำงาน				
		1- 5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 - 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
1- 5 ปี	4.08					.50*
6-10 ปี	4.37					.018
11-15 ปี	3.77					.84*
16 - 20 ปี	4.13					.000
21 ปีขึ้นไป	3.70					.46*
						.021
						.47*
						.033

* $P < .05$

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี และ 16-20 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 21 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

ตารางที่ 4.23 ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน ด้านมีบทลงโทษครูที่ประพฤติผิด
จรรยาบรรณ

ประสบการณ์ ทำงาน	\bar{X}	ประสบการณ์ทำงาน				
		1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 - 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
1-5 ปี	4.05					
6-10 ปี	4.40			.44*		.58*
11-15 ปี	3.96			.017		.002
16 - 20 ปี	4.13					
21 ปีขึ้นไป	3.81					

* $P < .05$

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี และ 21ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

ตารางที่ 4.24 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์โดย
การพัฒนาด้วยตนเอง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ ของครูด้วยตนเอง	ประสบการณ์					F	Sig.
	1 - 5 ปี	6 - 10 ปี	11 - 15 ปี	16 - 20 ปี	21 ปีขึ้นไป		
	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}		
1. หมั่นพิจารณาข้อบกพร่องของตนเอง และแก้ไขพัฒนาคนให้ดีขึ้น	4.14	4.30	3.98	4.37	4.12	1.855	.120
2. พยายามฝึกปฏิบัติให้ใช้คำพูดที่ดี เสริม แรงจูงใจต่อศิษย์	4.11	4.26	4.23	4.37	4.40	1.487	.208
3. ละ สดหรือถกอภิปรายขสิ่งสพติดสุรา ยาสูบ	4.16	4.33	4.30	4.53	4.42	1.740	.143
4. สร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รักวัฒนธรรมประเพณี	4.05	4.40	4.30	4.47	4.42	2.531	.042*
5. รู้จักควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ของตนเอง ลดความ โลกโกรธ หลง	4.30	4.35	4.21	4.43	4.37	.712	.585
6. ฝึกฝนการเป็นผู้ให้ที่ดี ทั้งการให้เวลา ปัจจัยหรือความรู้	4.14	4.30	4.30	4.60	4.26	2.473	.046*
7. พุดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านธรรมะกับ เพื่อนครู	4.08	4.26	4.15	4.20	4.09	.417	.796
8. พัฒนาคุณธรรมโดยวิธีการปฏิบัติธรรม ฝึกสมาธิ เจริญสติ และภาวนา	4.08	4.16	4.02	4.30	3.93	1.241	.295
9. ฝึกฝนตนเองให้ใช้เหตุผลมากกว่า อารมณ์เมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ไม่พึงพอใจ	4.11	4.23	4.13	4.30	4.02	.949	.437
10. ไปวัดเพื่อฟังเทศน์และฟังธรรม	3.92	4.16	4.11	4.07	3.91	.977	.421
11. อ่านหนังสือหรือคู่มือที่มีเนื้อหา คุณธรรม	4.05	4.05	4.09	4.07	4.00	.093	.984
12. ฝึกการใช้ทัศนคติเชิงบวกต่อคนและ เหตุการณ์รอบด้าน	4.27	4.26	4.11	4.30	4.23	.609	.656
รวม	4.11	4.25	4.16	4.33	4.18	1.257	.394

จากตารางที่ 4.24 พบว่า กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน คือ กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ 1-5 ปี กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ 6-10 ปี กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ 11-15 ปี กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ 16-20 ปี และ กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นในการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวม การพัฒนาคุณธรรมครูด้วยตนเองไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ข้อ 4 สร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทยรักวัฒนธรรมประเพณี และข้อ 6 ฝึกฝนการเป็นผู้ให้ที่ดี ทั้งการให้เวลาปัจจัยหรือความรู้

การทดสอบความแตกต่างรายคู่

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูด้วยตนเอง

ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ทำงานบทความสอดคล้องกันมีอยู่ 2 ข้อ ดังรายละเอียดในตาราง 4.25-4.26

ตารางที่ 4.25 ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน ด้านสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทยรักวัฒนธรรมประเพณี

ประสบการณ์ทำงาน	\bar{X}	ประสบการณ์ทำงาน				
		1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	21 ปีขึ้นไป
1-5 ปี	4.05		-34* .016		-.41* .008	-.36* .010
6-10 ปี	4.40					
11-15 ปี	4.30					
16-20 ปี	4.47					
21 ปีขึ้นไป	4.42					

* $P < .05$

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี 16-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มประสบการณ์ทำงาน 16-20 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

ตารางที่ 4.26 ความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน ด้านฝึกฝนการเป็นผู้ให้ที่ดีที่สุด
ทั้งการให้เวลา ปรึกษาหรือความรู้

ประสบการณ์ ทำงาน	\bar{X}	ประสบการณ์ทำงาน				
		1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16 - 20 ปี	21 ปีขึ้นไป
1-5 ปี	4.14				-.46*	
					.003	
6-10 ปี	4.30				-.30*	
					.044	
11-15 ปี	4.30				-.30*	
					.038	
16 - 20 ปี	4.60					
21 ปีขึ้นไป	4.26				-.34*	
					.020	

* $P < .05$

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี 6-10ปี 11-15ปี มีความ
ความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 16-20ปี และครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 21ปีขึ้นไป มี
ความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 16-20ปีไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 โดยกลุ่มประสบการณ์ทำงาน 16-20 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์

สรุป ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตารางที่ 4.27 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน

แนวทางการพัฒนาคุณธรรม ที่พึงประสงค์ของครู	ป.ตรี	ป.โท	t	Sig.
	\bar{X}	\bar{X}		
1. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู โดยหน่วยงานภายนอก	4.05	3.88	1.228	.275
2. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู โดยสถานศึกษา	4.06	3.87	1.303	.264
3. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมคุณธรรมที่พึงประสงค์ ของครูด้วยตนเอง	4.21	4.17	.277	.647
รวม	4.10	3.97	.936	.395

จากตารางที่ 4.27 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ระหว่างครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปริญญาตรี และกลุ่มปริญญาโท พบว่า ความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท ทั้ง 3 ด้านเมื่อพิจารณาตามรายด้านโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.28 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์
จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน

แนวทางการพัฒนาคุณธรรม ที่พึงประสงค์ของครู	1-5ปี	6-10ปี	11-15ปี	16-20ปี	21ปีขึ้นไป	F	Sig.
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}		
1. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึง ประสงค์ของครูโดยหน่วยงานภายนอก	4.00	4.31	3.98	4.02	3.79	2.996	.062
2. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึง ประสงค์ของครูโดยสถานศึกษา	4.02	4.31	3.89	4.13	3.86	2.355	.113
3. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมคุณธรรมที่ พึงประสงค์ครูด้วยตนเอง	4.11	4.25	4.16	4.33	4.18	1.257	.394
รวม	4.04	4.29	4.01	4.16	3.94	2.202	.569

จากตารางที่ 4.28 พบว่า กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน คือ กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ 1-5 ปี กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ 6-10 ปี กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ 11-15 ปี กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ 16-20 ปี และ กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ 21 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นในการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู ด้วยตนเองผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ ซึ่งเป็นครูดีเด่น หรือเป็นผู้มีประสบการณ์ในการพัฒนาวิชาชีพครู ที่ได้รับรางวัลจากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา จำนวน 4 คน มีดังนี้

ครู คนที่ 1 ปฏิบัติงานในสังกัดโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนในระดับมัธยม ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และครูสอนภาษาไทย ระยะเวลาการปฏิบัติงาน 30 ปี วุฒิการศึกษาปริญญาโท เป็นครูแกนนำ และวิทยากรครูชำนาญการ ได้รับการยกย่องให้เป็นครูดีเด่นคุรุสภา ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ประจำปี 2549 ให้ความเห็นว่า

1) คุณธรรมที่สำคัญ ในการปฏิบัติงานวิชาชีพครูคือต้องมีความซื่อสัตย์ในด้านของการปฏิบัติงาน ศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ ทำประโยชน์ให้กับสังคมให้มากที่สุด โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มีมนุษยสัมพันธ์ มีความยุติธรรม อดทน อดกลั้น มีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น

2) แนวทางการพัฒนาคุณธรรมของตน เน้นแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น จะต้องปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ โดยการเอาใจเขามาใส่ใจเรา หรือเข้าใจผู้อื่น พยายามทำตนเป็นแบบอย่างจากต้นแบบที่ดี ใช้เหตุผลในการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา เมื่อตนเองทำผิดยอมรับผิดในสิ่งที่ตนกระทำไม่ว่าจะต่างวัยหรือวัยเดียวกัน และที่สำคัญต้องใช้วาจาที่อ่อนวาจาเจรจากับผู้อื่นเพื่อการประสานงานที่ดีและทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข แสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี ยกย่องให้เกียรติต่อเพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครอง นักเรียนและผู้อื่น

3) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ครูเป็นบุคคลที่เข้าถึงนักเรียน หากครูไม่ทราบว่านักเรียนมีความต้องการอะไร สภาพการเรียนรู้เป็นอย่างไร เป็นต้น การดูแลนักเรียนให้ทั่วถึงนั้นกลายเป็นเรื่องยากที่ปรับพฤติกรรมที่ดีให้กับนักเรียนให้ความรักความเมตตา จนทำให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณครูเป็นเหมือนญาติผู้ใหญ่ ครูที่ดีจะต้องเข้าถึงนักเรียน ยอมรับฟังปัญหาทุกเรื่องอย่างเข้าใจ ติดตามให้กำลังใจ ชี้แนะแนวทางที่ดีให้แก่นักเรียน และปฏิบัติตนพร้อมรับสถานการณ์ต่างๆอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าเป็นการช่วยเหลือนักเรียน ช่วยเหลือสังคม รวมทั้งช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานสร้างมิตรภาพ

ครู คนที่ 2 ปฏิบัติงานประจำโรงเรียนของรัฐที่เปิดสอนในระดับมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 29 ปี วุฒิการศึกษาปริญญาโทได้รับการยกย่องให้เป็นครูดีเด่นคุรุสภา ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ประจำปี 2548 ให้ความคิดเห็นว่า

1) คุณธรรมที่สำคัญ อันดับแรกให้ความสำคัญเรื่องของวินัย มีความรับผิดชอบต่องานของตนเอง การสอน การทำงานร่วมกับผู้อื่น ครูต้องศึกษาหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ เป็นผู้ใฝ่รู้และรู้ทุกอย่าง ทันท่วงที ทันเหตุการณ์ ทันสมัย รู้จริงและนำเอาความรู้ไปปฏิบัติในการเรียนการสอนได้ นอกจากนี้ผู้เป็นครูจะต้องมีความเสียสละ เพื่อที่จะทำงานนั้นให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่ตนเอง ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ก่อนที่จะลงมือกระทำในสิ่งที่จะปรับเปลี่ยนการกระทำของตนเองนั้น ตัวเราจะต้องเกิดความตระหนักในสิ่งที่จะกระทำว่าทำอย่างไรถึงจะถูกต้อง เหมาะสม หากเราจะพัฒนาคุณธรรมหรือสร้างคุณธรรมให้กับตนเอง ควรจะศึกษาหาวิธีการที่ดีที่จะนำมาปฏิบัติ พยายามฝึกตนเองอย่างสม่ำเสมอ ควบคุมอารมณ์ตนเองให้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมที่งดงาม เป็นพลเมืองที่ดีให้ความร่วมมือในการส่งเสริมภูมิปัญญาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง

3) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม วิธีการที่สามารถนำไปพัฒนาคุณธรรมของครูโดยภาพรวม ครูทุกคนล้วนจะต้องเป็นผู้ นำ ไม่ว่าจะเป็นนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้ที่อยู่ร่วมกัน การที่ครูขาดการเป็นผู้นำที่ดีนั้นไม่ใช่เรื่องที่ดีนัก ฉะนั้นครูจะต้องปฏิบัติตนตามมาตรฐานของการเป็นครูอย่างสม่ำเสมอได้แก่ มาตรฐานด้านตนเองด้านวิชาชีพ ผู้รับบริการ การปฏิบัติตนต่อเพื่อนร่วมงาน การปฏิบัติตนต่อสังคม นอกจากใช้มาตรการในการควบคุม จะต้องให้การสนับสนุนในการปฏิบัติด้วย โดยผู้นำในสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ยกย่องให้กำลังใจและให้รางวัลแก่ครู ผู้ปฏิบัติงานดี ปฏิบัติตนดี ให้เป็นที่ยอมรับ

ครู คนที่ 3 ปฏิบัติงานประจำโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานีเขต 2 ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 27 ปี วุฒิการศึกษาปริญญาตรี ได้รับการยกย่องให้เป็นครูดีเด่นครูสุคดี ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ประจำปี 2548 ให้ความคิดเห็นว่า

1) คุณธรรมที่สำคัญ การปฏิบัติวิชาชีพครู ให้ความสำคัญในการรักษาศีล 5 เป็นพื้นฐานของทุกคนที่นับถือศาสนาพุทธจะต้องปฏิบัติตนให้อยู่ในศีล เพื่อการดำรงชีวิตที่ดีและมีความสุขในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ความมีเมตตา กรุณา มีน้ำใจ ความอดทน หากครูมีคุณธรรมพื้นฐานดังกล่าวส่งผลสู่การพัฒนาการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เมื่อนักเรียนปฏิบัติตนดีมีความสุขในการเรียน มีความรู้ความสามารถ ประเทศชาติพัฒนาและสังคมไทยมีประชากรที่ดี

2) แนวทางการพัฒนาคุณธรรมของตน วิธีที่ปฏิบัติอยู่เสมอ ได้แก่ การรู้จักตนเอง หากครูไม่รู้จักตนเองก็จะหาข้อผิดพลาด หรือข้อบกพร่องมาแก้ไขไม่ได้ ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาต่อการปฏิบัติงาน เช่น ตนเป็นคนใจร้อนควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้ ก็พยายามฝึกฝนให้ใจเย็นลงโดยวิธีการฝึกสมาธิ หรือวิธีการอื่นๆที่สามารถแก้ปัญหาได้ ซึ่งวิธีการปฏิบัติต่างๆได้จากการศึกษาจากตำราและหลักปฏิบัติทางพุทธศาสนา โดย ศีลธรรมของพระพุทธเจ้าเพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติพยายามฝึกตนเองให้มีเหตุผล ควบคุมตนเองให้ได้ เมื่อตั้งใจจะปรับปรุงแก้ไขตนเองแล้วควรทำอย่างสม่ำเสมอ อย่างต่อเนื่อง มิฉะนั้นจะไม่เกิดผลลัพธ์ เมื่อไม่เกิดผลดี ก็จะทำให้เกิดผลเสียแก่ตนเอง ผู้เรียน เพื่อนร่วมงาน และผู้อื่น

3) ข้อเสนอแนะอื่นๆ การพัฒนาครู ควรส่งเสริมให้ครูเป็นผู้รู้ สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างหลักแหลม โดยการฝึกให้ครูประเมินการทำงานตนเอง ประเมินความสามารถตนเอง ซึ่งอาจใช้วิธีการสร้างแรงผลักดันให้ก้าวเข้าสู่เวทีการแข่งขันทั้งภายในและภายนอกไม่ว่าจะเป็นการประกวดผลงานทางวิชาการ ประกวดสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น เพื่อการพัฒนาความรู้ความสามารถ การทำงานร่วมกับบุคคลภายนอก เพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่คณะครูผู้ประกอบอาชีพพร้อมกัน

ครู คนที่ 4 ปฏิบัติงานประจำโรงเรียนของรัฐ ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 26 ปี วุฒิการศึกษาปริญญาโท ได้รับการยกย่องให้เป็นครูดีเด่นครูสจดี ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ประจำปี 2546ให้ความคิดเห็นว่า

1) คุณธรรมที่สำคัญ ที่ตนเองยึดถือปฏิบัติมาตลอด ได้แก่ ความเมตตา ครูทุกคนต้องมีความเมตตา กรุณา จึงจะถือว่าครูเป็นครูที่แท้จริง นอกจากนี้การอุทิศเวลาของตนเพื่อส่วนรวม หรือนักเรียนทุกคน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดประโยชน์สูงสุดในการการเรียนการสอนและการดำรงชีวิตอย่างถูกต้อง โดยยึดครูเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติ ผลจากการทุ่มเท ทั้งกายและใจก็จะสะท้อนให้เห็นในตัวของนักเรียนที่เปรียบเสมือนพิมพ์ที่ดีของสังคมต่อไปเป็นรุ่นๆ

2) แนวทางการพัฒนาคุณธรรมของตนเอง มีการฝึกฝนตนเองในด้านการของการประพฤติและปฏิบัติให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยปฏิบัติตนให้เป็นกลาง ไม่จำเป็นต้องดีไปทุกอย่าง การทำงานร่วมกับผู้อื่นเน้นขวัญและกำลังใจให้กับตนเอง ไม่สนใจว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นจะหนักหนา แต่เมื่อเรารู้จักคิดไตร่ตรองความรู้สึกของตนเองได้ว่า เราทำงานนี้เพื่อนักเรียน จึงทำให้เกิดความภาคภูมิใจในการเป็นครูที่ดี และได้ทำประโยชน์ให้กับสังคม ปัญหาเหล่านั้นก็ไม่ถือว่าเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน

3) ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณธรรมของครู สิ่งแรกที่ครูทุกคนควรให้ความตระหนัก คือ การฝึกตนเองให้มีจิตใจที่เอื้ออาทร ให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนได้ในทุกเรื่องที่นักเรียน ต้องการความช่วยเหลือ เนื่องจากในสภาพสังคมปัจจุบันนักเรียนมีปัญหาทางการครอบครัวมาก พอสมควร ฉะนั้น ครูต้องหมั่นดูแลเอาใจใส่ สักถามเมื่อนักเรียนผิดปกติ ไม่ใช่ปล่อยให้ไป จนเป็น เหตุให้เกิดปัญหาทางสังคม ทำให้แก้ไขได้ยาก ครูจึงจำเป็นต้องฝึกตนให้มีคุณธรรมในทุกๆ ด้านที่จำเป็น ไม่ว่าจะเป็นด้วยวิธีการอ่านจากเอกสารที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน หรือในงานของตนแล้ว นำมาปฏิบัติ

สรุปการสัมภาษณ์ครูดีเด่น 4 คน พบว่า คุณธรรมที่สำคัญในการปฏิบัติตนต่อวิชาชีพ ครู ให้ความสำคัญต่อคุณธรรมต่างๆ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มีมนุษยสัมพันธ์ ความยุติธรรม อดทน อดกลั้น มีทัศนคติที่ดี การมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ใฝ่รู้ เสียสละ เมตตา มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถ

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมของคนที่ยึดถือปฏิบัติ การปฏิบัติเพื่อการพัฒนาตนเอง ควร มีการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ ใช้เหตุผลในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการตัดสินใจในการทำงาน รวมทั้งแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง แสดงความยินดีและยกย่องเมื่อผู้อื่นได้ดี ตนเองต้องมีความ ตระหนักอยู่เสมอ ในการกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสม ฝึกฝนตนเองให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รู้จักตนเอง หากมีข้อบกพร่องต้องรู้จักปรับปรุงตนเอง ปฏิบัติตนในด้านแสวงหาความรู้ รวมทั้งการยึดหลักปฏิบัติทางศาสนาที่ตนนับถือ ควบคุมความพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมโดยการ สร้างแรงผลักดันในการยึดถือแบบอย่างที่ดี การไตร่ตรองกับสิ่งที่จะกระทำ หรือกระทำไปแล้วถือเป็นสิ่งดีในการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

จากข้อเสนอแนะเพิ่มเติม การปฏิบัติงานของครูนั้นจะต้องให้ความสำคัญในด้านของการ เรียนการสอนและให้ความสำคัญแก่นักเรียน ฉะนั้น การปฏิบัติตนของครูจะส่งผลสะท้อนสู่ นักเรียนในการยึดถือเป็นแบบอย่างมาปฏิบัติ ครูจะต้องมีมาตรฐานของการเป็นครู ได้แก่ ด้านการ พัฒนาตนเอง ด้านวิชาชีพ เพื่อการบริการแก่ผู้เรียนและสังคม ให้เป็นที่ยอมรับจากสังคม ควรมี การประเมินตนเองโดยการสร้างแรงผลักดันด้วยผลงานในการก้าวสู่เวทีการแข่งขันในทุกระดับ เพื่อการพัฒนาตนเองและงานที่ปฏิบัติอยู่ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวนครู 224 คนจำนวน 14 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เบื้องต้น ได้แก่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน โดยใช้สถิติ t-test และ F-test (ANOVA) ทดสอบรายคู่ตามวิธี LSD (Fisher's Least - Significant Difference) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้อคำถามแบบปลายเปิด ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยเรียงลำดับตามความถี่ และการบรรยายสรุป

สรุปผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 40-49 ปี ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ประสบการณ์ทำงานระหว่าง 11-15 ปี ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการพัฒนาคุณธรรมจากสถานศึกษาของตนและการอบรมคุณธรรมจากหน่วยงานภายนอก ส่วนที่ได้รับการอบรมคุณธรรมจากหน่วยงานภายนอก 1-2 ครั้ง ซึ่งอบรมกับสถาบันการศึกษาภายนอก และได้พัฒนาตนเองด้านคุณธรรม โดยวิธีการพัฒนาคุณธรรมส่วนใหญ่ใช้วิธีการอ่านหนังสือธรรมะ ฉะนั้นสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู

คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู จำแนกเป็น 2 ด้าน ได้ผลการวิเคราะห์ คือ

1.1 คุณธรรมพื้นฐานของครู

จากแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาคุณธรรมรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับ คือ อันดับแรกไม่นำทรัพย์สินของโรงเรียน หรือของผู้อื่นมาใช้ โดยไม่ได้รับอนุญาต อันดับสองที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ไม่ประทุษร้ายศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และใจ มีความขยันหมั่นเพียรในการถ่ายทอดความรู้และอบรมศิษย์ อันดับสาม มีความรับผิดชอบ ทำงานให้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นในด้านนี้ แต่ก็ยังอยู่ในระดับมาก คือ ยึดถือและปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่นับถืออย่างสม่ำเสมอ

จากการสัมภาษณ์ คุณธรรมที่สำคัญในการปฏิบัติตนในการเป็นครูที่ดีในความคิดเห็นของครูดีเด่นให้ความสำคัญต่อคุณธรรมในด้านของความซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มนุษยสัมพันธ์ ความยุติธรรม อุดหนุน อุดหนุน มีทัศนคติที่ดี ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ใฝ่รู้ เสียสละ เมตตา มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถ

สรุป คุณธรรมพื้นฐานของครูที่มีความสำคัญในการดำรงชีวิตผลจากแบบสอบถามและสัมภาษณ์ จึงเห็นได้ว่า ครูให้ความสำคัญในการไม่นำทรัพย์สินของโรงเรียน หรือของผู้อื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ประทุษร้ายศิษย์ทั้งทางกาย วาจาและใจ มีความขยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มนุษยสัมพันธ์ ความยุติธรรม อุดหนุน มีทัศนคติที่ดี ใฝ่รู้ เสียสละ เมตตา และความมีน้ำใจ

1.2 คุณธรรมวิชาชีพครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาคุณธรรมรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับ คือ อันดับแรก ยึดระเบียบวินัยราชการและสถานศึกษาเป็นหลัก ปฏิบัติในการทำงาน อันดับสองรักเกียรติศักดิ์ศรี และศรัทธาต่อวิชาชีพครู อันดับสามมีความเมตตา ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจผู้เรียน และ ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นแต่อยู่ในระดับมาก คือ เป็นผู้สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของชาติ

สรุป คุณธรรมที่พึงประสงค์ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ ในความซื่อสัตย์ ยุติธรรม ความเมตตากรุณา รักษาวินัย ความรับผิดชอบ ความอดทน เสียสละ มนุษยสัมพันธ์ มีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งการไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน รักเกียรติและศักดิ์ศรีและศรัทธาต่อวิชาชีพ ถ่ายทอดความรู้อย่างเต็มความสามารถโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆจากนักเรียน

2. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูจำแนกเป็น 3 ด้าน ได้ผลการวิเคราะห์ คือ

2.1 ด้านการพัฒนาคุณธรรมครูโดยหน่วยงานภายนอก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับ คือ อันดับแรก สถาบันที่ผลิตครูจัดทำหลักสูตรการพัฒนาคุณธรรมของผู้ที่จะประกอบวิชาชีพครูให้สอดคล้องกับมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพครู และการเข้ารับการอบรมจากองค์กรศาสนา เช่น วัด โบสถ์ หรือมัสยิดเพื่อพัฒนา คุณธรรม อันดับสอง การกำกับ ดูแล ตรวจสอบและประเมินด้านคุณธรรมครูของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทำให้ครูพัฒนาคุณธรรม และครูสภาพประเมินผลและยกย่องครูที่ดีมีคุณธรรมทำให้เป็นแรงกระตุ้นในการพัฒนาจรรยาบรรณครู อันดับสามครูสภาพมีระบบคัดเลือกครูต้นแบบที่ดี และการเห็นครูต้นแบบที่ดีกระตุ้นให้ครูพัฒนาคุณธรรมตาม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ครูสภาพจัดวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู

2.2 ด้านการพัฒนาคุณธรรมครูโดยสถานศึกษา ความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับ คือ อันดับแรกผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูที่ดีมีคุณธรรม โดยการประกาศเกียรติคุณและให้รางวัลผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัด กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมครู โดยใช้วิธีการต่างๆ ทั้งการสัมมนา การอบรม และการปฏิบัติ และ ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุมดูแลให้ครูปฏิบัติตามหลักคุณธรรมที่ดี อันดับสอง ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำมาตรฐาน ภาระงานสำหรับครูโดยให้ครูเน้นหลักคุณธรรมในการปฏิบัติงาน อันดับสามผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมเป็นแบบอย่างที่ดีทำให้ครูประพฤติตาม ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างทัศนคติและจิตสำนึกที่ดีให้แก่ครู และมีบทลงโทษครูที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาคุณธรรมครู

2.3 ด้านการพัฒนาคุณธรรมครูด้วยตนเอง

จากแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับ คือ อันดับแรก ละ ลดหรือเลิกอบายมุข สิ่งเสพติด สุรา ยาสูบ อันดับสอง รู้จักควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของตนเอง ลดความโลภ โกรธ หลง อันดับสาม สร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทยรักวัฒนธรรมประเพณี ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ไปวัด เพื่อฟังเทศน์และฟังธรรม

จากการสัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนาคุณธรรมของคนที่ครูคิดเด่นยึดถือปฏิบัติ ควรมีการพัฒนาตนเองโดยการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ ใช้เหตุผลในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการตัดสินใจในการทำงาน รวมทั้งแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง แสดงความยินดีและยกย่องเมื่อผู้อื่นได้ดี ตนเองต้องมีความตระหนกอยู่เสมอ ในการกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเหมาะสม ฝึกฝนตนเองให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รู้จักตนเอง หากมีข้อบกพร่องต้องรู้จักปรับปรุงตนเอง ปฏิบัติตนในด้านแสวงหาความรู้รวมทั้งการยึดหลักปฏิบัติทางศาสนาที่ตนนับถือ ควบคุมความประพฤติที่ไม่เหมาะสมโดยการสร้างแรงผลักดันในการยึดถือแบบอย่างที่ดี การไตร่ตรองกับสิ่งที่จะกระทำ หรือกระทำไปแล้วถือเป็นสิ่งดีในการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

สรุป แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู จะเห็นได้ว่าครูเน้นการปฏิบัติในการละ ลดหรือเลิกอบายมุข สิ่งเสพติด รู้จักควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ลดความโลภ โกรธ หลง รักชาติวัฒนธรรมประเพณี ปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ ใช้เหตุผลในการทำงานร่วมกับผู้อื่น แสดงความยินดีและยกย่องเมื่อผู้อื่นได้ดี มีความตระหนกอยู่เสมอในการกระทำที่ถูกต้อง ฝึกฝนตนเองให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รู้จักตนเอง หากมีข้อบกพร่องต้องรู้จักปรับปรุงตนเอง แสวงหาความรู้รวมทั้งการยึดหลักปฏิบัติทางศาสนาที่ตนนับถือ ยึดถือแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติ คิดและไตร่ตรองกับสิ่งที่จะกระทำอยู่เสมอ

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์

เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ได้ผลการวิเคราะห์ คือ

3.1 การเปรียบเทียบจำแนกตามวุฒิการศึกษา

ความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ ระหว่างครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปริญญาตรี และกลุ่มปริญญาโท พบว่า ภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน ความคิดเห็นของครูปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มครูปริญญาโท เมื่อพิจารณาแยกตามรายด้าน

พบว่า มีความคิดเห็นในด้านดังกล่าวทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งโดยหน่วยงานภายนอก โดยสถานศึกษา และการพัฒนาด้วยตนเอง ครูปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มครูปริญญาโท ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.2 การเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ระหว่าง ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน ในภาพรวม ด้านการพัฒนาคุณธรรมครูโดยหน่วยงานภายนอก การพัฒนาคุณธรรมครูโดยสถานศึกษาและ การพัฒนาคุณธรรมครูด้วยตนเอง ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อ พบว่า ครูมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในประเด็นต่อไปนี้

3.2.1 ความแตกต่างรายคู่ในการพัฒนาคุณธรรมครูโดยหน่วยงานภายนอก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่

1) การเข้ารับอบรมสัมมนาโดยครูสภาเพื่อสร้างความตระหนักให้เกิดคุณธรรมของครูที่พึงประสงค์ พบว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปีและ 21ปีขึ้นไป ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-15ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 16-20ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ครูสภามีมาตรการควบคุมวิชาชีพครูอย่างเป็นระบบทำให้ครูต้องพัฒนาคุณธรรม พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี และ 21ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ครูสภาประเมินผลและยกย่องครูที่ดีมีคุณธรรมทำให้เป็นแรงกระตุ้นในการพัฒนาจรรยาบรรณของครู พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี 16-20ปีและ 21ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) การเข้ารับการอบรมจากองค์กรศาสนา เช่น วัด โบสถ์ หรือมัสยิดเพื่อพัฒนาคุณธรรม พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี 16-20ปี และ21ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5) การจัดสัมมนาส่งเสริมครูให้มีคุณธรรมที่พึงประสงค์จากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น สพฐ. พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี 11-15ปี และ16-20ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 21ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6) ครูสภาจัดวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี 16-20ปี และ21ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7) การเผยแพร่คุณธรรมครูอย่างเป็นรูปธรรม โดยวิธีใช้สื่อต่างๆสู่โรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำให้ครูเกิดจิตสำนึกในการพัฒนาคุณธรรม พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5ปี 6-10 ปี 11-15ปี และ16-20ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 21ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.2 ความแตกต่างรายคู่ในการพัฒนาคุณธรรมครูโดยสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่

1) ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างทัศนคติและจิตสำนึกที่ดีให้แก่ครู พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี และ 21ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูที่ดีมีคุณธรรม โดยการประกาศเกียรติคุณและให้รางวัล พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี 16-20ปีและ21ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาความดีความชอบโดยยึดหลักคุณธรรม พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี 16-20ปี และ21ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาคุณธรรมครู พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี และ 16-20 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 21 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5) มีบทลงโทษครูที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 11-15 ปี และ 21 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.3 ความแตกต่างรายคู่ในการพัฒนาคุณธรรมครูด้วยตนเอง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่

1) สร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทยรักวัฒนธรรมประเพณี พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี 16-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ฝึกฝนการเป็นผู้ให้ที่ดี ทั้งการให้เวลาปัจจัยหรือความรู้ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 16-20 ปี และครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 16-20 ปีไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาประเด็นข้อค้นพบต่างๆ และสามารถนำมาอภิปรายผลในประเด็น ดังนี้

1. คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู

จากการศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูต่อคุณธรรมที่พึงประสงค์โดยรวมทั้ง 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งด้านคุณธรรมพื้นฐานแสดงว่า ครูมีความตระหนักในคุณค่าของการเป็นครูที่มีคุณธรรม โดยเน้นคุณธรรมในส่วนของ การไม่นำทรัพย์สินของโรงเรียน หรือของผู้อื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ประทุษร้ายศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และใจและขยันหมั่นเพียรในการถ่ายทอดความรู้และอบรมศิษย์ ซื่อสัตย์สุจริต และมีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศิริวรรณ ยิ้มแย้ม (2544:98) ได้ศึกษาเกณฑ์มาตรฐานของครูด้านคุณธรรม พบว่า ระดับคุณธรรมของครูส่วนใหญ่เป็นด้านของความมีเมตตาต่อศิษย์ หรือไม่ประทุษร้ายต่อศิษย์ มีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม ขยัน อดทน ความประหยัด และการความเสียสละ ทั้งนี้เป็นรากฐานในการดำรงชีวิตและการปฏิบัติงาน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับความคิดเห็นของ อุดม นิลแสง (2542:133) ที่กล่าวว่า ครูที่มีคุณธรรม จะปฏิบัติตนกับศิษย์ไปในทางที่ดี ทั้งทางกาย วาจา ใจ และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ด้วยความรักและความนับถือจากศิษย์และสอดคล้องกับ ผกา สัตยธรรม(2544: 204)ที่ว่าครูปัจจุบัน นอกจากมีความรู้ความสามารถ สิ่งที่คุณขาดไม่ได้คือ คุณธรรมที่ครูจะต้องศึกษา เพื่อใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสั่งสอนศิษย์ให้มีคุณธรรมในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

ผลการศึกษาด้านคุณธรรมวิชาชีพครู โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับมาก พบว่า ครูให้ความสำคัญในการยึดระเบียบวินัยราชการ และสถานศึกษาเป็นหลักในการปฏิบัติ รักเกียรติศักดิ์ศรี และศรัทธาต่อวิชาชีพครู ช่วยเหลือส่งเสริมให้กำลังใจผู้เรียน และถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ ซึ่งบุคคลที่ประกอบวิชาชีพครูต้องมีจิตสำนึก และจิตวิญญาณของความเป็นครู เพราะสภาพสังคมในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดนิ่ง ครูเป็นบุคคลสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ และอบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนมีความประพฤติที่ดี จึงมีความจำเป็นในสังคมมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ณรงค์ สิทธิประสงค์ (2537) ได้ศึกษาความสำคัญของการปฏิบัติตนของครู ตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู พบว่า ข้าราชการครูส่วนใหญ่ปฏิบัติตามข้อกำหนดใน ด้านการถ่ายทอดความรู้อย่างเต็มความสามารถ ด้านการปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ ด้านการรักษาชื่อเสียง ด้านการให้เกียรติแก่เพื่อนร่วมงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย มาจันทร์ (2544: 82) ที่ว่า ครูไม่ควรใช้ศิษย์กระทำการใดๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้กับตนเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ แนวคิดของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2548: 14) ที่ว่า ครูควรส่งเสริมในด้านการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่เหมาะสม ดึงดูดแก่ศิษย์ และผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจและต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญ ทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม บุคคลที่เป็นครูควรรัก ศรัทธา ต่อวิชาชีพครูและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร และตัดสินใจในการกระทำต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง เป็นประโยชน์แก่สังคมและผู้อื่น

2. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู

ผลการศึกษาด้านแนวทางการพัฒนาคุณธรรมครูโดยหน่วยงานภายนอก พบว่า ครูในเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีความคิดเห็นในระดับมาก ให้ความสำคัญในสถาบันที่ผลิตครูจัดทำหลักสูตรการพัฒนาคุณธรรมของผู้ที่จะประกอบวิชาชีพครูให้สอดคล้องกับมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพครู และการเข้ารับการอบรมจากจากองค์กรศาสนา เพื่อพัฒนาคุณธรรม รวมทั้งการกำกับ ดูแล ตรวจสอบและประเมินด้านคุณธรรมครูของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู

และบุคลากรทางการศึกษาทำให้ครูพัฒนาคุณธรรม และ ครูสภาพประเมินผลและยกย่องครูที่ดีมีคุณธรรมทำให้เป็นแรงกระตุ้นในการพัฒนาจรรยาบรรณของครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน แนวทางในการปฏิบัติตนของการเป็นครูที่ดีมีคุณธรรมอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาของ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2541:3-7) ที่กล่าวว่า แนวทางในการพัฒนาวิสัยและคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการครู ได้เห็นความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบราชการที่มีต่อข้อบังคับซึ่งขัดแย้งจากความเป็นจริง จึงทำให้เกิดผลกระทบที่ตามมา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม ซึ่งได้กำหนดแนวทางในการพัฒนา โดยให้มีการจัดให้มีการฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ ในทุกระดับตำแหน่ง การติดตาม กำกับ ดูแล ตรวจสอบและประเมินการพัฒนาดังกล่าวอย่างต่อเนื่องจนเกิดผลดี และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับแนวคิด สุกพงศ์ แดงท่าไม้ (2548:121) ที่กล่าวว่า สถาบันผลิตครูต้องพัฒนารวมทั้งคัดเลือกบุคคลที่จะมาเป็นครู ที่เน้นคุณธรรมจริยธรรมมากกว่าคุณสมบัติด้านอื่นๆ และมีการอบรมอย่างต่อเนื่อง ในระยะเวลาที่อยู่ในสถาบันผลิตครู เน้นการวิจัยติดตาม และประเมินผลนักศึกษาครูที่จบจากสถาบันแล้วเข้าสู่อาชีพครูต่อเนื่อง เพื่อนำผลมาพัฒนาจัดทำหลักสูตรครูต่อไป

จากการศึกษาด้านแนวทางการพัฒนาคุณธรรมครูโดยสถานศึกษา พบว่า ครูให้ความสำคัญเห็นในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาต้องมี ส่งเสริมการจัด กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมครูโดยใช้ วิธีการต่างๆทั้งการสัมมนา การอบรม และการปฏิบัติ ควบคุมดูแลให้ครูปฏิบัติตามหลักคุณธรรมที่ดี จัดทำมาตรฐาน ภาระงานสำหรับครูโดยให้ครูเน้นหลักคุณธรรมในการปฏิบัติงาน พฤติกรรมเป็นแบบอย่างที่ดีทำให้ครูประพฤติตาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ส่วนใหญ่ในสถานศึกษา ยังไม่มีความตระหนักถึงความสำคัญ และความเข้าใจที่ชัดเจนในการส่งเสริมคุณธรรมให้แก่ครู ในสถานศึกษาส่วนใหญ่อาจให้ความสำคัญในด้านของผู้เรียน จึงจำเป็นจะต้องมีวิธีการในการพัฒนาคุณธรรมครู ซึ่ง อุทุมพร จามรมาน (2537:2) ได้เสนอแนะว่า การปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนาในระหว่างปฏิบัติงานในสถานศึกษานั้น ต้องมีการสร้างกิจกรรมเพื่อฝึกอบรมครู โดยสถานศึกษาสามารถพัฒนาโดยวิธีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการสร้างคุณธรรมในสถานศึกษา ซึ่งจะต้องเป็นกิจกรรมที่มีมาตรฐานเน้นการปลูกฝัง และการปฏิบัติ กิจกรรมที่องค์กร สถาบันอื่นให้การยอมรับ และเห็นประสิทธิผลอย่างชัดเจน และสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สังข์ทอง อนันต์ (2546:98) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาควรมีการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการครูอย่างจริงจัง กำหนดนโยบายและมาตรฐานในการพัฒนาคุณธรรมของครูให้ชัดเจน เพื่อที่จะให้ครูมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานส่งผลให้สถานศึกษามีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ วิชัย มาจันทร์ (2544:82) ที่ว่า สถานศึกษาต้องมีวิธีการในการบริหาร

ให้เกิดความสอดคล้องกับการพัฒนาคุณธรรม มีการดูแล ควบคุมความประพฤติ และการปฏิบัติตนของครู หากครูกระทำดีก็ยกย่องให้กำลังใจ และถ้าครูกระทำผิดก็ต้องตักเตือนและลงโทษตามความเหมาะสม

นอกจากนี้ผลการศึกษาด้านแนวทางการพัฒนาคุณธรรมครูด้วยตนเอง ความคิดเห็นของครูมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งหมายถึง ครูได้ให้ความสำคัญและปลูกฝังตนโดยวิธีการต่างๆ ที่สามารถพัฒนาคุณธรรมด้วยตนเองได้ โดยเฉพาะการละ ถอดหรือเลิกอบายมุข สิ่งเสพติด สุรา ยาสูบ ควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของตนเอง ไม่โลภ โกรธ หลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีกลวิธีในการพัฒนาตนเองในด้านคุณธรรม และวิธีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ หรือ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรม และมีแรงกระตุ้นในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ จนทำให้ครูมีการพัฒนาได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องรอเวลาที่หน่วยงานอื่นจะเข้ามาส่งเสริมและให้การสนับสนุนในการพัฒนาคุณธรรมของครู ซึ่ง สงวน สุทธิเลิศอรุณ (ม.ป.ป: 113) มีวิธีการส่งเสริมคุณธรรมและพัฒนาครูได้ด้วยตนเอง โดยศึกษาประวัติและผลงานของผู้เป็นตัวอย่างในวิชาชีพครู เพื่อถือเป็นแบบอย่างที่ดี ฝึกหัดและปลูกฝังตนเองให้มีคุณสมบัติของครูที่ดีอย่างต่อเนื่อง เสริมคุณธรรมให้กับตนเองโดยการไม่ประพฤติผิดศีลธรรม เพื่อให้เป็นที่เคารพนับถือแก่ศิษย์ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อไป และสอดคล้องกับแนวคิดของ เฟื่องฟ้า สว่าง (2546:145) ที่กล่าวว่า ครูต้องยึดหลักธรรมของศาสนา ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลทั่วไป ควบคุมความรู้สึกละและพฤติกรรมของตนที่ไม่พึงประสงค์ ตลอดจนสามารถปฏิบัติตนไปในทางที่ดีงาม

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การเห็นต้นแบบที่ดีกระตุ้นให้ครูพัฒนาคุณธรรมตาม อาจเป็นเพราะว่า ครูให้ความสำคัญตระหนักในบทบาท แบบอย่างของบุคคลมาปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลดีกับตนเอง และนิยมเลียนแบบพฤติกรรมเพื่อนครูหรือครูอาวุโสที่มีความสามารถที่ตนชอบและศรัทธาเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตาม ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2539: 153) ที่ว่า พฤติกรรมแบบอย่างเกิดจากความศรัทธา ใช้อิทธิพลกลุ่มคนกำหนดพฤติกรรมแบบอย่าง และกลุ่มตัวอย่างยังมีส่วนทำให้มีการปฏิบัติตาม ข้อตกลง คือ พฤติกรรมของครูเป็นผลมาจากการลอกเลียนแบบพฤติกรรมในสังคม

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ เป็นรายข้อพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี 16-20 ปี และ 21 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ในด้านการพัฒนาคุณธรรมโดยหน่วยงานภายนอก และโดยสถานศึกษา เมื่อพิจารณาความคิดเห็นตามประสบการณ์ทำงาน พบว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า 1-5 ปี 11-15 ปี 16-20 และ 21 ปีขึ้นไป ด้านการพัฒนา

คุณธรรมโดยหน่วยงานด้วยตนเอง เมื่อเปรียบเทียบพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ 16-20 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า 6-10 ปี สูงกว่า 1-5 ปี 11-15 ปี และ 21 ปีขึ้นไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานนานมีลักษณะ โดยทั่วไปสังคมไทย ผู้ที่สูงอายุจะให้ความสำคัญในเรื่องการปฏิบัติตนที่เหมาะสม ดังนั้นจึงมีความเห็นว่าตนปฏิบัติตนเหมาะสมในฐานะครูดีแล้ว และสามารถพัฒนาตนเองได้โดยไม่ต้องรับการอบรม สัมมนา หรือฝึกฝน และส่วนที่ทำงานครูเห็นว่าใกล้กำหนดเกษียณอายุราชการจึงไม่เกิดแรงผลักดันที่ต้องพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุวณิ ตีระ (2545: 23) ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานจากเริ่มต้นเข้าทำงาน ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยย่อมอายุน้อย ความสามารถประสบการณ์ในการปฏิบัติยังไม่มากเท่ากับครูผู้ที่มีประสบการณ์มาก จึงต้องการกระตุ้นหรือรื้อฟื้นในการพัฒนาและเรียนรู้ในการทำงานมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์มาก

ข้อเสนอแนะจากผลของการวิจัย

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู

1. คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู

1.1 ด้านคุณธรรมพื้นฐาน พบว่าค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับน้อยกว่าข้ออื่น คือการยึดถือและปฏิบัติตนตามหลักคำสอนของศาสนา ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) ครูควรได้รับการฝึกอบรม ด้านคุณธรรมในเชิงปฏิบัติการ สร้างประสบการณ์และเทคนิคการสอนที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม โดยที่สถานศึกษาเป็นผู้จัด ดำเนินการ

2) ครูควรได้รับการถ่ายทอดความรู้ จากผู้เผยแพร่ทางศาสนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจกระทำได้ในการบูรณาการรายวิชาที่สอนกับการพาผู้เรียนไปศาสนสถานต่างๆ

1.2 ด้านคุณธรรมวิชาชีพครู พบว่าค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับน้อยกว่าข้ออื่น คือ การเป็นผู้สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของชาติ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ครูควรศึกษาเนื้อหา สาระที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ หรือในชุมชน ซึ่งประกอบด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญ โดยครูอาจนำประโยชน์จากการให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมเผยแพร่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนเพื่อถ่ายทอดวัฒนธรรมที่ดีให้แก่ผู้เรียนทุกกลุ่มวิชา ซึ่งครูก็จะได้รับการถ่ายทอดไปพร้อมๆกัน

2. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู ในด้านการพัฒนาคุณธรรมครูโดยหน่วยงานภายนอก พบว่า ค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อยกว่าข้ออื่น คือ ครูสภาจัดวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่างๆ ควรหาแนวทางมาตรการกับหน่วยงานภายนอกในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู โดยมีการประชุมหาแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมของครูร่วมกัน เพื่อพัฒนาผู้ที่เข้าสู่วิชาชีพครู ให้มีมาตรฐานในด้านคุณธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู และครูสามารถนำแนวทางที่ได้ความรู้มาประพฤติปฏิบัติให้เกิดผลดีต่อตนเอง และหน่วยงานที่ปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีการสร้างเครือข่ายผู้วัด โรงเรียน ชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรม ซึ่งอาจมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนา

หน่วยงานที่ผลิตครูควรสร้างหลักสูตรเพื่อพัฒนาคุณธรรม และอบรมโดยเน้นให้ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพครูมีความรักเกียรติศักดิ์ศรีและศรัทธาต่อวิชาชีพครู การถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ ปลูกฝังคุณธรรมและความดีงามเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพต่อไป

ครูสภา และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรมีกลไก ในการพัฒนาคุณธรรมของครู ซึ่งทำได้โดย

1) ส่งเสริมให้ครูได้รับการยกย่องและการได้รับรางวัลต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้ครูเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งด้านการคิด การพูดและความประพฤติที่ดีงาม

2) การกำกับ ดูแล และควบคุม ให้ครูปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ไม่เรียกร้องผลประโยชน์ อามิสสินจ้างจากการสอนศิษย์ ไม่ละเมิดทางเพศต่อผู้ร่วมงานและศิษย์ ต้องควบคุมพฤติกรรมเหล่านี้เพื่อป้องกันไม่ให้ครูกระทำความผิด

3) การอบรม สัมมนา ควรได้รับการอบรมจากองค์กรศาสนาเพื่อพัฒนาความรู้ด้านคุณธรรมให้แก่ครู และการนำความรู้ไปใช้ในการเรียนการสอน หรือการถ่ายทอดความรู้ด้วยความเมตตา ช่วยเหลือศิษย์ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

4) การจัดทำคู่มือ หรือหนังสือ ควรมีการเผยแพร่อย่างเป็นทางการ โดยมีวิธีการจัดทำหนังสือที่มีเนื้อสาระที่เน้นคุณธรรมครู สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง ปฏิบัติตามแล้วจะเกิดผลและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

สถาบันศาสนา ชุมชน ซึ่งเป็นแหล่งเรียนด้านคุณธรรมที่สำคัญไม่ว่าจะเป็นการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ รวมทั้งการสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม ฉะนั้นควรสนับสนุนให้สถาบันศาสนา ชุมชน มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่สิ่งที่ดีงามให้แก่ครูและนักเรียน ได้เป็นผู้รักษาความดีงามที่สืบทอดต่อกัน โดยไม่มีวันสูญหายไปจากสังคมไทย

3. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู ในด้านการพัฒนาคุณธรรมครูโดยสถานศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อยกว่าข้ออื่น คือ คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาคุณธรรมครู ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ให้แก่ครู เพราะ คุณธรรมเป็นส่วนหนึ่งในการดำรงชีวิต สามารถพัฒนาขัดเกลาจิตใจ เพื่อสร้างคนให้เป็นคนดี โดยการสร้างเกณฑ์ประเมินลักษณะที่ครูจำเป็นต้องปฏิบัติในด้านคุณธรรม และสอดคล้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้นๆ หรือสนับสนุนให้พัฒนาสื่อ เอกสารหนังสือเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม เพื่อใช้ทั้งครู และนักเรียน ได้ศึกษาเพิ่มเติม

นอกจากนี้ควรมีวิธีการในการพัฒนาคุณธรรม ซึ่งทำได้โดย

1) ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเช่น การตรงต่อเวลา มีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง ไม่ล่วงละเมิดทางเพศต่อเพื่อนร่วมงานและศิษย์ เพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้ครูเกิดการพัฒนาและปฏิบัติตาม

2) ผู้บริหารควรสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่ครู สร้างขวัญและกำลังใจ จัดทำมาตรฐานภาระงาน ประเมินผลการปฏิบัติงาน ส่งเสริมการวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรม พิจารณาความดีความชอบ ควรการสร้างคุณธรรมโดยการจัดระบบงานให้โดยยึดหลักคุณธรรมเพื่อปลูกฝังในระหว่างปฏิบัติงานร่วมกัน

3) ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จตามที่ได้มอบหมาย ความขยันหมั่นเพียร ใฝ่รู้ มีมนุษยสัมพันธ์ และกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีเป็นหมู่คณะ ในส่วนของการควบคุมดูแล ให้ครูปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม ควรมีมาตรการและบทลงโทษครูที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณอย่างชัดเจน

4) คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน ควรมีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือหรือหนังสือ เพื่อพัฒนาคุณธรรมที่หลากหลาย และส่งเสริมให้มีการสนทนากับผู้รู้ โดยมีการจัด

วิทยากรชุมชนมาให้ความรู้ร่วมกับผู้เรียนให้มีการแสดงความคิดเห็นที่เป็นการพัฒนาคุณธรรมได้อย่างต่อเนื่อง

4. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู ในด้านการพัฒนาคุณธรรมครูด้วยตนเอง พบว่า ค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อยกว่าข้ออื่น คือไปวัดเพื่อฟังเทศน์และฟังธรรม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ครูควรปรับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเปลี่ยนวิธีการแบบเดิมนิมนต์พระมาสอนพุทธศาสนาให้แก่เด็กที่โรงเรียน เป็นให้ครูและนักเรียนไปวัดเพื่อฟังเทศน์ ฟังธรรม หรือบำเพ็ญประโยชน์ที่วัดหรือศาสนสถาน

นอกจากนี้ควรมีวิธีการในการพัฒนาคุณธรรม ซึ่งทำได้โดย

1) การยอมรับ รับรู้ และมีความเข้าใจ ในข้อบกพร่องของตนเองแล้วแก้ไขพัฒนาให้ดีขึ้นโดยควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ลด ความโลภ โกรธ หลง มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีทัศนคติเชิงบวก ปฏิบัติตนตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ ใช้จ่ายอย่างประหยัดพอเพียง ไม่ก่อหนี้สิน มีความเข้มแข็ง อดทน มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ยึดถือแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตน คิดและไตร่ตรองสิ่งทีกระทำอยู่เสมอ

2) การหาความรู้เพิ่มเติม โดยการฝึกอบรมในด้านการเป็นผู้นำในการพัฒนาสังคม การเป็นผู้ให้ที่ดี ฝึกสมาธิ เพื่อให้เกิดสติปัญญาสามารถแยกสิ่งถูกต้องและสิ่งที่ไม่ดีได้ ใฝ่รู้ ติดตามความก้าวหน้าทางวิทยาการอยู่เสมอ

จากการเปรียบเทียบ พบการแตกต่างในช่วงประสบการณ์ทำงานจึงมีข้อเสนอแนะทางการพัฒนา ดังนี้

1. ประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี

ควรพัฒนาให้ผู้มีประสบการณ์ในช่วงนี้เน้นการอบรมและสร้างความตระหนักในเรื่องการรักษาวัฒนธรรม ประเพณี เนื่องจากอายุของครูที่ทำงานในช่วงนี้ยังน้อย และการเข้าสู่วิชาชีพในช่วงแรกเป็นช่วงที่ต้องให้ความสำคัญ เรื่อง การพัฒนาด้านความรู้ความสามารถในด้านวิชาการมากข้อค้นพบจึงมีความแตกต่างไปจากช่วงประสบการณ์ทำงานที่สูงกว่า

2. ประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี

การพัฒนาผู้มีประสบการณ์ในช่วงนี้จากการวิจัยพบว่ามีค่าเฉลี่ยในการพัฒนาคุณธรรมสูงกว่ากลุ่มอื่นๆควรพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนให้มีบทบาทด้านการพัฒนาคุณธรรม

จริยธรรม ให้เป็นครูแกนนำ ในการพัฒนาครูได้อย่างต่อเนื่อง โดยตั้งเป็นกรรมการส่งเสริมและจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมสำหรับครู

3. ประสพการณ์การทำงาน 11-15 ปี

การพัฒนาผู้มีประสพการณ์ในช่วงนี้ควรพัฒนาโดยการสร้างทัศนคติและจิตสำนึกที่ดีให้แก่ครู รวมทั้งการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูที่ปฏิบัติตนอย่างสม่ำเสมอ

4. ประสพการณ์การทำงาน 16-20 ปี

การพัฒนาผู้มีประสพการณ์ในช่วงนี้ควรพัฒนาในด้านของการเป็นผู้ให้ที่ดี จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านของการให้ความรู้ และส่งเสริมในด้านการเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

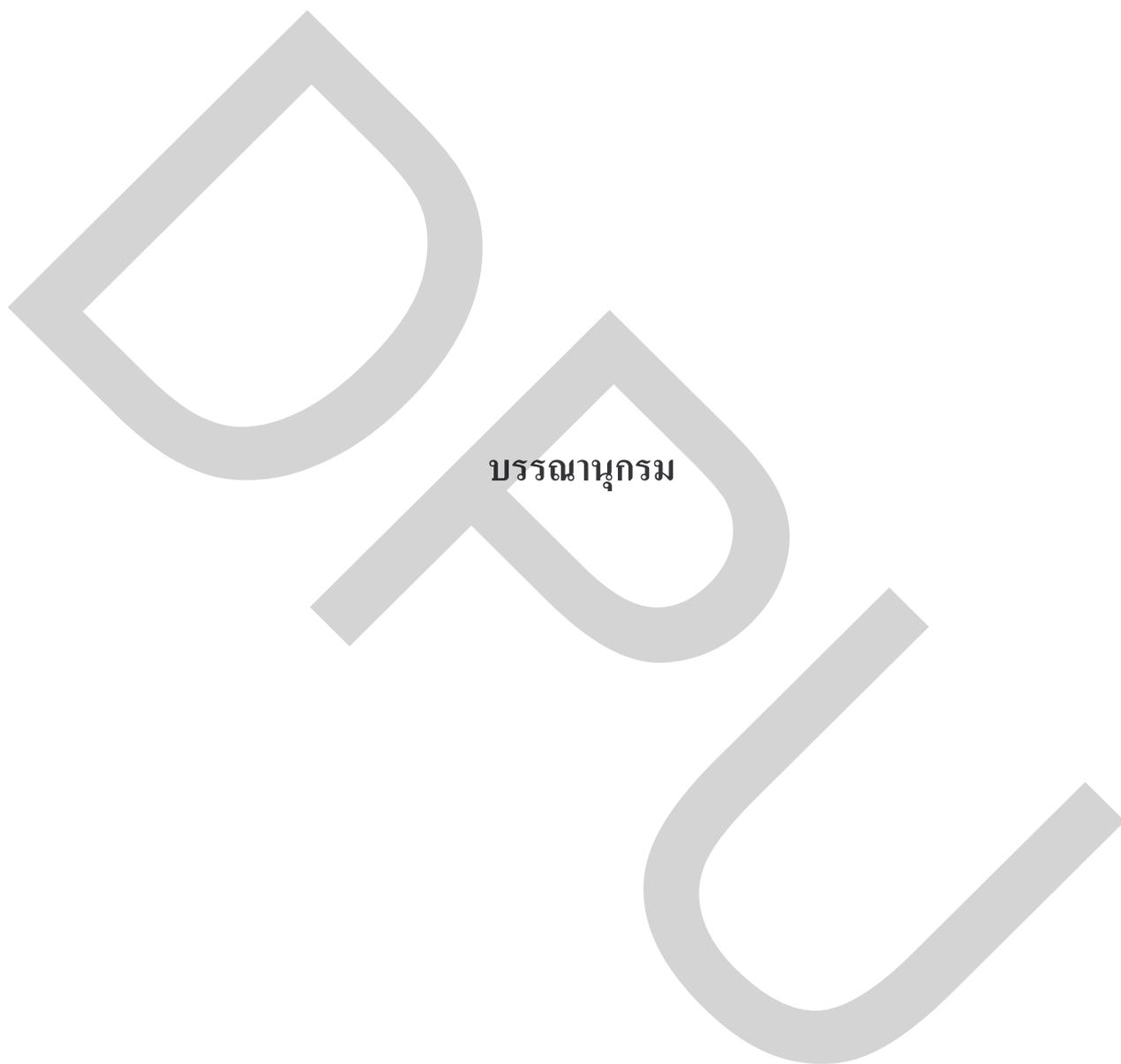
5. ประสพการณ์การทำงาน 21 ปีขึ้นไป

การพัฒนาผู้มีประสพการณ์ในช่วงนี้ หลายท่านที่ได้รับการพัฒนามาพอสมควรแล้ว จึงควรเน้นในเรื่องของการสร้างกำลังใจในการทำงาน ส่งเสริมให้เป็นผู้นำในด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม หน่วยงานสามารถสนับสนุนคัดเลือกให้เป็นครูต้นแบบในช่วงประสพการณ์ทำงานนี้ได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 เป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาผู้ที่ประกอบวิชาชีพครู เพื่อให้ได้ครูที่มีคุณธรรมเหมาะสมกับวิชาชีพครู ควรมีการค้นคว้าวิจัยเพิ่มเติม และทำการวิจัยในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับคุณธรรมของครู ในสถาบันที่เปิดหลักสูตรการสอนวิชาชีพครู เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรมวิชาชีพครูของหน่วยงานและสถาบันอื่นๆ เช่น ครูในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรมครู โดยใช้เทคนิควิธีการวิจัยด้วยเครื่องมืออื่นๆ เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการ การวิจัยเชิงสำรวจ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- คำหมาน คนไค. (2546). **อาชีพแม่พิมพ์ของชาติ “ครูมืออาชีพ ยุคปฏิรูปการศึกษา”**.
กรุงเทพมหานคร: พัฒนาคุณภาพวิชาการ(พว.).
- จามจรี จำเมือง. (ม.ป.ป). **คู่มือเตรียมสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการตำแหน่งครู-
อาจารย์ วิชาการศึกษา(วิชาชีพครู)**. กรุงเทพมหานคร: เทพพิทักษ์การพิมพ์.
- ชาติรี ตำราญ. (2544). **คนสอนคน**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสคศรีศฤษดีวงศ์.
- ชัยพร วิชชาวุธและธีระพร อูวรรณโณ. (2530). **จริยธรรมกับการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โชคชัย ชยวิช. (2547). **ครูพันธุ์ใหม่**. กรุงเทพมหานคร: วรรณสาส์น.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2538). **ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม: มการวิจัยและการพัฒนาบุคคล**.
กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิสนา แคมมณี. (2546). **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**.
กรุงเทพมหานคร: เสริมสิน พรี่เพรส ซิสเต็ม.
- เทพ สุนทรสารทูล. (ม.ป.ป). **โสฬศครูธรรม**. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก.
- ธีรยุทธ พึ่งเทียร. (2543). **คู่มือครูยุคใหม่**. กรุงเทพมหานคร: สุตรไพศาล.
- ธีรศักดิ์ อัครบวร. (2542). **ความเป็นครู**. ภูเก็ต: ฝ่ายเอกสารตำราสำนักวิทยบริการสถาบัน
ราชภัฏภูเก็ต.
- _____. (2544). **ความเป็นครูไทย**. กรุงเทพมหานคร: ก.พลพิมพ์.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2540). **พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม**. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา และคณะ. (ม.ป.ป). **การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาครูให้มี
สมรรถภาพที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา**.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- ปราชญา กล้าผัจญ. (2544). **คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ**. กรุงเทพมหานคร:
เขตโล่การพิมพ์.
- ผกา สัตยธรรม. (2544). **คุณธรรมของครู**. กรุงเทพมหานคร: พลอยเพลท.
- พุทธทาสภิกขุ. (ม.ป.ป). **ครูผู้สร้างโลก**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ธรรมศาลา.

- พระมหาอดิศร ธิรสีโล. (2540). **คุณธรรมสำหรับครู**. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮาส์.
- พระเทพเวที (ประยูรย์ ปยุตโต). (2534). **ธรรมบุญชีวิต**. กรุงเทพมหานคร: การศาสนา
- พระธรรมปิฎก(ป.อ.ปยุตโต). (2542). **การศึกษาเพื่อสันติภาพ.สารประชาสัมพันธ์ สำนักงาน**
สภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ.
- พระเทพวิสุทธิเมธี(ปัญญานันทภิกขุ). (ม.ป.ป). **คนดีและคุณสมบัติพิเศษของนักบริหาร**.
กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.
- _____. (ม.ป.ป). **ธรรมสำหรับครู**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- พรณี บุญประกอบ และมนัส บุญประกอบ. (2544). **การสร้างเสริมEQ ในโรงเรียน**.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์. (2544). **หลักจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยมในการดำรงชีวิตที่**
รับผิดชอบต่อสังคม.ในรังสรรค์ แสงสุข ความรู้คู่คุณธรรม. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์, นวลละออ แสงสุข และนุชนาด สุนทรพันธุ์. (2547). **จริยธรรมและ**
จรรยาบรรณสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เพ็ญแข แสงแก้ว. (2541). **การวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2546). **การศึกษาและความเป็นครูไทย**. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮาส์.
- รัญจวน อินทรกำแหง. (2547). **ครูคือผู้สร้างโลก**. กรุงเทพมหานคร: ฟ้าอภัย.
- วันทนา เมืองจันทร์. (2543). **วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร**. กรุงเทพมหานคร: สยามมิตรการพิมพ์.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2543). **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนิสิตนักศึกษา**.
กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.
- _____. (2543). **ความเป็นครูและจรรยาบรรณวิชาชีพอาจารย์ระดับอุดมศึกษา**.
กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิไล ตั้งจิตสมคิด. (2544). **การศึกษาและความเป็นครูไทย**. กรุงเทพมหานคร:
โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮาส์.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (ม.ป.ป). **ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู**. กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2548). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542**
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)พ.ศ.2545. กรุงเทพมหานคร: พี เอ็น เค แอนด์
สกายพรีนติ้งส์.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2541). รายงานการวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางการพัฒนาวิสัยและจริยธรรมของข้าราชการครู”. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2545). พันธะแห่งภารกิจ: แนวทางเพื่อปฏิบัติ “ประมวลมาตรฐานทางคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ”. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ.ดี.พี.วิ้ง.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2544). รายงานประจำปีเกี่ยวกับครู. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว.

_____ . (2545). รายงานประจำปีเกี่ยวกับครู. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว.

_____ . (2547). รายงานประจำปีเกี่ยวกับครู. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว.

_____ . (2548). รายงานประจำปีเกี่ยวกับครู. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว.

_____ . (2549). คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว.

_____ . (2539). ทำอย่างไรถึงจะได้เป็นครูดีเด่น. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว.

_____ . (2539). รูปแบบการกำกับ ดูแล การปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว.

_____ . (2546). ครูสตูดิโอ ครูผู้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณครู ประจำปี2546. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว.

_____ . (2548). ครูสตูดิโอ ครูผู้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณครู ประจำปี2548. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว.

_____ . (2549). ครูสตูดิโอ ผู้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ ประจำปี2549. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ม.ป.ป). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554). กรุงเทพมหานคร: วี.เจ. พรินติ้ง.

สมเดช สีแสง. (2544). คู่มือการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ชมพัฒนาความรู้ด้านกฎหมาย.

สุชาดา นันทะไชย. (2547). จริยธรรมและจรรยาบรรณสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร: เดอะ อีจ พี.ริ้นติ้ง.

สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2543). *คุณภาพของครูสู่คุณภาพการเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: ฟีนนี่พับบลิชชิ่ง.

อุดม นิลแสง. (2542). *ความเป็นครู*. พระนครศรีอยุธยา: เดสก์ทอป เอ็กซ์เพรส พรินติ้ง.

อุทุมพร จามรมาน. (2537). *การวิจัยของครู*. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์.

วิทยานิพนธ์

จิระศักดิ์ สงวนชีพ. (2542). *ศึกษาการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม และจริยธรรม สำหรับครู-อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จุฑาทิพย์ เจริญนา. (2548). *การศึกษาคุณลักษณะทางจริยธรรมของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จันทิมา สินธพนชนบุตร. (2548). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู อาจารย์โรงเรียนฝักอาชีพ กรุงเทพมหานคร: ในทรรศนะของศิษย์เก่า*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ณรงค์ สิทธิประสงค์. (2537). *จรรยาบรรณของครูผู้สอนในทรรศนะของข้าราชการ: ศึกษาเฉพาะกรณีข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ชนเศรษฐ์ จำปางาม. (2543). *การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร ศึกษากรณี: วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ธนู มีสัตย์. (2542). *พฤติกรรมการสอนของครูดีเด่นระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ประสิทธิ์ ต้นสกุล. (2546). *คุณลักษณะของครูประถมศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

- พระมหาสุดี ชาตสมร. (2547). พฤติกรรมการส่งเสริมให้ครูมีวินัยของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ
จริยธรรมครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พีระเพชร ศิริกุล. (2542). การศึกษาการลงโทษทางวินัยในการกระทำความผิดทางวินัยของ
ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- เฟื่องฟ้า สว่าง. (2542). การปฏิบัติตามจรรยาบรรณครูของครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
บริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มารศรี กลางประพันธ์. (2546). การพัฒนาพรหมวิหาร4 ของนักศึกษาวิชาชีพครูสังกัดสถาบันราช
ภัฏตามแนวพุทธร่วมกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย มาจันทร์. (2544). การปฏิบัติตามจรรยาบรรณครูในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริวรรณ ยิ้มแย้ม. (2544). การประเมินคุณธรรม สังกัดอาชีวศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
ด้านคุณธรรมของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศุภพงศ์ แดงท่าไม้. (2548). แนวโน้มจริยธรรมที่พึงประสงค์ในทศวรรษหน้า. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สังข์ทอง อนันต์. (2546). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของข้าราชการครู โรงเรียนชุมพลวิทยาสรรค์
จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา.
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวณี ติรณะ. (2545). ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนใน
จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา.
นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

สุวิมล ว่องวานิช และนงลักษณ์ วิรัชชัย. (2543). **ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนา
คุณธรรมระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัย:
การศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ.** ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์.
กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสาวณี เรวัตโต. (2547). **การศึกษาปัญหาการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของครูให้แก่นักเรียน
ระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ภาษาต่างประเทศ

BOOK

Campbell, Elizabeth. (2003). **The Ethical Teacher.** London: Philadelphia.

Kirschenbaum, Howard. (1995). **100 Way to Enhance Values and Morality in School and
Youth Settings.** Massachusetts: Data.

Jacobs, Jonathan .(2002). **Dimensions of Moral Theory.** Massachusetts: Blackwell
Publisher Ltd.

Kant, Lacan. (2000). **Ethics of the real.** London: Verso.

Killen, Melanie and Hart, Daniel. (1995). **Morality in everyday life :developmental
perspectives.** New York: Cambridge University Press.

Kohlberg, Lawrence. (1976). **Development and Behavior.** New York: Holt-Rinehart and
Winston.

DISSERTATIONS

Stapp, Karen Jannie. (1988). "The Characteristics Perceived to Be Important by Arkansas Teacher of Gifted students". **Dissertation Abstracts International**. 48 (7): 1655-A; January.

ELECTRONIC SOURCES

Goodlad, John I. (1999). Teacher as Moral Steward of Our Schools. *Journal for Just & Caring Education*. Retrieved February 22, 2008, from <http://www.ebscohost.com>

Hilton, Roderick F., (2005). Unethical behavior and moral reasoning amidst regular education teachers: Perceptions and dilemmas. Retrieved June 19, 2008, from <http://proquest.umi.com/pqdweb?did=982811871&sid=3&Fmt=2&clientId=60588&RQT=309&VName=PQD>

Richert, Paul Lawrence.(2005). Teacher attitudes regarding the teaching of morals and values in the curriculum. Retrieved June 19, 2008, from <http://proquest.umi.com/pqdweb?did=932423241&sid=3&Fmt=2&clientId=60588&RQT=309&VName=PQD>

Stewart, Douglas J. (2006). Teacher as exemplars: An Australian Perspective. *Education & Urban Society*. Retrieved February 22, 2008, from <http://www.ebscohost.com>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสำหรับครู

เรื่อง

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ปทุมธานี เขต 2

คำชี้แจง แบบสอบถามสำหรับข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

1. แบบสอบถามนี้มีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาข้อมูลที่จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมของครู รวมทั้งเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปปฏิบัติในหน่วยงานของรัฐ ได้เป็นอย่างดี

2. แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู

3. ข้อมูลที่ท่านให้จะเป็นประโยชน์ในการนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณธรรมของครู และจะนำเสนอในภาพรวม ไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบ จึงขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามนี้ให้ครบทุกข้อ ตามความเป็นจริง เพื่อเป็นประโยชน์ดังกล่าว

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาตอบแบบสอบถามนี้

นางสาวจุรีรัตน์ สิริโชค

นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย หน้าข้อที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

20-30 ปี 31-39 ปี 40-49 ปี 50-60 ปี

3. วุฒิการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาโท อื่นๆ.....
 ปริญญาตรี ปริญญาเอก

4. ประสบการณ์ทำงาน

1-5 ปี 11-15 ปี 21 ปีขึ้นไป
 6-10 ปี 16-20 ปี

5. ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านได้เข้ารับอบรมการพัฒนาคุณธรรมจากสถานศึกษาของท่านหรือไม่

ไม่เคยได้รับการอบรม
 รับการอบรม 1-2 ครั้ง เรื่อง.....

เรื่อง.....

รับการอบรมมากกว่า 3 ครั้ง คือ.....ครั้ง

เรื่อง.....

6. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านได้รับการอบรมคุณธรรมจากหน่วยงานภายนอก หรือไม่

ไม่เคยได้รับการอบรม
 รับการอบรม 1-2 ครั้ง เรื่อง.....

เรื่อง.....

รับการอบรมมากกว่า 3 ครั้ง คือ.....ครั้ง

เรื่อง.....

อบรมโดย ครูสภา สพฐ. สพท. สำนักศาสนา
 สถาบันการศึกษา อื่นๆ.....

7. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านได้พัฒนาตนเองด้านคุณธรรมอย่างไรบ้าง

- ไม่เคยพัฒนาตนเอง
- พัฒนาด้านคุณธรรม
- โดยการ อ่านหนังสือ
- ศึกษาจาก Web
- ปฏิบัติธรรม
- สนทนากับผู้รู้
- อื่นๆ.....

ตอนที่2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู

คำชี้แจง โปรดพิจารณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านว่า

คุณธรรมดังต่อไปนี้มีความสำคัญต่ออาชีพครูมากน้อยเพียงใด

ข้อที่	คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู	ระดับความสำคัญ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	คุณธรรมพื้นฐานของครู ยึดถือและปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ นับถืออย่างสม่ำเสมอ					
2	ซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่					
3	มีความรับผิดชอบทำงานให้สำเร็จตามที่ได้รับ มอบหมาย					
4	ใช้จ่ายประหยัดพอเพียงเหมาะสมกับฐานะ					
5	มีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง					
6	มีความเข้มแข็งอดทนต่อปัญหาและอุปสรรค					
7	มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม					
8	ขยันหมั่นเพียรในการถ่ายทอดความรู้ และอบรมศิษย์					
9	เข้าสอนตรงต่อเวลา ไม่ออกก่อนเวลา					

ข้อที่	คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู	ระดับความสำคัญ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10	ไม่ก่อกวนตีกัน จนกระทบศักดิ์ศรีของความเป็นครู					
11	ไม่นำทรัพย์สินของโรงเรียน หรือของผู้อื่นมาใช้ โดยไม่ได้รับอนุญาต					
12	ไม่ประทุษร้ายศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และใจ					
13	อื่นๆ โปรดระบุ					
	คุณธรรมวิชาชีพครู					
1	ยึดระเบียบวินัยราชการและสถานศึกษาเป็นหลักปฏิบัติในการทำงาน					
2	สนใจใฝ่รู้ ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการเพื่อนำมาถ่ายทอดให้ศิษย์					
3	รักเกียรติศักดิ์ศรี และศรัทธาคือวิชาชีพครู					
4	มีความเมตตา ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจผู้เรียน					
5	ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ					
6	เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งด้านความคิด การพูด และความประพฤติที่ดีงาม					
7	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เรียน เพื่อนร่วมงานและผู้ปกครอง					
8	ไม่เรียกร้องผลประโยชน์ อามิสสินจ้างจากการสอนศิษย์					
9	ยึดหลักการปฏิบัติงานร่วมกัน โดยการสร้างความสามัคคีเป็นหมู่คณะ					
10	เป็นผู้นำในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพัฒนาสังคม					

ข้อที่	คุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11	เป็นผู้สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของชาติ					
12	ใช้วาจาที่ไพเราะ ให้กำลังใจยกย่องชมเชยผู้เรียน					
13	ไม่ล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้ร่วมงาน และศิษย์					
14	อื่นๆ โปรดระบุ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู
คำชี้แจง จากแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู 3 ประการ คือ (1) หน่วยงาน
 ภายนอก (2) จากสถานบันการศึกษาของครูที่สังกัด และ(3) การพัฒนาตนเอง ในประเด็นต่างๆ
 ต่อไปนี้ ช่วยของท่านพัฒนาคุณธรรมอย่างน้อยเพียงใด ขอให้ท่านขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรง
 กับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาคุณธรรม ที่พึงประสงค์ของครู	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	การพัฒนาคุณธรรมครูโดยหน่วยงานภายนอก ครูสภาพมีระบบคัดเลือกครูต้นแบบที่ดี					
2	การเห็นครูต้นแบบที่ดีกระตุ้นให้ครูพัฒนา คุณธรรมตาม					
3	การสร้างเครือข่ายพัฒนาคุณธรรมสู่ วัด โรงเรียน ชุมชน และสังคมสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานทำให้ครูพัฒนาคุณธรรม					

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาคุณธรรม ที่พึงประสงค์ของครู	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
4	การกำกับ ดูแล ตรวจสอบและประเมินด้าน คุณธรรมครูของสำนักงานคณะกรรมการ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทำให้ครู พัฒนาคุณธรรม					
5	การเข้ารับการอบรมสัมมนาโดยครูสภาเพื่อสร้างความ ตระหนักให้เกิดคุณธรรมของครูที่พึงประสงค์					
6	ครูสภามีมาตรการควบคุมวิชาชีพครูอย่างเป็น ระบบทำให้ครูต้องพัฒนาคุณธรรม					
7	ครูสภาประเมินผลและยกย่องครูที่ดีมีคุณธรรมทำ ให้เป็นแรงกระตุ้นในการพัฒนาจรรยาบรรณ ของครู					
8	การเข้ารับการอบรมจากจากองค์กรศาสนา เช่น วัด โบสถ์ หรือมัสยิดเพื่อพัฒนาคุณธรรม					
9	การจัดสัมมนาส่งเสริมครูให้มีคุณธรรมที่พึง ประสงค์จากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น สพฐ.					
10	ครูสภาจัดวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู					
11	การเผยแพร่คุณธรรมครูอย่างเป็นรูปธรรม โดย วิธีใช้สื่อต่างๆสู่โรงเรียนของสำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการ ศึกษาทำให้ครูเกิดจิตสำนึกในการพัฒนาคุณธรรม					
12	สถาบันที่ผลิตครูจัดทำหลักสูตรการพัฒนา คุณธรรมของผู้ที่จะประกอบวิชาชีพครูให้ สอดคล้องกับมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพครู					

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาคุณธรรม ที่พึงประสงค์ของครู	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
13	อื่นๆ โปรดระบุ					
1	การพัฒนาคุณธรรมครูโดยสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมเป็นแบบอย่างที่ดี ทำให้ครูประพฤติตาม					
2	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างทัศนคติและจิตสำนึกที่ดี ให้แก่ครู					
3	ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ ครูที่ดีมีคุณธรรม โดยการประกาศเกียรติคุณและ ให้รางวัล					
4	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัด กิจกรรม เสริมสร้างคุณธรรมครู โดยใช้วิธีการต่างๆ ทั้งการ สัมมนา การอบรม และการปฏิบัติ					
5	ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำมาตรฐาน ภาระงาน สำหรับครู โดยให้ครูเน้นหลักคุณธรรมในการ ปฏิบัติงาน					
6	ผู้บริหารสถานศึกษาควบคุมดูแลให้ครูปฏิบัติตาม หลักคุณธรรมที่ดี					
7	ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงาน และจรรยาบรรณครูอย่างต่อเนื่อง					
8	ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการวิจัยเกี่ยวกับ คุณธรรมจริยธรรม					
9	ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาความดีความชอบ โดยยึดหลักคุณธรรม					

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาคุณธรรม ที่พึงประสงค์ของครู	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
10	คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหาร สถานศึกษาจัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนา คุณธรรมครู					
11	คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้บริหาร สถานศึกษาเปิด โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน การพัฒนาคุณธรรมครูที่พึงประสงค์					
12	โรงเรียนนิมนต์พระมาเทศน์เพื่อพัฒนาคุณธรรม ของครูเป็นประจำ					
13	มีบทลงโทษครูที่ประพฤติผิดจรรยาบรรณ					
14	อื่นๆ โปรดระบุ					
1	การพัฒนาคุณธรรมครูด้วยตนเอง หมั่นพิจารณาข้อบกพร่องของตนเองและแก้ไข พัฒนาคนให้ดีขึ้น					
2	พยายามฝึกปฏิบัติให้ใช้คำพูดที่ดี เสริมแรงใจ ต่อศิษย์					
3	ละ สดหรือเลิกอบายมุข สิ่งเสพติด สุรา ยาสูบ					
4	สร้างความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รักวัฒนธรรมประเพณี					
5	รู้จักควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของตนเอง ลดความโลภ โกรธ หลง					
6	ฝึกฝนการเป็นผู้ให้ที่ดี ทั้งการให้เวลา ปัจจัยหรือความรู้					
7	พูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านธรรมะกับเพื่อนครู					
8	พัฒนาคุณธรรมโดยวิธีการปฏิบัติธรรมฝึกสมาธิ เจริญสติ และภาวนา					

ข้อที่	แนวทางการพัฒนาคุณธรรม ที่พึงประสงค์ของครู	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9	ฝึกฝนตนเองให้ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์เมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ไม่พึงพอใจ					
10	ไปวัดเพื่อฟังเทศน์และฟังธรรม					
11	อ่านหนังสือหรือดูสื่อที่มีเนื้อหาคุณธรรม					
12	ฝึกการใช้ทัศนคติเชิงบวกต่อคนและเหตุการณ์รอบด้าน					
13	อื่นๆ โปรดระบุ					

แบบสัมภาษณ์
งานวิจัย

ชื่อเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ปทุมธานี เขต 2

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์..... ตำแหน่ง.....

สัมภาษณ์วันที่..... เวลา.....

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ได้รับการยกย่องให้เป็นครูดีเด่น หรือเป็นผู้มีประสบการณ์ในการ
พัฒนาวิชาชีพครู ท่านจะมีวิธีการพัฒนาคุณธรรมของครูได้อย่างไร โปรดเสนอแนะวิธีการที่ครู
สามารถนำไปปฏิบัติได้

1. ท่านคิดว่าคุณธรรมครูที่สำคัญมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าแนวทางการพัฒนาคุณธรรมของตนเองคืออะไร โปรดเสนอแนะวิธีการที่สามารถนำไป
ปฏิบัติได้

.....

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะอื่นๆในการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข.
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Analysis of Variance

Source of Variation	Sum of Sq.	DF	Mean Square	Q	Prob.
Between People	460.1615	29	15.8676		
Within People	2634.9577	2100	1.2547		
Between Measures	1600.5859	70	22.8655	1275.6297	.0000
Residual	1034.3718	2030	.5095		
Total	3095.1192	2129	1.4538		
Grand Mean	3.7484				

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 71

Alpha = .9679

ภาคผนวก ก.

จำนวนครูในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2

จำนวนครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต2

อำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง		กลุ่ม ตัวอย่าง ครู
	โรงเรียน	โรงเรียน(50%)	ครู (100%)	ครู (50%)
ลำลูกกา	1.ชุมชนเลิศหินิจพิทยาคม	1.ชุมชนเลิศหินิจพิทยาคม	23	12
	2.ชุมชนวัดท่าเลทอง	2.เทพศิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี	44	22
	3.เทพศิรินทร์คลองสิบสาม ปทุมธานี	3.วัดทศทิศ	13	6
	4.นวมินทรราชินูทิศ สวนกุหลาบ วิทยาลัย ปทุมธานี	4.นวมินทรราชินูทิศ สวนกุหลาบ วิทยาลัย ปทุมธานี	70	35
	5.มัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร	5.วัดพิรุณศาสตร์	14	7
	6.เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการลำลูกกา	6.วัดสมุหราชภูริบำรุง	15	8
	7.วัดชัยมงคลาราม			
	8.วัดทศทิศ			
	9.วัดปัญญาภิบาล			
	10.วัดพิรุณศาสตร์			
	11.วัดลาดสนุ่น			
	12.วัดสมุหราชภูริบำรุง			
ธัญบุรี	1.ชุมชนประชาธิปไตยวิทยาการ	1.ชุมชนวัดพิชิตปิตยาราม	49	25
	2.ชุมชนวัดพิชิตปิตยาราม	2.ธัญรัตน์	114	56
	3.ธัญบุรี	3.วัดมูลจินดาราม	20	10
	4.ธัญรัตน์	4.วัดแสงสรรค์	39	20
	5.วัดเข็ญนเขต			
	6.วัดมูลจินดาราม			
	7.วัดแสงสรรค์			
	8.สาขปัญญารังสิต			

อำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง		กลุ่ม ตัวอย่าง ครู
		โรงเรียน	โรงเรียน(50%)	ครู (100%)
หนอง เสือ	1.ชุมชนประชาภิกรอำนวนวเขตย์	1.วัดจุฬาจินคาราม	11	6
	2.วัดคตุทิวรราวาส	2.ชุมชนประชาภิกรอำนวนวเขตย์	8	4
	3.วัดจุฬาจินคาราม	3.วัดราชฎรป่ารุง	14	7
	4.วัดราชฎรป่ารุง	4.อู่ประชาานุเคราะห้	12	6
	5.วัดศรีตโมสร			
	6.หนองเสือวิททยาคุม			
	7.อู่ประชาานุเคราะห้			
รวม	27	14	446	224

ภาคผนวก ง.

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบแบบสอบถาม

ที่ มธบ 0306(1)/05043

3 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือทำวิทยานิพนธ์

เรียน ดร.ปัญญา ชีระวิทย์เลิศ

ด้วย นางสาวจूरรัตน์ สิริโชค นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการศึกษา จะทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ คำริชอบ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดี

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2954-7300-29 ต่อ 570

(นางสาวจूरรัตน์ สิริโชค 086-508-5907)

ที่ มรบ 0306(1)/05043

3 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายสุพจน์ น้อยจินดา

ด้วย นางสาวจूरีรัตน์ สิริโชค นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการศึกษา จะทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ คำริชอบ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดี

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2954-7300-29 ต่อ 570

(นางสาวจूरีรัตน์ สิริโชค 086-508-5907)

ที่ มธบ 0306(1)/05043

3 พฤษภาคม 2551

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือทำวิทยานิพนธ์

เรียน นางยุวดี งามเลิศตันชัย

ด้วย นางสาวจूरีรัตน์ สิทธิโชค นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการศึกษา จะทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2”

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอกความอนุเคราะห์จากท่านตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ คำริชอบ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดี

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2954-7300-29 ต่อ 570

(นางสาวจूरีรัตน์ สิทธิโชค 086-508-5907)

บันทึก
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ที่ บว.0306(1)/05043

วันที่ 3 พฤษภาคม 2551

จาก บัณฑิตวิทยาลัย

เรียน อาจารย์ชล พูลคำ

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือทำวิทยานิพนธ์

ด้วย นางสาวจूरรัตน์ สิทธิโชค นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการศึกษา กำลังศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2”

บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญ ในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ดำริชอบ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2954-7300-29 ต่อ 570

(นางสาวจूरรัตน์ สิทธิโชค 086-508-5907)

บันทึก
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ที่ บว.0306(1)/05043

วันที่ 3 พฤษภาคม 2551

จาก บัณฑิตวิทยาลัย

เรียน ดร.อภิชัย อภิชาติบุตร

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือทำวิทยานิพนธ์

ด้วย นางสาวจุรีรัตน์ สิริโชค นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการการศึกษา กำลังศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาคุณธรรมที่พึงประสงค์ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 2”

บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและเชี่ยวชาญ ในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านตรวจเครื่องมือวิจัย เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ดำริชอบ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2954-7300-29 ต่อ 570

(นางสาวจุรีรัตน์ สิริโชค 086-508-5907)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ- นามสกุล

นางสาวจूरรัตน์ สิทธิโชค

ประวัติการศึกษา

ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกชีววิทยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม พ.ศ.2549

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการจัดการการศึกษา

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต